

Specialeafhandling, Kandidatuddannelsen i Kriminologi
Aalborg Universitet.

Fra handlingsplan til praksis: En undersøgelse af risikoorienteret arbejde med partnervold og -drab i Danmark

Udarbejdet af:
Johan Ammitzbøll Kaare (20184247), Jackie Gade (20184707),
Sabrina Kvist (20183411) & Ugbad Ismail (20210781)

Vejleder: Annick Prieur

Anslag: 35848

Dato: 5. juni 2023

Forsideillustration: Sandra Borring

Abstract

In this thesis, we have examined the risk-focused approach to the prevention of intimate partner violence (IPV) and intimate partner homicide (IPH), which is found in the Danish government's action plan from 2022. Additionally, we have examined how the Danish police and Danish non-governmental organizations work in a risk-oriented approach with IPV and IPV. We have examined and analyzed the risk-focused approach in the government's action plan, based on Carol Bacchi's policy analysis entitled *What's the problem represented to be*. We have further included the Danish government's action plans for the prevention of intimate partner violence from 2002-2022, in order to examine what changes have occurred in the representation of intimate partner violence. We have conducted 10 interviews with six different Danish police forces, one municipality and three non-governmental organizations to investigate how the police and other relevant stakeholders work with a risk-oriented approach with IPV and IPH. We have done this based on Feeley & Simon's (1992/1998) perspective on actuarial criminology, Garland's (2001) perspective on the third sector and Scurich's (2016) theoretical perspectives on risk assessments. We have further presented a review of Jane Monckton Smith's Homicide Timeline as well as the theoretical inspiration for the timeline.

Based on our analysis, we can conclude that the risk-focused approach to IPV and IPH in the government's action plan from 2022, is represented through Jane Monckton Smith's *Homicide Timeline*. We found that the representation has influenced several of the informants' view of risk in connection with IPV and IPH. The police and non-governmental organizations work in a risk-oriented way with IPV and IPH by using risk assessments. In general, the risk assessments are carried out with a structured professional approach but are still highly dependent on an estimated approach. We conclude that there is an informal cooperation between the police, municipalities and non-governmental organizations. The police cooperate in certain cases with the municipalities, just as the non-governmental organizations sometimes spar with the police in relation to specific cases.

Forord

Vi ønsker at sige stort tak til informanterne, som har bidraget til udarbejdelsen af vores speciale; Nordjyllands Politi, Østjyllands Politi, Midt- og Vestjyllands Politi, Sydøstjyllands Politi, Bornholms Politi, Vestegns Politi, Den Sociale Skadestue, Mødrehjælpen, SSP Hjørring og Mette Marie Yde, direktør for Danner.

Yderligere vil vi rette en stor tak til vores specialevejleder Annick Prieur for kyndig vejledning og sparring gennem specialeprocessen.

Indholdsfortegnelse

Abstract	1
Forord	2
Indledning.....	5
1. Problemfelt	6
1.1 Introduktion til partnervold	6
1.1.1 Kortlægning af partnervold	6
1.2 Partnerdrab	8
1.3 Forebyggelse i dansk kontekst.....	9
1.3.1 Risikovurderinger	10
1.4 Problemformulering	12
2. Eksisterende forskning	13
2.1 Risikofaktorer: Partnervold	14
2.1.1 Socioøkonomiske og demografiske forhold	14
2.1.2 Seksualitet, misbrug og psykisk helbred	17
2.1.3 Opsummering	17
2.2 Partnerdrab	18
2.2.1 Risikofaktorer: Partnerdrab	18
2.2.2 Drab i nære relationer	20
3. Teori.....	21
3.1 Teori: Del 1	21
3.1.1 Feeley & Simon	22
3.1.2 David Garland.....	23
3.1.3 En introduktion til risikovurdering.....	24
3.1.4 Carol Bacchis WPR-tilgang.....	26
3.2 Teori: Del 2	28
3.2.1 Jane Monckton Smith	29
3.2.2 Feministiske perspektiver på kontrol.....	33
4. Metode.....	36
4.1 Kvalitativ metode	37
4.1.1 Forskningsdesign	37
4.2 What's the problem represented to be?.....	38
4.2.1 Dokumentudvælgelse	40
4.3 Semistrukturerede interviews	40
4.3.1 Udvalgelse og præsentation af informanter	41
4.4 Kodning & transskribering	45

4.4.1 Transskribering.....	45
4.4.2 Kodning af transskriptioner.....	45
4.5 Etiske overvejelser.....	46
4.6 Kvalitetsindikator	46
5. Analyse del 1	47
5.1 Hvad repræsenteres partnervold som?.....	48
5.2 Hvilke antagelser ligger til grund for denne repræsentation af partnervold og -drab?.....	49
5.3 Hvordan er denne fremstilling af partnervold og -drab opstået?	52
5.4 Hvad efterlades uproblematisk i handlingsplanen?	56
5.5 Hvilke effekter frembringes af denne repræsentation af partnervold og -drab?.....	60
5.6 Hvordan er denne repræsentation af partnervold og -drab blevet produceret, formidlet og forsvaret?..	62
6. Analyse del 2	64
6.1 Partnervold og -drab	64
6.1.1 Definitioner af partnervold	64
6.1.2 Risikoperspektiv på partnervold.....	67
6.1.3 Risikoperspektiv på partnerdrab.....	72
6.2 Arbejdet med risikovurderinger.....	79
6.2.1 Use cases for risikovurderingsværktøjer	81
6.2.2 Hvem laves der ikke risikovurderinger på?	83
6.2.3 Begrænsninger ved risikovurderingsværktøjer.....	83
6.2.4 Moncktons betydning for risikovurderingerne	84
6.3 Monckton.....	86
6.3.1 Kontrol.....	87
6.3.2 En models betydning	90
6.3.3 Kritikken.....	91
6.4 Tværfagligt samarbejde	92
6.4.1 Et fælles sprog	93
7. Perspektivering & diskussion	95
7.1 Sammenligning af fund med evaluering af SARA-V3.....	96
7.2 Interview med Direktør for Danner	97
7.3 Partnerdrab - en forudsigelig forbrydelse?	100
8. Konklusion	102
9. Litteraturliste	105

Indledning

Partnervold er et problem, der er blevet belyst og behandlet forskelligt i Danmark gennem tiden. Tidligere var den generelle opfattelse, at vold i hjemmet var et privat anliggende, som ikke blev vurderet lige så alvorlig, som andre former for vold (Danneskiold-Samsøe, et al., 2011: 28). Partnervold bliver ofte set som en forudgående handling for partnerdrab blandt andet af interesseorganisationen Danner.

”Kvinder er i størst risiko for at blive dræbt af den person, de sidder over for ved morgenbordet. Og de fleste partnerdrab er påfaldende ens. Langt de fleste partnerdrab i Danmark bliver begået i samme rammer og ens drabsmetode. I størstedelen af forholdene har drabsmanden begået fysisk og / eller psykisk vold mod kvinden forud for drabet.”

(Danner, 2022: 2)

I Danmark bliver der årligt slået omkring 12 kvinder ihjel af deres partner eller tidligere partner (Danner, 2020). Danner, beretter i deres årsstatistik fra 2021, at partnerdrab mod kvinder ofte kan være forudsigelige, dette bygger blandt andet på teori af Jane Monckton Smith, Professor i kriminologi og forfatter til bogen *In Control - Dangerous Relationships and How They End in Murder* (Danner, 2022: 5; Danner, 2020). Monckton argumenterer for, at partnerdrab er forudsigelige og at der sjældent er tale om et affektdrab, men at drabene oftest er planlagte.

I 2022 udkom regeringen med en handlingsplan som slog fast, at der fortsat skal sættes ind på området med partnervold og -drab, således at forebyggelsen forekommer tidligt, effektivt og velkoordineret (Regeringen, 2022: 12). Regeringen har i handlingsplanen fra 2022 for første gang valgt at inddrage partnerdrab som et fokuspunkt. Hertil har de inddraget Monckton som et teoretisk perspektiv på, hvordan partnervold og -drab opstår. I bogen gennemgår Monckton otte forskellige stadier som ofte fører til partnerdrab og fungerer som en tidslinje (Vaaben & Thomsen, 2022: 89-90).

I de senere år har der i højere grad været et stigende fokus på risikovurderinger, hvilket også ses i regeringens handlingsplan fra 2022, blandt andet i forhold til risikofokuseret opsporing. Dette kan vidne om, at den risikofokuserede tilgang i højere grad ses i samfundet som helhed da regeringen fastslår, at både politi, kommuner og sundhedsvæsenet skal arbejde risikofokuseret med forebyggelsen af partnervold og -drab.

1. Problemfelt

1.1 Introduktion til partnervold

I Danmark blev partnervold en del af den offentlige og politiske dagsorden som følge af den danske kvindebevægelses arbejde i 1970'erne (Oldrup, 2020: 42). Dette betød, at forskere og andre samfundsaktører medvirkede til ny viden på området, der bidrog til udviklingen af nationale handlingsplaner og indsatser for voldsudsatte og voldsudøvere. I slutningen af 1970'erne blev det første kvindelige krisecenter oprettet i Danmark, og i 2006, åbnede det første mandecenter (Oldrup, 2020: 42; Mandecentret, u.å.).

Husspektakler blev kriminaliseret i straffeloven i 1989, og dækker ofte over vold, som en person udøver mod sin partner i en husstand, men begrebet omhandler også andre former for uro og konflikter i hjemmet (Sonne, 2021; Retsinformation, 2009). Husspektakler bliver stadigvæk anvendt og brugt som betegnelse i Justitsministeriets og politiets arbejde. Politiets brug af begrebet husspektakler i arbejdet med personer udsat for partnervold, kan bidrage til en misvisende benævnelse af vold mod en partner i hjemmet, da begrebet kan minimere alvoren eller substansen af volden (Retsinformation, 2009). Partnervold har gennem senere tid opnået stor bevågenhed og været et fremtrædende tema i den offentlige og politiske debat (Danneskiold-Samsøe et al., 2011: 28). Dette har skabt et øget fokus på partnervold som et samfundsmæssigt problem, og har bidraget til en udvikling i samfundets forståelse af dette. Det øgede fokus indebærer en forståelse af partnervold, som noget der forekommer på tværs af køn, kultur og socioøkonomiske forhold, og har sundhedsmæssige, økonomiske og sociale omkostninger for samfundet (Socialstyrelsen, 2019).

1.1.1 Kortlægning af partnervold

Partnervold og vold i nære relationer dækker over alle voldstyper udøvet af en nuværende eller tidligere partner, et familiemedlem eller en person med nær tilknytning til hjemmet (Danner, u.å.-a). Volden kan komme til udtryk på forskellige måder, herunder fysisk-, psykisk-, digital-, seksuel-, materiel- og økonomisk vold samt stalking. Voldstyperne forekommer ofte i kombination af hinanden, hvor et offer bliver udsat for flere af de nævnte voldstyper på én gang (Danner, u.å.-a).

I samfundet anvendes to forskellige perspektiver på vold i nære relationer; henholdsvis et juridisk perspektiv og en socialfaglig definition. Ud fra et juridisk perspektiv bliver vold kriminaliseret i

straffeloven §244-246 (Retsinformation, 2020). I 2018 vedtog Folketinget et lovforslag om at skærpe straffen for simpel vold, når denne foregik i hjemmet ved §244 stk. 2. Lovforslaget havde til formål at indføre en hårdere straf for vold i hjemmet. §244 stk. 2 er en skærpende bestemmelse, hvor strafferammen er fordoblet for simpel vold, når volden sker gentagne gange over en periode af en person med nær relation eller tilknytning til offerets husstand (Retsinformation, 2020).

I straffeloven er der andre former for vold, som er kriminaliseret. I de seneste år har opmærksomheden på psykisk vold været stigende i dansk politik, og har haft en øget samfundsmæssig interesse. I 2019 blev der indført en selvstændig bestemmelse i straffeloven vedrørende psykisk vold, bestemmelsen ville sidestille psykisk vold med fysisk vold og blev kriminaliseret i straffelovens §243 (Retsinformation, 2021). I straffeloven er der en række bestemmelser der kriminaliserer den økonomiske forståelse af partnervold, for eksempel dokumentforfalskning, misbrug af NemID og bedrageri. Derudover er andre dele af partnervold også kriminaliseret som eksempelvis voldtægt i straffeloven §216, og stalking i §242 (Retsinformation, 2020). Justitsministeriet definerer i offerundersøgelserne partnervold således: “[...] vold udøvet af en nuværende eller tidligere partner, uanset køn og gerningssted.” (Justitsministeriets Forskningskontor, 2022: 139; Justitsministeriets Forskningskontor, 2020b: 85; Justitsministeriets Forskningskontor, 2021: 85). Vold i nære relationer er defineret af Socialstyrelsen som:

”En handling eller trussel, der – uanset formålet – kan krænke en anden persons integritet, eller som skræmmer, smerter eller skader personen – uanset om personen er et barn eller voksen. Volden kan have samme effekt på andre personer, der overværer eller overhører handlingen. Volden kan være en bevidst handling eller en handling, der sker i affekt. Handlingen overskrider samfundets love og normer.” (Stenager & Stevenson, 2013: 6)

Socialstyrelsens definition omfatter både kvinder, børn og mænd som kan være udsat for vold i nære relationer, hvor dette også kan omfatte direkte og indirekte ofre for volden, eksempelvis hvis de er vidne til eller overhører vold.

Den juridiske definition bygger grundlæggende på de samme principper som Socialstyrelsen. Forskellen er, at i den juridiske definition, er der først tale om vold, når der sker en overtrædelse af straffelovens voldsparagraffer. Begge definitioners beskrivelse af vold i nære relationer, er i anvendelsen kønsneutral, hvori alle personer kan blive udsat for vold uanset køn (Socialstyrelsen, 2019; Retsinformation, 2020).

Justitsministeriet fremhæver i rapporten *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet, offerundersøgelse fra 2005-2021*, at ofre for partnervold udgør 7 pct. af det samlede antal volds ofre. Det betyder at i alt 3.800-4.900 af personer mellem 16-74 år, årligt er udsat for partnervold, hvilket svarer til 0,1 pct. af den danske befolkning. Det fremgår yderligere, at langt de fleste ofre for partnervold er kvinder, hvilket estimeres til 0,2 pct. af kvinderne og 0,1 pct. af mænd i den danske befolkning, har været udsat for partnervold inden for det seneste år (Justitsministeriets Forskningskontor, 2022: 140). Fra og med 2020, er de personer der har medvirket i offerundersøgelsen blevet adspurgt, om de har været udsat for psykisk vold. I rapporten estimerer de at 2,5 pct. af den samlede befolkning i aldersgruppen 16-74, har været udsat for psykisk vold inden for det seneste år (Justitsministeriets Forskningskontor, 2022: 82-83). I en undersøgelse fra VIVE estimeres det, at der hvert år er ca. 82.000 kvinder og ca. 43.000 mænd der udsættes for fysisk-, psykisk-, seksuel- og/eller økonomisk partnervold i Danmark. Undersøgelsen viser desuden, at psykisk vold er den voldstype, der forekommer hyppigst i forbindelse med partnervold (Ottosen & Østergaard, 2022: 6). I rapporten estimeres det, at 2,9 pct. af den danske befolkning har været udsat for psykisk vold inden for det seneste år. Her fremhæver de, at kvinder er hyppigere udsat for denne voldsform, og udgør 3,9 pct., hvorimod mænd udgør 1,9 pct. Dette gør psykisk partnervold til den hyppigste og mest udbredte voldsform i Danmark ifølge begge undersøgelser (Ottosen & Østergaard, 2022: 23).

1.2 Partnerdrab

Justitsministeriet fremhæver i en rapport over *Typer af drab* (2020), at cirka en fjerdedel af alle drabene hvori der er afsagt dom mellem år 2012 og 2017, er partnerdrab (Justitsministeriets Forskningskontor, 2020a: 1, 20). Justitsministeriet definerer partnerdrab, som et drab: "*hvor offer og gerningsmand på tidspunktet for drabet var kærester eller gift samt tilfælde, hvor de var ekskærester eller skilt.*" (Justitsministeriets Forskningskontor, 2020a: 25). Danner definerer partnerdrab mere uddybende end Justitsministeriet, da de påpeger, at et partnerdrab opstår, når ofret og gerningspersonen har haft en intim relation på et tidspunkt forud for drabet, uanset hvor langt tilbage denne relation måtte ligge (Danner, 2022: 4).

Retsmediciner Asser Hedegård Thomsen og journalist Line Vaaben, udgav i 2022 bogen *En forudsigelig forbrydelse – Kvindedrab i Danmark*. Bogen tager afsæt i Thomsens Ph.d.-afhandling,

Homicide in Denmark, hvor han undersøger de 1417 drab der er begået i Danmark i perioden 1992-2016 baseret på obduktionsrapporter, samt forskningsartikler som er udgivet i relation til resultaterne efterfølgende, hvor fokus generelt har været på kvindedrab (Thomsen, 2020: 49; Vaaben & Thomsen, 2022: 11).

Undersøgelserne i forbindelse med afhandlingen viser, at ud af alle de kvindelige ofre, er 56.6 pct. blevet dræbt af deres partner eller en tidligere partner på drabstidspunktet. I kontrast hertil, er 8.9 pct. af de dræbte mænd, ofre for partnerdrab (Thomsen, 2020: 29). I bogen konkluderes det, at knap otte ud af 10 ofre for partnerdrab er kvinder, hvor gerningspersonen er en mand (Vaaben & Thomsen, 2022: 81, 298).

I de domme og sager Justitsministeriet undersøgte i rapporten over drabstyper, er 74 pct. (n=26) af ofrene for partnerdrab kvinder (Justitsministeriets Forskningskontor, 2020a: 28). Disse tal stemmer overens med resultaterne, som fremhæves i Vaaben og Thomsens bog. For næsten hvert eneste kvindelige offer (95 pct.) er gerningspersonen en mand, ligesom majoriteten af kvindelige drabsofre, bliver slået ihjel af nogle de kender og oftest af et familiemedlem (Vaaben & Thomsen, 2022: 11-13).

1.3 Forebyggelse i dansk kontekst

Som led i forebyggelse af partnerdrab i Danmark, er der en række organisationer, som arbejder for at forebygge vold i nære relationer og partnervold. Formålet med disse organisationer er, at de er med til at forebygge gennem akut hjælp ved at skabe sikkerhed og omsorg for voldsudsatte, når de forlader voldsudøveren (Stenager & Stevenson, 2013: 13).

Socialstyrelsen sætter rammerne for myndighederne, som foretager en række forebyggende tiltag, herunder de indsatser, som kommunerne bidrager med til bekæmpelse af partnervold. Kommunernes arbejde med partnervold er baseret på servicelovens §109, som tager udgangspunkt i, at kommunen skal tilbyde midlertidigt ophold til kvinder, som har været udsat for vold, oplevet trusler om vold eller er i en anden krisesituation (Danske Love, u.å. -a).

I 2022 udkom regeringen med en ny handlingsplan mod partnervold og -drab, på baggrund af evalueringen af tidligere handlingsplaner, og dertil blev der udformet en ny med ønsket om mere effektivitet til forebyggelse af partnervold og -drab. De tre områder som denne handlingsplan omhandler er; 1. opmærksomhed og tidlig opsporing, 2. der skal handles tidligt, effektivt og

koordineret, og 3. større opmærksomhed på voldsudøveren (Regeringen, 2022: 3). Et af formålene er, at alle borgere i samfundet skal have større viden om tegnene på vold, og hvilke risikofaktorer der findes. Regeringen fremlægger, at risikofaktorerne er til stede over en længere periode med både vold, trusler og stalking. Regeringens udspil fremlægger dertil, at partnerdrab kan forebygges gennem skærpet opmærksomhed på disse risikofaktorer (Regeringen, 2022: 9).

1.3.1 Risikovurderinger

I Danmark arbejder politiet med en række forskellige risikovurderingsværktøjer i forebyggelsen af vold i nære relationer, stalking og æresrelateret vold. Risikovurderingerne er standardiserede og er implementerede i alle 12 politikredse i Danmark, hvor der i hver kreds er medarbejdere, der er uddannede i at anvende risikovurderingsværktøjerne (Lev Uden Vold, 2019a: 22).

Risikovurderingsværktøjerne i de danske politikredse består minimum af følgende:

- Spousal Assault Risk Assessment (SARA:SV)
- Stalking Assessment and Management (SAM)
- PATRIARK

(Lev Uden Vold, 2019a: 35-36)

Et af de tiltag, som skal være med til at forebygge partnervold og -drab, er risikovurderingsværktøjet SARA:SV. Politiet anvender risikoværktøjet SARA-SV, *Spousal Assault Risk Assessment – Short Version*, til at udarbejde risikovurderinger i forbindelse med partnervold, både i forhold til ofre og udøvere. Værktøjet er udviklet med det formål at vurdere risikoen for recidiv eller eventuel eskalering af volden, og til brug ved sager omhandlende mistanke om fysisk vold i hjemmet (Kropp, 2008: 20; Kropp et al., 2017: 17).

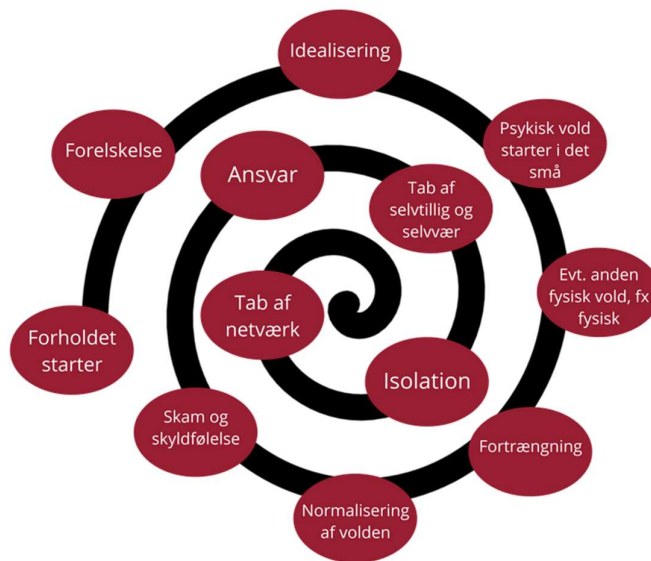
Med SARA:SV fokuseres der på 15 forskellige risikofaktorer, som er inddelt under tre kategorier, hvortil hver kategori indeholder fem faktorer (Kropp et al., 2017: 4, 13). SARA:SV beskrives som et risikovurderingsværktøj, der kan bruges af både politi, hjælpeorganisationer og sociale myndigheder. Risikovurderingsværktøjet er baseret på pilotundersøgelser, som er udarbejdet gennem politiet i Sverige og Canada (Kropp et al., 2017: 4). SARA:SV anses som værende et brugbart risikovurderingsværktøj til forebyggelse af partnervold og fungerer som en risikoestimering i forhold til, hvorvidt der kan opstå en eskalation af partnervolden i de konkrete sager (Kropp et al. 2017: 17).

Foruden SARA:SV opererer politiet med risikovurderingsværktøjerne:

- SAM, *Stalking Assessment and Management*, anvendes i stalking sager og henvender sig både til udøvere af og ofre for stalking (Lev Uden Vold, 2019a: 35).
- Risikovurderingsværktøjet PATRIARKs målgruppe er personer der er udsat for, eller har udsat andre for æresrelateret vold (Lev Uden Vold, 2019a: 35).

Udover de tre risikovurderingsværktøjer anvender flere politikredse og andre aktører voldsspiralen i arbejdet med vold i nære relationer (Lokk, 2023, Danner, u.å.-b).

Model 1: Voldsspiralen

Modellen bruges i forbindelse med psykisk vold, til at beskrive hvordan volden påvirker den voldsudsatte gennem længere tid. Den kan ligeledes bruges til at vise den normaliseringsproces, som både den voldsudsatte og den voldsudøvende gennemgår (Danner, u.å.-b).

Udover ovenstående forebyggelsestiltag findes der også andre instanser, som arbejder med forebyggende indsatser mod bekæmpelse af partnervold. LOKK (Landsorganisation af Kvindekrisecentre), Lev Uden Vold, Mødrehjælpen, Den Sociale Skadestue (DSS) og Danner er nogle af de interesseorganisationer, som arbejder med disse indsatser (Mødrehjælpen, u.å.; Lev Uden

Vold, u.å.; Den Sociale Skadestue, u.å.; Danner, u.å.-c; LOKK, u.å.). De nævnte organisationer har indtil nu ikke gjort brug af risikovurderingsværktøjet SARA:SV, da det hovedsageligt er rettet til politiets indsatser. Dog er der kommet et nyt risikovurderingsværktøj (2022) ved navn SARA-V3, som er et risikovurderingsværktøj der er udarbejdet til brug af kommuner og specialiserede tilbud, som arbejder med borgere, der har været udsat for partnervold (Risikovurderingskurser, u.å.)

1.4 Problemformulering

I specialet ønsker vi at undersøge hvordan den risikofokuserede tilgang til forebyggelse af partnervold og -drab repræsenteres i regeringens handlingsplan fra 2022, da denne handlingsplan lægger vægt på risikovurderinger som forebyggelsesstrategi. I handlingsplanen fokuseres der på tidlig opsporing, da regeringen mener, at dette kræver en opmærksomhed på de tegn og risikofaktorer, der kan findes i forbindelse med partnervold og -drab (Regeringen, 2022: 9). Vi anser dette som en risikofokuseret tilgang, hvor sandsynligheden for partnervold og -drab vurderes gennem forskellige risikofaktorer. Vi ønsker fremover at begrebsliggøre denne tilgang til tidlig opsporing som risikovurderinger. Det er bestemt, at en række forskellige myndigheder og aktører skal varetage udførelsen af handlingsplanen. Det er derfor relevant at undersøge hvordan disse bliver påvirket af problemrepræsentationen. Særligt ønsker vi at undersøge hvordan risikoorienteret forebyggelse bliver påvirket.

Vi ønsker derfor med specialet at besvare:

Hvordan repræsenteres den risikofokuserede tilgang til forebyggelse af partnervold og -drab i regeringens 2022-handlingsplan, samt hvordan arbejder politiet og relevante aktører risikoorienteret med partnervold og -drab i Danmark?

Vi mener hertil, at undersøgelsen af begge elementer i problemformuleringen tilsammen kan frembringe en viden om, hvordan regeringens skiftende handlingsplaner har påvirket det praktiske arbejde med risikofokuseret forebyggelse af partnervold og -drab.

2. Eksisterende forskning

For bedst at kunne belyse vores problemstilling og målrette vores empiriindsamling, har vi valgt at gennemgå eksisterende nationale- og internationale undersøgelser, videnskabelige artikler, rapporter og myndighedsudgivelser i relation til partnervold og -drab. For at opnå en bred forståelsesramme, herunder hvordan dette bliver behandlet blandt forskere, praktikere og eksperter, er det relevant at undersøge allerede eksisterende litteratur på området.

I litteraturindsamlingen er der blevet inddraget publikationer fra myndigheder og interesseorganisationer af forskningsmæssig karakter. Vi har valgt at begrænse vores søgning til kun at inddrage litteratur på dansk og engelsk fra år 2015 og frem til 2023. Vi har haft forskellige søgekriterier, alt efter om vi har søgt efter dansk eller international litteratur.

For at kunne indsamle dansk litteratur, har vi søgt på specifikke hjemmesider, herunder ministerier og styrelser, samt interesseorganisationer som Danner og LOKK. Der er yderligere blevet inddraget publikationer fra ikke-statslige myndigheder, hvilket omfatter kommuner og regioner. Derudover har vi benyttet danske bøger om partnervold og -drab, samt videnskabelige artikler, fra forskellige databaser: AAU-Universitetsbibliotek, Den danske forskningsdatabase samt Google Scholar. Vi har inddraget videnskabelige artikler, rapporter og myndighedsudgivelser for at belyse forskelligartet benyttelse af termer og definitioner af partnervold og -drab. I litteratursøgningen har vi anvendt søgeordene: “*Partnervold*”, “*Vold i nære relationer*”, “*Familievold/drab*”, “*Partnervold/børn*”, “*Partnerdrab*”, “*Forebyggelse af partnervold*” og “*Kvindedrab*”.

International forskning kan siges at have påvirket forebyggelsen omkring partnervold og -drab, vi mener også dette er tilfældet i Danmark. Eksempelvis er Jane Monckton Smiths otte trins model oprindeligt fra England, men indgår nu i den danske handlingsplan på området (Regeringen, 2022). Derfor har vi også inkluderet international forskning, for at forstå helheden af den forskning, som har påvirket de danske politikker på området. Vi har brugt søgeordene: “*Domestic Violence*”, “*Risk assessment tools*”, “*Spousal murders*”, “*Intimate partner homicide*” og “*Intimate partner violence*” til at søge på artikler, som har relevans for vores speciale. Disse søgeord er funktionelle oversættelser af de søgninger, som vi har foretaget på nordiske artikler, men med internationale fagord. Vi har begrænset vores søgning til artikler mellem 2015 og 2023. Vi har søgt på artikler i kriminologiske og

sociologiske tidsskrifter, da dette også har givet os en begrænsning i antallet af artikler. Artiklerne har vi fremsøgt på JSTOR, som er en online database for akademiske tidsskrifter (JSTOR, u.å).

Al indsamlet litteratur er blevet gennemlæst, dette for at sikre og kontrollere empiriens relevans for projektet. Efter litteraturindsamling har vi udarbejdet forskellige kodningsord, disse kodningsord er udvalgt på baggrund af vores problemformulering.

2.1 Risikofaktorer: Partnervold

I afsnittet præsenteres relevant litteratur og forskning med fokus på partnervold i henhold til risikofaktorer, hvoraf en del af disse også indeholder et intersektionelt aspekt, blandt andet i forhold til seksualitet og etnicitet.

2.1.1 Socioøkonomiske og demografiske forhold

I en undersøgelse af VIVE (2018) fremgår det, at kvinder i højere grad er udsat for både fysisk- og psykisk partnervold. Samtidig viser undersøgelsen, at kvinder i højere grad end mænd har angivet, at de er udøvere af partnervold, og at langt færre mænd end kvinder angiver, at de har været udsat for partnervold. Den hyppigste form for partnervold, er ifølge undersøgelsen psykisk vold (Ottesen & Østergaard, 2018: 43).

En anden undersøgelse af VIVE (2022) viste desuden en sammenhæng mellem at blive udsat for partnervold og selv udøve volden, hvor det særligt er mænd som har en tilbøjelighed til at begå fysisk vold, hvis de selv udsættes for vold af en partner. Derudover viste undersøgelsen, at når kvinder beretter om partnervold, er det oftest vold begået af deres tidligere partner, hvor det hos mænd er deres nuværende partner, der begår vold (Ottesen & Østergaard, 2022: 6, 24, 36).

Edwards (2015) konkluderer i et review af forskning om forskelle, at der overordnet ikke er forskel på hvor ofte partnervold optræder blandt personer der bor på landet, og dem der bor i storbyer og forstæder. Dog finder Edwards, at blandt andet multietniske og skilte kvinder, som bor uden for byerne, oftere udsættes for partnervold, sammenlignet med den samme gruppe der er bosiddende i byerne (Edwards, 2015: 359, 362). Et af de primære fund i Edwards review over forskelle mellem land- og byområder i relation til partnervold og -drab er, at der er en tilbøjelighed til, at udøvere af partnervold som bor uden for byerne, formentlig udøver partnervold i både mere alvorlig grad og over en længere periode. I forlængelse heraf tyder forskningen ikke på, at der er tydelige

karakteristiske forskelle på ofre eller udøvere af partnervold, uanset hvor de bor (Edwards, 2015: 359). Edwards konkluderer på baggrund af sit review, at der er en tendens til, at partnerdrab oftere finder sted blandt ofre som bor på landet (Edwards, 2015: 359).

Beyer et al. (2015) har gennem et systematisk review af 36 videnskabelige artikler undersøgt sammenhænge mellem geografiske forhold og partnervold (Beyer et al., 2015: 16-18). Gennem reviewet fandt de, at personer der bor i udsatte boligområder, hvor der blandt andet er høj arbejdsløshed, og hvor der i forhold til gennemsnittet er en højere andel af børn og generelt lavere indkomster, har en øget risiko for at opleve partnervold. Risikoen for partnervold viste sig at være større end hvad man ville forvente i sådanne boligområder. Dertil fremhæves en tendens til, at mænd, der udøver partnervold, har lavere grad af læsefærdigheder. Der ses ligeledes en øget risiko for at partnervold opstår, hvis det optræder blandt andre i ens omgangskreds (Beyer et al., 2015: 40). Beyer et al. foreslår på baggrund af resultaterne i deres studie, at hvis man fokuserer på at reducere "Neighbourhood disadvantage" og kriminalitet i udsatte boligområder, forebygger man derved også partnervold (Beyer et al., 2015: 44). Dette understøttes af Copp et al. (2019), som også påpeger forskel på niveauet af partnervold i forskellige urbane miljøer. Her refereres særligt til de miljøer, hvor de socioøkonomiske forhold ligger under gennemsnittet, hvor forskellen blandt andet kan forklares med den kultur der findes, som kan være mere accepterende over for partnervold (Copp et al., 2019: 608-609). Ligeledes nævner Rasmussen et al. (2016), at holdninger som legitimerer partnervold og kontrol, kan være en risikofaktor for udøvelsen af disse (Rasmussen et al., 2016: 39). Sammenligneligt hermed nævner en anden artikel, at kulturer, som er mere accepterende over for partnervold, kan være medvirkende til, at partnervold optræder hyppigere (Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, 2014: 15).

Flere artikler påpeger en negativ sammenhæng mellem fast arbejde og partnervold, dette betyder, at der findes en procentmæssig større sandsynlighed for, at et voldsoffer eller en voldsudøver, har en dårlig eller slet ingen tilknytning til arbejdsmarkedet (Ottosen & Østergaard, 2018: 53; Stevenson, 2015: 13; Alsaker et al., 2014: 284). Ligeledes vises en sammenhæng mellem lav grad af eller ingen uddannelse og enten udsætte eller blive udsat for partnervold (Helweg-Larsen, 2012: 15; Pedersen et al., 2017: 82).

Et review af artikler viser, at i nationer med et højere niveau af kønsulighed, er der en højere andel af personer, som mener at partnervold kan retfærdiggøres som følge af et skænderi (Hayes & Boyd, 2017: 685). Kvinder med højere uddannelse, økonomisk velstand og som bor i et urbant miljø, er

derimod mere tilbøjelige til ikke at mene, at partnervold kan retfærdiggøres (Hayes & Boyd, 2017: 693). Barber et al. (2018) beskriver, at unge voldelige mænd er mere tilbøjelige til at ønske, at deres partner bliver gravid, og kan benytte trusler eller fysisk magt for at opnå dette.

Personer som har oplevet tidlig omsorgssvigt har en højere risiko for at blive udsat for partnervold. Dette er også i særlig grad gældende for personer, som har været anbragt uden for hjemmet i deres barndom, hvor der ses en flerdobling af risikoen (Ottosen & Østergaard, 2018: 53; Henze-Pedersen & Ottosen, 2021: 52). Økonomiske udfordringer eller generelle dårlige økonomiske kår, kan ligeledes ses at øge risikoen (Bjelland, 2014; Ottosen & Østergaard, 2018: 53; Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, 2014: 62). Ligeledes har parforhold, hvor der findes store omsorgsbehov, en øget risiko for at ende med vold (Skjørten, 2009). Handicap eller funktionsnedsættelser ses ligeledes som risikofaktorer (Henze-Pedersen & Ottosen, 2021: 51-54; Ottosen & Østergaard, 2018: 63).

Som flere studier viser, er der en tæt sammenhæng mellem socioøkonomiske forhold og partnervold. Copp et al. (2016) forklarer denne sammenhæng ved, at disse elementer påvirker dynamikken i et parforhold, således at disse elementer bliver konfliktpunkter eller stressfaktorer, som skaber forholdene for, at vold kan opstå. Volden ses altså ikke nødvendigvis som en form for kontrol, men som et resultat af en specifik konflikt i et parforhold. Studiet påpeger yderligere, at reduktionen af disse konfliktpunkter i sig selv kan føre til mindre vold mellem partnere (Copp et al., 2016: 12-13). Ligeledes påpeger Bonnet & Whittaker (2015), at dårlig økonomi og arbejdsløshed øger risikoen for partnervold, da disse er stressfaktorer. I artiklen benyttes Johnson & Ferraros typologi, hvor denne type af partnervold betegnes som *situational couple violence* (Bonnet & Whittaker, 2015: 76). Cesur et al. (2016), har undersøgt de konsekvenser det har for udsendte og deres familie at have en partner udsendt. Resultaterne viser, at der er en korrelation mellem udsendelse og partnervold. Dette forklares blandt andet med, at stress og eventuelt stofindtag forbundet med udsendelserne, er den udløsende faktor i forhold til partnervolden (Cesur et al., 2016: 222-223). Voldsofferets etnicitet kan have en betydning i sandsynligheden for at blive udsat for vold, da udenlandsk oprindelse i to artikler nævnes som en risikofaktor. Derudover peger Dokkedahl & Elklit på, at interetniske forhold kan øge risikoen for, at der opstår en voldsdynamik i parforholdet (Østergaard & Ottosen, 2018: 53; Dokkedahl & Elklit, 2018: 30).

2.1.2 Seksualitet, misbrug og psykisk helbred

Seksualitet og kønsmæssige forhold synes at have en betydning i forhold til sandsynligheden for at blive udsat for partnervold. Som tidligere nævnt er langt hovedparten af ofre for partnervold kvinder. I relation til LGBT+ forhold, fremhæver litteraturen eksempler på partnervold, dog sammenlignes disse ikke 1:1 med partnervold i heteroseksuelle forhold (Poulsen et al., 2022: 32). I forhold til seksualitet fremhæver en enkelt artikel en positiv sammenhæng mellem især biseksualitet, og andre LGBT+ identiteter som bliver udsat for partnervold (Østergaard & Ottosen, 2020: 45; Henze-Pedersen & Ottosen, 2021: 53). Generelt har vores vidensafdækning ikke åbnet op for en robust forståelse af seksualitets intersektionalitet med partnervold. Det er dog påfaldende, at der i lighed med biseksuelles øgede risiko, kan findes risikofaktorer inden for dette vidensområde.

Forskningen har vist en robust sammenhæng mellem højt forbrug af alkohol og partnervold, denne sammenhæng er gældende for både den udsatte og den udøvende part (Pape, 2011: 14-15; Renland, 2014: 40; Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, 2014: 15). Den udøvende parts stigende alkoholforbrug ses som en separat risikofaktor (Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, 2014: 24). Dette bør ses i forhold til vold generelt, hvor der er en sammenhæng mellem indtag af alkohol og vold (Pape, 2011: 14). Derudover nævnes misbrug også som en risikofaktor (Stevenson, 2015: 16).

Mental sundhed spiller en rolle ved både partnervold og -drab, da den mentale sundhed anses som en risikofaktor for både den udsatte og den udøvende part (Østergaard & Ottosen, 2018: 63). Dette kan anskues som et spektrum, fra depression og antisocial adfærd til mere alvorlige personlighedsforstyrrelser (Rasmussen et al., 2016: 40; Dokkedahl & Elklit, 2018: 30). Dette styrkes af antallet af §69 domme, hvor den dømte er fundet psykisk påfaldende, som ved partnerdrab er højere end andre typer af drab (Justitsministeriets Forskningskontor, 2020a: 28, 16).

2.1.3 Opsummering

Samlet set må disse risikofaktorer ses i forlængelse af hinanden, da det er muligt at tilhøre eller besidde flere af disse. Samspillet af disse risikofaktorer, må dermed medregnes, når en persons samlede udsathed vurderes. Ud fra den indsamlede litteratur udleder vi, at den mest udsatte gruppe for partnervold, er biseksuelle kvinder under 40 år, som ikke er af dansk oprindelse og har været

anbragt i barndommen. Dertil har de sandsynligvis et alkoholmisbrug, et handicap eller en funktionsnedsættelse, og står uden for arbejdsmarkedet med en dårlig økonomi.

Blandt de mindst udsatte, er danske heteroseksuelle mænd over 40 år, som er i arbejde, har en god økonomi og er opvokset i stabile hjem. De har ingen handicaps, funktionsnedsættelser eller nogle former for misbrug. Generelt fremhæves det i den eksisterende forskning og litteratur, at partnervold rammer socialt skævt, og påvirker i forvejen udsatte grupper.

2.2 Partnerdrab

Afsnittet tager afsæt i forskning og litteratur om partnerdrab, med fokus på risikofaktorer, voldsudøvere og generelt drab i nære relationer.

2.2.1 Risikofaktorer: Partnerdrab

Sammenligner man forskning om partnervold, med forskning om partnerdrab, er der er nogle bestemte risikofaktorer som særligt gør sig gældende når der er tale om partnerdrab.

Ifølge Rasmussen et al. (2016), øges risikoen for partnerdrab på en kvinde, når hun gør antræk til at forlade forholdet eller ægteskabet. Hvis en mand har været fysisk voldelig overfor sine tidligere partner(e), anses dette også som en risikofaktor for, at manden begår partnerdrab. Undersøgelsen viste blandt andet, at lige under en tredjedel af de mænd der dømmes for partnerdrab, allerede har en historik med henholdsvis grov vold, drab og/eller trusler herom på tidligere partnere (Rasmussen et al. 2016: 36-37).

May-Len Skilbrei, kønsforsker og professor i kriminologi ved Oslo Universitet, udtaler sig i Thomsen og Vaabens bog: *“Det er blev et polariseret og meget sort-hvidt: Enten er kvinder uskyldige eller skyldige. Ideelle eller ikke ideelle ofre. Frygten for victim blaming gør det sværere at skabe og formidle viden, hvis man ikke tør tale åbent om, at nogle kvinder er mere udsatte end andre.”* (Vaaben & Thomsen, 2022: 58).

Skilbreis udtalelse referer til, at vold- og partnerdrab har en social slagside, og rammer nogle kvinder hårdere. Ifølge Skilbrei, har kvinder med stærkere socioøkonomiske forhold nemmere ved at forlade en dårlig relation, både som følge af flere personlige og økonomiske ressourcer. Samtidig argumenterer Skilbrei for, at krisecentrenes tilstedeværelse er medvirkende til at imødekomme social ulighed, ved at alle kvinder kan få hjælp til at komme ud af et voldeligt forhold. Mange ofre for

partnervold oplever en skam forbundet med at blive i et voldeligt forhold, da dette står i skarp kontrast til den samfundsmæssige diskurs om det ideelle offer. Ifølge Nils Christie, vil en kvinde i et voldeligt forhold anses som medansvarlig for den situation hun befinder sig i, da hun ikke forlader manden på trods af volden (Vaaben & Thomsen, 2022: 55-60).

Ifølge norsk forskning, forekommer vold i nære relationer blandt en bredere og større målgruppe, hvor partnerdrab oftere sker hos en mere udsat del af befolkningen. Dette omfatter blandt andet arbejdsløse, marginaliserede grupper og personer med misbrugsproblematikker. Samtidig viser forskningen, at i 40 pct. af partnerdrab, har der været gensidig vold, hvormed situationen kan eskalere hurtigere (Vaaben & Thomsen, 2022: 126-128).

I en rapport fra Justitsministeriet (2020), om typer af drab i Danmark, gennemgås de mest fremtrædende tendenser hos de gerningspersoner, som slår deres partner ihjel. Den gennemsnitlige alder for gerningspersonerne er 42 år, og er i langt overvejende grad mænd (74 pct.) (Justitsministeriets Forskningskontor, 2020a: 26-28). Omkring halvdelen var påvirkede af enten alkohol og/eller euforiserende stoffer på gerningstidspunktet, dog optræder alkoholpåvirkning markant oftere end anden påvirkning hvor 46 pct. (n=16) af gerningspersonerne er vurderet til at have et misbrug (Justitsministeriets Forskningskontor, 2020a: 26-28; Rasmussen et al. 2016, 40-41).

Henholdsvis 3 (9 pct.) af gerningspersonerne falder ind under straffelovens § 16 (utilregnelig på gerningstidspunktet), og 25 (71 pct.) falder ind under straffelovens § 69. I forhold til § 69 betyder det, at en mentalerklæring har indikeret en personlighedsforstyrrelse eller lignende. Dette betyder dog ikke, at den dømte har fået en anbringelsesdom, da man i langt de fleste tilfælde får en frihedsstraf på almindelige vilkår (Justitsministeriets Forskningskontor, 2020a: 26-28; Brandt-Christensen et al, 2021: 460). Undersøgelsens resultater peger dermed på en tendens i forhold til misbrugsproblematikker og psykiske udfordringer forud for partnerdrab, hvilket også pointeres i anden forskning (Justitsministeriets Forskningskontor, 2020a: 28; Rasmussen et al. 2016: 40). Derudover fremhæver en del af den eksisterende forskning, at gerningspersonerne ofte er tidligere straffede (37 pct.) (Justitsministeriets Forskningskontor, 2020a: 28; Rasmussen et al., 2016: 40). Gerningspersonernes motiv for at slå deres partner eller tidligere partner ihjel, er oftest jalousi (31 pct.) og separation (43 pct.). Separation er registreret som motiv, når partneren går fra gerningsmanden, men begge motiver optræder ofte sammen i forbindelse med partnerdrab, hvor ofret er en kvinde og gerningspersonen en mand (Justitsministeriets Forskningskontor, 2020a: 22, 28).

Gerningspersonerne anvender oftest skarp vold, eksempelvis knivstik, som drabsmetode, hvilket i undersøgelsen optræder i 51 pct. af partnerdrabene, dette efterfølges af kvælning. Kvælning som drabsmetode sker oftere i forbindelse med partnerdrab end ved andre drab (Justitsministeriets Forskningskontor, 2020a: 28).

Marieke Liem, professor og ph.d. ved Universiteit Leiden og kolleger, har undersøgt partnerdrab i forhold til gerningspersonerne, hvor de har udarbejdet fem overordnede typer. Den første type, som også ofte begår selvmord efter partnerdrabet, dræber sin partner som følge af eksempelvis økonomiske vanskeligheder (Vaaben & Thomsen, 2022: 83-84). Den anden type er psykisk syg, og har på gerningstidspunktet været påvirket af euforiserende stoffer eller haft en psykose. Den tredje type er ansvarsfralæggende og pålægger offeret skylden, denne type drab forekommer særligt i kølvandet på en skilsmisse. Hos den fjerde type dræber gerningspersonen ofret i selvforsvar, som ofte er en kvinde. Der ses hyppigt vold mod kvinden og nogle gange begge inden drabet. Den sidste type er en voldelig gerningsperson, hvor volden optrappes og ender i drab. Gerningspersonen kan ofte beskrives som besidderisk og trusler mod både sit eget og offerets liv er ikke usædvanlige (Vaaben & Thomsen, 2022: 83-84).

2.2.2 Drab i nære relationer

Selvom antallet af direkte ofre for partnerdrab er forholdsvis lavt i Danmark, kan partnerdrab have omfattende konsekvenser. Den dræbtes partner eller ekspartner er ikke altid det eneste offer i sager om partnerdrab. I nogle tilfælde ser man, at gerningspersonen, i dette tilfælde oftest en mand, vælger at dræbe både sin nuværende eller tidligere partner og deres børn. Dette efterfølges som regel af selvmord (Vaaben & Thomsen, 2022: 217-218).

Aho et al. (2017) har i et review analyseret 32 forskningsartikler om familiedrab, fundet frem til, at i familiedrab hvor gerningspersonen formodes at have begået selvmord, er 96 pct. af drabene begået af mænd. 86 pct. af gerningspersonerne er højtuddannede, 56 pct. har tidligere udøvet partnervold og 19 pct. har en historik med kriminalitet (Aho et al., 2017: 555, 563).

Forskning tyder på, at der er en øget risiko for partnerdrab hvis man er gravid eller har født for nylig. Cliffe et al. (2019) gennemgår i et litteraturreview særlige risikofaktorer forbundet med partnerdrab og graviditet. Der ses blandt andet en høj risiko for drab, hvis en kvinde vælger at forlade sin partner under graviditeten. Risikoen var desuden yderligere forhøjet, hvis kvindens partner blev vurderet som

meget jaloux, havde alkoholproblemer, at volden i forholdet var intensiveret, og partneren havde truet kvinden på livet (Decker et al. via Cliffe et al., 2019: 194). Ifølge Cliffe et al. (2019), er det særligt kvinder under 25, kvinder med en etnisk minoritetsbaggrund og kvinder som i forvejen er udsat for partnervold, der er i størst risiko for at blive slået ihjel under eller kort efter deres graviditet. Gerningspersonen i sådanne sager er i overvejende grad en intim partner til den dræbte kvinde (Cliffe et al., 2019: 198). Hornor (2005) fremhæver lignende tendenser. Konsekvenserne for børns livsvilkår ligger ofte i, at de pådrager sig fysisk skade både prænatalt og postnatalt. Prævalensraterne under graviditeten ligger fra 0.9 pct. til 20.1 pct. alt efter typen af vold i den givne undersøgelse (Hornor, 2005: 207). Hornor (2005) argumenterer for, at vold i hjemmet er størstedelen af de traumerelaterede besøg til sundhedsudbydere under graviditet (Hornor: 2005: 207). Her udlægger Hornor (2005), at det fysiske traume kvinderne har pådraget sig under graviditeten, er den førende årsag til deres død under graviditeten, hvor drab er dødsårsagen ved over halvdelen af gravide ofre (Hornor, 2005: 207). Fysisk vold under en graviditet er med til at øge risikoen for for tidlig fødsel eller fostertab (Hornor, 2005: 207).

3. Teori

Specialets teoretiske ramme er todelt. Første del indeholder de teoretiske perspektiver, vi har benyttet i vores analyse til at besvare vores problemformulering. I den anden del af teoriafsnittet har vi inddraget de teorier, som findes i regeringens handlingsplan fra 2022. Formålet med inddragelse af disse, er at kunne anskue teorierne i deres helhed og præsentere dem for læseren. Derudover vil vi med inddragelsen af disse også kunne fremsætte analytiske pointer i forbindelse med eksempelvis handlingsplanens og informanternes anvendelse af Jane Monckton Smith.

3.1 Teori: Del 1

I denne del af specialets teoriafsnit, inddrager vi et teoretisk perspektiv på risiko- og policyanalyse. Vi vil anvende dette, til at åbne op for den forståelse der findes af den risikofokuserede kriminalitetsforebyggelse i regeringens handlingsplan fra 2022. Hertil har vi inddraget Feeley og Simon (1992/1998) og Garland (2001). Derudover har vi medtaget et teoretisk perspektiv på hvordan risikovurderinger foretages og udarbejdes i form af Nicholas Scurich (2016). Afslutningsvis har vi inddraget Carol Bacchis teoretiske syn på policyanalyse, for at åbne op for de problemrepræsentationer af partnervold der findes i regeringens handlingsplan fra 2022.

3.1.1 Feeley & Simon

Malcolm Feeley og Jonathan Simons teori (1992/1998) ”The New Penology”, den nye pønologi, bidrager med en teoretisk forståelse og perspektiv på risikostyring og risikovurderinger i forhold til forebyggelse af kriminalitet. Feeley og Simon peger på, at vi i samfundet bevæger os fra den gamle til den nye pønologi (Feeley & Simon, 1998: 375).

Den gamle pønologi var mere individorienteret med fokus på bekæmpelse af kriminalitet gennem diagnosticering, behandling, samt skyld og ansvar hos lovovertræderen. Dette perspektiv på afvigende adfærd hos lovovertræderen adskiller sig fra den nye pønologi (Feeley & Simon, 1998: 375). I modsætning hertil er den nye pønologi defineret med afsæt i begrebet *actuarial justice*, på dansk, aktuarisk retfærdighed. Dette omhandler en ny form for risikostyring og tilgang til retssystemet, hvor fokus er gruppebaseret i forhold til at vurdere og regulere afvigende adfærd, i relation til potentielle risikofaktorer ved lovovertrædere (Feeley & Simon, 1998: 375-376; Feeley & Simon, 1992: 452). I forbindelse med den nye pønologi, ses ændringerne særligt i relation til tre områder:

1. Den nye diskurs: gør op med den traditionelle tilgang til kriminalitet og straf med inddragelsen af det aktuariske sprog, hvormed kriminalitetsforebyggelse sker gennem vurdering af sandsynlighed og risici forbundet med bestemte grupper (Feeley & Simon, 1992: 452).
2. Nye objektiver: indikerer et skifte, hvor den nye pønologi går fra et individbaseret fokus på straf og resocialisering, til et ønske om at håndtere og kontrollere farlige grupper som en helhed gennem blandt andet brug af risikovurderinger (Feeley & Simon, 1992: 450, 455-456).
3. Indsættelsen af nye teknikker: sker gennem udvikling af ’cost-effective’ former for kontrol og udvikling af teknikker til identificering og klassificering af risici. I forbindelse hermed nævner Feeley og Simon teorien *incapacitation*, som handler om, at kriminalitet i samfund reduceres ved at holde lovovertræderne fængslet. I forbindelse hermed foreslås det, at straffens længde ikke afgøres af lovovertrædelsen, men på baggrund af risikoprofilering, hvormed kriminalitet forebygges ved at holde højrisiko lovovertrædere fængslet (Feeley & Simon, 1992: 450, 457-458).

Vi mener, at Simon og Feeleys teori afspejler den risikofokuserede tilgang vi har til kriminalitetsbekæmpelse og -forebyggelse i Danmark, og som anvendes i myndigheder og andre interesseorganisationers tilgang til forebyggelse af partnervold og -drab. Særligt indsættelsen af nye

teknikker er relevante i forståelsen af det risikofokuserede arbejde med partnervold og -drab. Risikovurderingerne som anvendes i denne forbindelse, har til sigte at vurdere de konkrete risikofaktorer i relation til voldsudøverens profil såvel som dennes handlinger, herunder psykisk- og fysisk vold. Vi ser i lighed hermed, at risikovurderingerne medvirker til at kontrollere voldudøverens mulighed for at begå kriminalitet. Dette gøres blandt andet med et større fokus på, at voldsudøverens adgang til den voldsudsatte formindskes. Dog finder vi, at handlingsplanen fortsat indeholder forslag fra den gamle pønologi, da den opfordrer til behandling af voldsudøvere.

3.1.2 David Garland

I arbejdet med forebyggelse af partnervold og -drab, findes det væsentligt at anskue arbejdet gennem David Garlands (2001) *The new Culture of Control*. Garland er med til at give en forståelse af specialets problemformulering sammenkoblet med interviews af relevante aktører på området, da han er med til at sætte rammen for aktørernes forståelse af handlingsplanen og arbejdet med risikovurderingsværktøjer.

Garland arbejder ud fra et handlingsorienteret synspunkt, hvortil han i sin analyse trækker på politikere og administratorers handlinger, i forhold til løsningsorienteret arbejde af problemer og større gruppers handlinger. Hertil påpeger han, hvordan denne kriminalitetbekæmpende arbejdsproces adskiller sig fra strafferetlige processer fra midten af det 20. århundrede (Garland, 2001: 167). Garland har fokus på de kriminalitetsbekæmpende aspekter, særligt i forhold til kriminalitetsbekæmpelsesapparatet og politiet (Garland, 2001: 167-168). Garland pointerer, at det strafferetlige statsapparats indsættelse og sociale betydning bliver transformeret. Han påpeger yderligere, at der ved politiet som organisation er sket et skifte fra reaktive- til proaktive indsatser (Garland, 2001: 169). Med denne forståelse, skal arbejdet i specialet forstås på den måde, at samfundet er gået fra kun at have politiet til at bekæmpe kriminalitet, til også at involvere interesseorganisationer, hvilket Garland betegner som *den tredje sektor* (Garland, 2001: 170).

Med brugen og pointeringen af Garlands perspektiv på kriminalitetskontrol, åbner han op for, at aktører såsom Mødrehjælpen og DSS påtager sig en del af politiets arbejde, herunder arbejdet med partnervold og -drab. Vi tager derfor i specialet udgangspunkt i Garlands perspektiv omhandlende, at undersøge hvordan et eventuelt samarbejde om kriminalitetskontrol mellem politiet og interesseorganisationer kan målrette, tilpasse og højne indsatser.

3.1.3 En introduktion til risikovurdering

For at opnå en bredere forståelse for arbejdet med risikovurderinger, har vi valgt at anvende Nicholas Scurich (2016) *An introduction to the assessment of violence risk*. Denne teori belyser processen, hvorpå man vurderer risici. Teorien indebærer en beskrivelse af tilgange til risikovurderinger: *ustruktureret klinisk vurdering*, *aktuarisk risikovurdering* og *struktureret professionel vurdering* (Scurich, 2016: 1).

3.1.3.1 Risikovurderings tilgange

“The process of using risk factors to estimate the likelihood (i.e., probability) of an outcome occurring in a population.” (Scurich, 2016: 2)

Denne definition beskriver en proces, hvor man først identificerer de relevante risikofaktorer, for at kunne vurdere dem i henhold til sandsynligheden for, at en hændelse vil indtræffe (Scurich, 2016: 2). Risikofaktorer bliver beskrevet som en variabel, der har en positiv sammenhæng med resultatet af det element, der undersøges.

Formålet med at udarbejde en risikovurdering er at generere et skøn over risikoen for at noget vil forekomme. Når man har identificeret og udvalgt risikofaktorer, skal det kombineres og oversættes til et skøn af risiko. Dette kan gøres ved at anvende en af de tre risikovurderings tilgange (Scurich, 2016: 3). Ved at anvende denne teori i vores speciale, giver det anledning til at undersøge informanternes anvendelse af risikovurdering ud fra de tre tilgange. Dette medvirker til en bredere forståelse og vurdering af informanternes benyttelse af risikovurderingsværktøjer, hertil hvilken beslutningsproces samt dømmekraft, der har betydningen for informanternes risikovurderinger.

Ustruktureret klinisk vurdering

Denne tilgang indeholder ikke en specifik retningslinje eller struktureret tilgang til udarbejdelsen af risikovurderinger, dermed kræver den ustrukturerede kliniske vurdering ikke en specialiseret uddannelse i tilgangen eller ved brugen af specifikke risikovurderingsværktøjer. Tilgangen tager udgangspunkt i en subjektiv vurdering i forhold til hvilke risikofaktorer man anser for at være

relevante, og hvordan man kombinerer dem på en intuitiv måde, for at generere et estimat af risiko (Scurich, 2016: 3).

Den subjektive vurdering er baseret på erfaringer og intuition, hvor tilgangen giver mulighed for at skræddersy sin vurdering til et specifikt individ, og dermed kunne tage højde for risikofaktorer, der relaterer sig til sagen. Dog kan denne tilgang til tider være upålidelig, da en forskelligartet fremgangsmåde i vurdering af risikofaktorer (Scurich, 2016: 3).

Aktuarisk risikovurdering

Denne tilgang til udarbejdelsen af risikovurderinger bygger på en statistisk metode til at vurdere, hvilke risikofaktorer der er korreleret med partnervold. Den aktuariske tilgang specificerer, hvor meget vægt der skal tillægges hver risikofaktor (Scurich, 2016: 4). Nogle af ulemperne ved den aktuariske tilgang er, at de generelt ikke kan generaliseres til forskellige populationer, men ofte kun er nøjagtige for den population, som undersøgelsen er udarbejdet på baggrund af. Derfor skal der udvises forsigtighed ved anvendelsen af risikovurdering i andre sammenhænge end den, de oprindeligt er udviklet til (Scurich, 2016: 4).

Struktureret professionel vurdering

Denne tilgang er en kombination af en ustruktureret klinisk vurdering og den aktuariske risikovurdering. Den strukturerede professionelle vurdering er mere systematisk og stringent end den ustrukturerede kliniske vurdering, og er mere fleksibel end den aktuariske risikovurdering. Ved at anvende denne tilgang udarbejder man risikovurderinger som et middel, til at vurdere hvor mange risikofaktorer der skal være til stede, førend der kræves en indgriben. Dette gøres ved at have et overblik over de variable, der forholder sig til den empiriske og teoretiske viden på området, som undersøges (Scurich, 2016: 5). Dog giver tilgangen også et vist frirum, for at kunne udøve et skøn i vurderingen. Dette kan medvirke til nogle begrænsninger ved en intuitiv kombination af risikofaktorer, da processen er næsten den samme som den ustrukturerede kliniske vurdering. Den eneste forskel er, at risikofaktorerne er afgrænsede og mere kontrollerede. Vurdering af risikofaktorer på baggrund af et skøn kan medføre inkonsekvent vægtning af risikofaktorer. Dette kan man prøve at imødekomme ved at følge strukturelle retningslinjer for at øge risikovurderingernes ensartethed og transparens (Scurich, 2016: 5).

Formålet med inddragelsen af Scurichs (2016) risikovurderings tilgang er, at kunne begrebsliggøre de forskellige tilgange informanterne har til udarbejdelsen af risikovurderinger. Dertil er formålet ligeledes at sætte disse risikovurderinger i forbindelse med Feeley & Simon (1992/1998) og Garland (2001).

3.1.4 Carol Bacchis WPR-tilgang

Med policyanalyse er formålet at skabe et større indblik i samfundets udvikling, samt de politiske processer der ligger forud for dette. Derfor mener vi, at denne undersøgelsesform er relevant for vores speciale (Bacchi, 2009: 25). Nærværende afsnit baseres på Carol Bacchis teoretiske ramme omhandlende *What's the problem represented to be?* (WPR-tilgang), hvor vi tager udgangspunkt i Bacchis tilgang til policyanalyse. Bacchi drager inspiration fra den franske filosof Michel Foucaults diskursteori, som har et socialkonstruktivistisk perspektiv til policyanalyse (Bacchi, 2009: 5).

Handlingsplanen fra 2022, indeholder en specifik forståelse af partnervold, blandt andet med inddragelsen af Moncktons otte trins model. Yderligere har tidligere handlingsplaner på området haft andre forståelser og benyttet andre begreber, end den nuværende handlingsplan gør brug af. Vi mener derfor, at det er særligt relevant at undersøge den samlede repræsentation af partnervold og -drab, for at kunne vurdere historiske ændringer og skabe forståelse for, at partnervold og -drab som vidensfelt indeholder flere modsatrettede diskurser og er i en konstant udvikling. Valget af den specifikke problemrepræsentation må derfor ses som både et fra- og tilvalg af videnskabelige forklaringer på området.

3.1.4.1 Introduktion til Bacchi teori om policy analyse

Bacchis tilgang til policyanalyse flytter fokusset fra eksisterende forståelser af problemer, til en forståelse af, hvordan problemer bliver produceret og repræsenteret. Hun har udviklet en metode, som sætter spørgsmålstejn ved de problematiseringer, som policy tilbyder svar på (Bacchi, 2009: 1-2). Denne analytiske strategi fremhæver, hvordan politikker repræsenterer de problemer, de foregiver at løse, og hvordan styring finder sted gennem disse problematiseringer. Ifølge Bacchi, er disse problemer ikke neutrale, men repræsenterer bestemte opfattelser, der privilegerer nogle grupper i samfundet og udelukker andre (Bacchi, 2009: 15).

Ved Bacchis anvendelse af begreber såsom *problemrepræsentation*, flytter hun fokus fra policy til problemet (Bacchi, 2009: xvi). WPR-tilgangen opfordrer til, at man undersøger repræsentationerne ved et problem, frem for kun at undersøge det problem, der bliver repræsenteret (Bacchi, 2009: 1). Bacchi foreslår en kritisk tilgang til policyanalyse, hvor man analyserer problemrepræsentation med det formål, at dekonstruere disse, samt at identificere de bagvedliggende præmisser og effekter (Bacchi, 2009: 25, 43).

Ifølge Bacchi, skal problemrepræsentation ikke forstås som et udtryk for politiske interesser eller manipulation, men mere et udtryk for bestemte diskursive sandheder (Bacchi, 2009: 43). Evalueringen af problemrepræsentationen omhandler derfor ikke, hvor korrekte repræsentationerne er, men derimod hvilke effekter de har for specifikke grupper i samfundet.

WPR-tilgangen består af seks spørgsmål og en refleksionsøvelse, herunder en beskrivelse af ens egen problematisering af problemrepræsentation. Bacchis metode åbner op for en kritisk bevidsthed om policy, og undersøger denne med henblik på problematiseringer. Dette muliggør en undersøgelse af de underliggende magtstrukturer indenfor policy (Bacchi, 2009: xv).

Tabel 1: WPR-spørgsmål

WPR-tilgang	Vores egne oversættelse
<i>1. What's the problem?</i>	<i>1. Hvad repræsenteres problemet som?</i>
<i>2. What presuppositions or assumptions underlie the representation of the problem?</i>	<i>2. Hvilke forudsætninger eller antagelser ligger til grund for denne repræsentation af problemet?</i>
<i>3. How has the representation of the problem come about?</i>	<i>3. Hvordan er denne repræsentation af problemet opstået?</i>
<i>4. What is left unproblematic in the problem representation? Where are the silences? Can the problem be thought about differently?</i>	<i>4. Hvad efterlades uproblematisk i denne problemrepræsentation? Kan problemet begrebsliggøres anderledes?</i>
<i>5. What effects are produced by this representation of the problem?</i>	<i>5. Hvilke effekter frembringes af denne repræsentation af "problemet"?</i>
<i>6. How/where has this representation of the problem been produced, disseminated and defended? How could it be questioned, disrupted and replaced?</i>	<i>6. Hvordan er denne repræsentation af problemet blevet produceret, formidlet og forsvaret? - Hvordan kan den betvivles, forstyrres og erstattes?</i>

(Bacchi, 2009: 2)

I tabellen ovenfor præsenteres Bacchis seks spørgsmål og vores oversættelse heraf. Vi uddyber de seks spørgsmål i forhold til vores metodiske anvendelse i afsnit 4.3.

3.2 Teori: Del 2

Da handlingsplanen fra 2022 udgør en central del af det materiale vi vil analysere, har vi fundet det relevant at udfolde den teoretiske position der findes i handlingsplanen. Dette gør vi, da handlingsplanen ikke redegør dybdegående for de medtagne teoretiske perspektiv, hvorfor vi vil gøre

læseren bekendt med disse perspektiver. Yderligere har vi også inddraget noget af den teoretiske baggrund, der findes i forbindelse med Jane Monckton Smiths teori, for at skabe kontekst om dette.

3.2.1 Jane Monckton Smith

Jane Monckton Smith har skrevet bogen *In Control - and how they end in murder*, hvori hun har beskrevet hendes forskning som er fokuseret omkring interpersonel vold, og særligt hvordan man kan forebygge partnervold. Moncktons forskning er baseret på 372 kvindedrab begået i England. Disse kvindedrab har hun undersøgt hvoraf hun på baggrund af dem fremlægger otte trin, som angiveligt skulle kunne opspore forhold, hvor der potentielt set vil kunne forekomme partnerdrab (Monckton, 2022: xvii). Monckton mener, at de otte trin, som udgør tidslinjen for drab, vil stille samfundet bedre i forhold til at spotte risiko for eskalering af vold (Monckton, 2022: 173). En af hendes hovedpointer er, at der forud for drabene ofte er tale om kontrollerende forhold, som både kan være fysisk- eller psykisk voldelige (Vaaben & Thomsen, 2022: 94-95).

Monckton fremlægger, at langt de fleste mord falder i to kategorier: mænd, der dræber andre mænd i voldelige konfrontationer, og mænd, der planlægger at dræbe deres partnere eller tidligere partnere (Monckton, 2022: xii). Hun fremhæver hertil, at de statistikker hun henviser til, fortæller, at den mest sandsynlige fare for en mand er en anden mand, og at den mest sandsynlige fare for en kvinde, er en mand, som hun er, eller har været i et intimt forhold med (Monckton, 2022: xiii). Hun påpeger dog, at kontrollerende tvang, i udlægningen af de otte trin, ofte er usynlig, undvigende eller skjult (Monckton, 2022: xvi). Partnerdrab og partnervold er anerkendte fænomener i loven, men er ikke nemme at se i praksis. Derfor har Monckton arbejdet på at finde måder hvorpå, at optrapningen til partnerdrab er mere genkendelig for både enkeltpersoner, politiet, juridiske organisationer og interesseorganisationer (Monckton, 2022: xvi). Monckton ønsker i sit arbejde at gøre op med idéen om, at kontrollerende tvang, vold i hjemmet og drab er en spontan handling (Monckton, 2022: xvi). Hun håber derfor på, at hendes arbejde med de otte trin, kan være med til at skabe forståelse for området og gøre op med tankegangen om '*crime of passion*' - eller på dansk, affektdrab.

Trin 1: En historie med kontrol og stalking

Trin 1 er det stadie, som finder sted, før to personer møder hinanden (Monckton, 2022: 19).

Monckton pointerer, at mennesker der dræber, er en bestemt type, og at det ikke har noget at gøre med en særlig dynamik mellem to personer, men at det har alt at gøre med, at en af personerne er

kontrollerende allerede før de mødes (Monckton, 2022: 19). Hun peger på, at kontrollerende tvang er indlejret i en person, samt at den kontrollerende tvang vil komme til udtryk i et forhold i form af vold eller kontrollerende adfærd (Monckton, 2022: 31).

Trin 2: Engagement

Der er ifølge Monckton to ting, som påvirker trin to; engagement og hurtighed (Monckton, 2022: 65). Med dette mener hun, at en af indikatorerne for, at et forhold er på vej mod det kontrollerende, er ved at relationer begynder hurtigt, og har til formål at sikre opmærksomhed fra partneren (Monckton, 2022: 65). Kontrollerende personer forventer, ifølge Monckton, at partnerens engagement og opmærksomhed skal rettes mod dem, samt at parforhold generelt er livsvarigt (Monckton, 2022: 65). Kontrollerende personer ønsker at fremskynde tingene, hvortil deres formål er at få opmærksomhed, er at forpligte deres partner til at underkaste sig kontrol, som giver dem rettigheden over deres partner (Monckton, 2022: 68-69). Hvis partneren forholder sig passivt, vil den kontrollerende adfærd i stigende grad fortsætte, da dette kan placere partneren i en høj risiko situation (Monckton, 2022: 67).

Trin 3: At leve med kontrol

Monckton påpeger, at man i samfundet førhen betragtede forbrydelser begået i affekt, eksempelvis på grund af jalousi, som et forsvar for mord. Monckton mener dog, at jalousien i virkeligheden dækker over former for kontrol. Jalousi kan ses som et naturligt udfald af kærlighed, men mønstre af jalousi, der anvendes i forsøget på at kontrollere en anden persons opførsel og beslutninger, er kontrol (Monckton, 2022: 79).

Moncktons begreb *The codes of conduct*, på dansk adfærdskodeks, er regler for adfærd, som skal modvirke, at partneren bliver jaloux. Reglerne fastsættes af den kontrollerende partner og skaber rammer for, hvad der anses for loyal adfærd (Monckton, 2022: 80). Loyaliteten skal dermed sikre, at den kontrollerede partner tilvælger den kontrollerende partner, fremfor eksempelvis venner og familie. Det er muligt at den kontrollerende partner tester den kontrollerede partners loyalitet, og derved bliver dette adfærdskodeks til en vedvarende kontrol (Monckton, 2022: 81,110).

Ved Moncktons udlægning om nærværende trækker hun på professor Even Stark, som beskriver ovenstående som værende en gidselsituation (Monckton, 2022: 91). Offeret for kontrollen skal bruge alt sin tid på at imødekomme den kontrollerende og være loyal, da forholdet er ofte drevet af frygt

(Monckton, 2022: 91,92). Den kontrollerende person frygter at miste kontrollen, da denne mener, at det vil være et angreb på deres status og retfærdighed, hvorfor de vil gøre alt for at sikre, at offeret forbliver i den kontrollerendes magt (Monckton, 2022: 91). Hvis kontrollen ikke bliver udfordret af den kontrollerede, eller udfordringerne er overkommelige, så er det sandsynligt, at begge parter forbliver i forholdet indtil den dag de dør (Monckton, 2022: 127).

Trin 4: Trigger

Trin fire er trigger trinnet, hvilket betyder, at det er trinnet, hvor der er noget i den kontrollerendes tilværelse der har ændret sig (Monckton, 2022: 130). Med dette henviser Monckton til, at det betyder, at den kontrollerende person er ved at miste noget, som de føler sig berettiget til (Monckton, 2022: 130). Til trods for, at separation er den største trigger, så kan enhver ændring være associeret med en potentiel separation og derved tab af kontrol. Dette kan for eksempel være sygdom, konkurs eller at en af parterne bliver pensioneret (Monckton, 2022: 130). Et eksempel på, hvornår kontrollerende tvang kan blive mere synlig for omverdenen, er ved graviditet. Monckton argumenterer for, at det er muligt, at graviditet kan være vendepunktet eller en trigger, der fremprovokerer en eskalation i kontrollen, som gør kontrollen synlig for andre (Monckton, 2022: 136).

Trin 5: Eskalering

Trin fem omhandler, hvad der sker når en kontrollerende person står overfor en trigger, og hvordan den kontrollerende person forsøger at genvinde kontrollen (Monckton, 2022: 137).

Ifølge Monckton, er stalking og kontrollerende tvang to begreber som går hånd i hånd, ved stalking påpeger Monckton, at det ofte bruges til at opnå kontrol (Monckton, 2022: 156).

Eskalation er ikke altid tydelig, men medfører en øget intensitet af kontrol, med formålet om at skræmme eller tvinge den kontrollerede partner til at indordne sig (Monckton, 2022: 156-157). Monckton påpeger dog, at reaktioner på eskalationen kan være forskellige:

1. Forholdet kommer tilbage til det udgangspunkt, der var inden eskalationen, og forholdet vil finde vej tilbage til trin tre (Monckton, 2022: 159). Dette er for Monckton en typisk ting, og er ofte et tegn på, at offeret ikke kan forlade den kontrollerende person (Monckton, 2022: 159).

2. Et andet udfald af eskalationen er, at forholdet vil stoppe, men at den kontrollerende person vil finde sin vej tilbage til trin et, med en ny partner (Monckton, 2022: 159).

3. At der eskaleres til trin seks, hvor den kontrollerende person fortsat vil chikanere deres partner, hvor eventuelle skilsmisses og børnesager vil være omdrejningspunktet for chikanen (Monckton, 2022: 160).

Trin 6: En ændring i tankegangen

Trin seks handler om en ændring i strategi og tankegang hos den kontrollerende part. En strategi kan gå fra at den kontrollerende person forsøger at fastholde sin partner i forholdet, til at den kontrollerende person forsøger at ødelægge dem, fordi de vil forlade forholdet (Monckton, 2022: 164).

Trin 7: Planlægning

I trin syv planlægger den kontrollerende part at dræbe sin partner. Dette kan eksempelvis foregå ved, at fremskaffe remedier til brug ved drabet, som Monckton referer til som et *Murder Kit*, som på dansk oversættes til et mordsæt (Monckton, 2022: 176). Ifølge Monckton, har den kontrollerende partner, ved planlægningen, som minimum til hensigt at skade sin partner, men ikke nødvendigvis hensigt om at dræbe vedkommende (Monckton, 2022: 176).

Trin 8: Drab og/eller selvmord

Trin otte omhandler selve drabet på den kontrollerede partner. Drabet viser ofte tegn på overdreven brug af vold, hvilket understreger den underliggende vrede, hvorfor der sjældent kun er tale om et enkelt knivstik (Monckton, 2022: 191). Ifølge Monckton er der også en risiko for, at den kontrollerede partner begår selvmord, i forbindelse med drabet (Monckton, 2022: 194). Derudover fremhæver Monckton også risikoen for, at også andre end partneren selv kan blive ofre i forbindelse med drabet, eksempelvis nye partnere eller familiemedlemmer (Monckton, 2022: 194-198). Nogle kontrollerende personer vil gennemgå de otte trin mere end én gang, hvilket betyder, at de potentielt vil have flere ofre for partnerdrab (Monckton, 2022: 193).

3.2.2 Feministiske perspektiver på kontrol

I følgende afsnit vil vi introducere to teoretiske perspektiver som danner grundlag for Moncktons brug af begrebet kontrol. Vi mener, at disse perspektiver er vigtige, da eksempelvis Stark (2009) inspirerer, hvordan psykisk vold forstås i Danmark. Yderligere benyttes begrebet også i forståelsen af, hvordan vores informanter består begrebet kontrol.

3.2.2.1 Michael Johnson

Monckton benytter flere forskellige teorier og teoretikere til at situere sin otte trins model. Artiklen: *Intimate Partner Femicide: Using Foucauldian Analysis to Track an Eight Stage Progression to Homicide* (2020) er særlig vigtig i Moncktons forskningskarriere, da det er her, hun første gang fremlægger sin model, som hun senere har videreudviklet i bogen *In control* (2022), og som ultimativt ender som et teoretisk perspektiv på partnervold i regeringens handlingsplan fra 2022 (Monckton, 2020).

Det er væsentligt at påpege, at der er forskelle mellem artiklen og bogen *In control*. En af de mest fremtrædende forskelle er brugen af termene IPF og IPH, som står for henholdsvis *intimate partner femicide* og *intimate partner homicide*. Selvom teorien ikke har gennemgået nogen udvikling, har brugen af teorien udviklet sig fra at være kønsbestemt til at være kønsneutral. Den kønnede forståelse i Moncktons otte trins model ses også i den litteratur og de teorier, der henvises til i artiklen. En af de mest centrale teoretikere er Michael Johnson, hvorfra Monckton låner begrebet *intimate terrorism*, intim terrorisme på dansk, som oprindeligt indgår i Johnsons typologi over partnervold fra 2008.

"The theoretical positions around the motivation to kill in IPF are important in constructing and organizing a temporal sequence. I draw from Stark (2009) and M. Johnson's (2008) work which situates controlling patterns as driving domestic abuse, and any threats to that control as raising risk for homicide. " (Monckton, 2020: 1270)

Begrebet intim terrorisme, defineret af Johnson, dækker over vold begået af en partner, som både er kontrollerende og voldelig. På mange måder minder Johnsons intim terrorisme om Starks (2009) begreb *kontrollerende tvang*. Yderligere foreslår Johnson to typer af partnervold: *Situational partnervold*, vold begået af to lige voldelige partnere, som ikke er kontrollerende, samt *violent resistance*, voldsmodstand på dansk, hvor den ene part er voldelig og kontrollerende, og den anden part kun er voldelig (Johnson, 2008: 14). Johnson mener, at denne type af vold ofte begås af kvinder,

og er rettet mod mænd. I artiklen *The Gender Paradigm in Family Court Processes: Re-balancing the Scales of Justice From Biased Social Science* kritiseres Johnsons brug af data og hans kønnede forståelse af partnervold. Det særlige fokus i kritikken er, hvordan Johnson kategoriserer alvorligheden af partnervold ud fra motivet bag handlingen (Dutton et al. 2010: 7). Vold der begås med et kontrollerende motiv mod en voldelig partner, betegnes som intim terrorisme, mens vold mod en kontrollerende og voldelig partner betegnes som voldsmodstand. Det er dermed den kontrollerende adfærd, som er forskellen på den udsatte part og den udøvende part, selv om den fysiske vold måtte indikere noget andet (Dutton et al. 2010: 7). Johnson angiver i lighed, at alvorligheden eller frekvensen af den fysiske vold ikke indgår i hans typologi, men kun motivationen bag volden (Johnson, 2008: 83).

Johnsons typologi er baseret på kontrollerende tvang, der ifølge ham, er udviklet af forskellige feministiske grupper, i deres arbejde med kvinder på krisecentre i 1970'erne (Johnson, 2011: 290). Imidlertid er typologien blevet udsat for kritik, hvor nogle mener, at den eksklusive brug af krisecenter data i sig selv udgør en data bias, der yderligere påvirker en kønnet forståelse (Dutton et al. 2010: 22). Andre kritikere, såsom Gulliver og Fanslow (2015), har fremhævet to kritikpunkter ved Johnsons typologi. For det første påpeger de, at den akademiske operationalisering af kontrol som målepunkt ved partnervold kan være problematisk, idet både fysisk- og psykisk vold kan føre til kontrolleret adfærd, hvilket gør det svært at måle om den kontrollerende adfærd er det primære fokus for volden, eller blot et restprodukt af denne (Gulliver & Fanslow, 2015: 27). For det andet har Gulliver og Fanslow (2015) i lighed fundet, at Johnsons typologi ikke kan gengives i deres specifikke datasæt og konkluderer, at partnervold ikke er statisk, men bevæger sig dynamisk i ikke gensidigt udelukkende kategorier (Gulliver & Fanslow, 2015: 43).

Monckton kæder Johnsons typologi af intim terrorisme sammen med drab, selvom denne sammenhæng ikke er eksplicit fremhævet af Johnson selv. Som følge af dette kan det siges, at Monckton har brugt forskning baseret på partnervold, til at forudsige risikoen for partnerdrab, og dermed har indikeret en entydig sammenhæng mellem motiverne for partnervold og -drab. Overvejelser om sammenhængen mellem disse forskellige typer af partnervold og -drab, indgår dog ikke i Johnsons bog fra 2008. Sammenlagt med den sparsommelige citering i Monckton (2020), fremstår det uklart, hvordan denne konklusion opstår. Robustheden af Johnsons typologi må derfor ses i forhold til Moncktons otte trins model, da denne i høj grad bygger på rigtigheden af Johnsons

typologi og muligheden for at operationalisere dennes centrale begreber i en praktisk anvendelig model.

3.2.2.2 Evan Stark

Evan Stark (2009) har på baggrund af sit mangeårige arbejde med voldsofre skrevet bogen *Coercive control: the entrapment of women in personal life*, hvori han blandt andet præsenterer teorien om *coercive control*, *kontrollerende tvang* på dansk. Teorien udspringer fra et feministisk perspektiv og tager afsæt i, hvad de overlevende ofre af kontrollerende tvang selv beretter (Stark, 2009: 4-5).

Ifølge Stark, er det den kontrollerende tvang, som er årsag til, at mange kvinder forbliver i voldelige og skadelige forhold (Stark, 2009: 12). Kontrollerende tvang omfatter fire taktikker som anvendes til at kontrollere ens partner, som foruden vold består af intimidering, isolation og kontrol (Stark, 2009: 5). Foruden de fire taktikker, fremhæver Stark, at en af de elementer, der kendetegner voldelige forhold, er, at volden optræder kontinuerligt frem for episodisk (Stark, 2009: 12). Selvom Stark i høj grad forholder sig til andre voldsformer end udelukkende den fysiske, anerkender han, at den er alvorlig og kan have omfattende konsekvenser og i yderste tilfælde ende ud i partnerdrab (Stark, 2009: 5).

Kontrollerende tvang er en indgribende voldsform, som kan have alvorlige konsekvenser for den voldsudsatte, også længe efter relationen er brudt og beskrives af mange ofre, som den del af volden, der er sværest at komme videre fra (Jessen, 2017; Crossman & Hardesty, 2018: 196-197).

"Aggression may be biologically based. But prevailing forms of violence are rooted in calculations of the relative benefits, risks, and costs entailed in using force in one situation but not in others. The constitution of women's agency is also historically specific and both motivates and constrains how abuse is delivered. Male domination is about what women are and have, not merely what men are or want." (Stark, 2009: 172)

Stark argumenterer for, at nogle mænd udøver kontrollerende tvang for at genvinde den magt, de mener er blevet frataget dem, som følge af den udvikling, der har været i relation til kvinders rettigheder og frigørelse (Stark, 2009: 171-172).

Teorien om kontrollerende tvang, anvendes i specialet, da den belyser de mere skjulte sider af volden i nære relationer og kan bidrage til en forståelse af de bagvedliggende faktorer, som fastholder ofrene

i et voldeligt forhold. Den forståelse som teorien fremlægger i relation til partnervold, ses også i straffeloven § 243 som lyder:

”Den, som tilhører eller er nært knyttet til en andens husstand eller tidligere har haft en sådan tilknytning til husstanden, og som gentagne gange over en periode udsætter den anden for groft nedværdigende, forulepende eller krænkende adfærd, der er egnet til utilbørligt at styre den anden, herunder ved udøvelse af negativ social kontrol, straffes for psykisk vold med bøde eller fængsel indtil 3 år.” (Straffeloven)

En stor del af eksemplerne på psykisk vold i lovgivningen, bliver af Stark omtalt som kontrollerende tvang, herunder isolation fra omgangskreds, økonomisk vold og forsøg på at kontrollere den voldsudsattes dagligdag (Lev Uden Vold, 2019b: 4; Stark, 2009: 5, 115).

Teorien er praksisnær, og foruden inddragelse i lovgivninger, anvendes den til at forstå forskellige typer af partnervold og i forebyggelsesøjemed. Kontrollerende tvang vurderes alvorlig og mere omfattende end situationel partnervold, hvilket indebærer, at en konflikt eksempelvis eskalerer og medfører vold, enten mod den ene eller begge parter i relationen. Den kontrollerende tvang har til formål at opnå magt og kontrol over den voldsudsatte, hvilket har store psykiske konsekvenser og indvirkning på den voldsudsattes liv (Crossman & Hardesty, 2018: 196; Stark, 2009: 5).

4. Metode

I nærværende afsnit præsenteres specialets metodiske grundlag og overvejelserne knyttet hertil. Først følger en gennemgang af specialets forskningsdesign, efterfulgt af empiriindsamling og herunder dokumentanalyse og interviews. Afslutningsvis gennemgår vi en række etiske overvejelser, specialets kvalitetskriterier og vores analysestrategi.

For at undersøge hvordan partnervold og -drab repræsenteres i handlingsplanen fra 2022, har vi anvendt Bacchis WPR-tilgang, hvor vi dykker ned i handlingsplanen og anvender de seks spørgsmål i handlingsplanen til at undersøge og analysere denne. Derudover har vi foretaget interviews med forskellige informanter for at undersøge hvordan denne problemrepræsentation har påvirket risikoperspektivet i forbindelse med forebyggelsen af partnervold og -drab. Vi har valgt at udarbejde vores analyse på denne måde, da vi mener, at WPR-tilgangen muliggør en dybdegående forståelse af, hvordan problemet partnervold og -drab bliver repræsenteret, samt hvilke antagelser denne

repræsentation bygger på. Da handlingsplanen endnu ikke er evalueret, findes der endnu ikke dokumenter, hvori aktørernes synspunkt på handlingsplanen og dens problemrepræsentation medtages. Vi har derfor foretaget interviews af relevante informanter for at afdække, hvordan problemrepræsentationen har påvirket deres risikoperspektiv i det forebyggende arbejde.

4.1 Kvalitativ metode

For at kunne besvare specialets problemformulering, har vi valgt at tage afsæt i kvalitative metoder, herunder dokumentanalyse og interviews. Ved anvendelse af kvalitative forskningsmetoder til empiriindsamling og analyse, opnår vi i højere grad mere dybdegående viden om de problemstillinger vi undersøger (Brinkmann & Tanggaard, 2015: 13-14).

4.1.1 Forskningsdesign

Vi ønsker at belyse og undersøge hvordan partnervold og -drab repræsenteres som problem, da tidligere handlingsplaner på området har repræsenteret denne problematik forskelligt. Vi mener, at der generelt er manglende fokus på dette, og vi har gennem vores eksisterende forskning ikke fundet eksempler på litteratur der søger at besvare dette spørgsmål. Yderligere mener vi, at det er en nødvendighed at inddrage de faktiske aktører, der arbejder med partnervold og -drab, for at kunne skelne mellem den politiske repræsentation af problemet, og den måde, arbejdet med dette problem faktisk foregår på.

Vi anvender grundlæggende en induktiv og eksplorativ inspireret tilgang, hvorfor det muliggør at tilgå vidensfeltet med en åben og undersøgende tilgang, for at opnå ny viden på området (Hansen et al., 2021: 78). Dermed har vi ikke på forhånd udvalgt specialets teoretiske perspektiver, men disse er fastlagt i forbindelse med gennemgang af regeringens handlingsplan fra 2022.

For at besvare vores todelte problemformulering fyldestgørende, har vi valgt at benytte to forskellige metodiske tilgange, henholdsvis dokumentanalyse og interview. I dokumentanalysen anvender vi Bacchis WPR-tilgang til policyanalyse.

Interviewene anvendes til at undersøge myndigheders og interesseorganisationers nuværende og fremtidige arbejde med risikovurderinger af partnervold og -drab, samt hvilke diskurser deres arbejde bygger på.

4.2 What's the problem represented to be?

I dette afsnit vil vi introducere de seks spørgsmål som findes i WPR-tilgangen. Disse spørgsmål tydeliggør hvordan problemer bliver repræsenteret i specifikke policy med forudsætninger og antagelser samt hvad der bliver undladt i problemrepræsentationen (Bacchi, 2009: 1-2). Et vigtigt spørgsmål i vores analyse er ikke kun, hvordan problemer bliver repræsenteret og forklaret, men også hvilke løsninger disse repræsentationer frembringer. Disse løsninger findes både i form af specifikke forebyggende indsatser og den jura, der ligger til grund for straffesystemet. Som kriminologer er vi ikke kun interesserede i forebyggelse af sociale problemer, men i højere grad også i forebyggelse af kriminelle handlinger. Dette medfører en undersøgelse af samspillet mellem det strafferetlige og forebyggelsen heraf. Vi ønsker derfor at bidrage med en holistisk tilgang til undersøgelsen af betydningen af repræsentationerne vedrørende partnervold og -drab.

1. *Hvad repræsenteres problemet som?*

Dette spørgsmål tager udgangspunkt i, at alle policy indeholder implicite problemrepræsentationer (Bacchi, 2009: 3). Vi vil her analysere, hvordan partnervold og -drab som begreb bliver brugt og hvilke problemer som afdækkes af begrebet, da policy ofte er komplekse og kan indeholde mere end én problemrepræsentation, som kan være i konflikt og modsige hinanden. Derfor tager vi i specialet hensyn til, at identificering af problemrepræsentation kan være vanskelig (Bacchi, 2009: 3-4).

2. *Hvilke forudsætninger eller antagelser ligger til grund for denne repræsentation af problemet?*

I spørgsmål to vil vi undersøge hvilke antagelser der ligger til grund for den identificerede problemrepræsentation, herunder også hvad der tages for givet (Bacchi, 2009: 5). Dette har vi gjort ved at gennemgå de teorier og begreber, som har haft en betydning for problemrepræsentationen i den nye handlingsplan. Formålet hermed har været at identificere de *binære elementer* og *kategorier*, og deres indvirkning inden for policy (Bacchi, 2009: 7). De binære elementer er elementer der skelner forståelsen af et problem, dette kan eksempelvis være modsætning mellem et kulturelt problem og et naturproblem (Bacchi, 2009: 7).

3. *Hvordan er denne fremstilling af problemet opstået?*

I spørgsmål tre reflekteres der over de konkrete udviklinger og beslutninger, der har medvirket til at forme problemrepræsentationen (Bacchi, 2009: 10). Ved behandling af spørgsmålet har vi taget

udgangspunkt i de tidligere handlingsplaner, med det formål at identificere, om nyere handlingsplaner gentager allerede eksisterende repræsentationer og hvordan disse indgår i den nye handlingsplan.

4. Hvad efterlades uproblematisk i denne problemrepræsentation? Kan problemet begrebsliggøres anderledes?

En måde at undersøge problematisering, er ved at kigge på, hvad der ikke er en del af problematiseringen (Bacchi, 2009: 13). Vi har her undersøgt hvilke risikofaktorer og problemer der i den nye handlingsplan bliver minimeret eller undladt, og som har indgået i tidligere handlingsplaner. Yderligere vil vi også se på hvordan skiftende definitioner i handlingsplaner har påvirket problemrepræsentationen.

5. Hvilke effekter frembringes af denne repræsentation af problemet?

I WPR-tilgangen til policyanalyse antages det, at problemrepræsentationer kan skabe udfordringer for nogle grupper i samfundet. Her skal man derfor undersøge, hvordan de påvirker visse grupper i samfundet og yderligere undersøge effekten af konkrete problemrepræsentationer (Bacchi, 2009: 15). Vi har undersøgt dette ved at kigge på de indsatser der er kommet ud af denne problemrepræsentation og hvilke effekter det potentielt kan have for samfundets aktører og borgere.

Vores analyse tager udgangspunkt i Bacchis beskrivelse af *diskursive effekter*, *subjektiverings effekter* og *levende effekter* (Bacchi, 2009: 15). Diskursive effekter er ændringer i sprogbruget, hvorimod subjektiverings effekter kan siges at ændre den måde, som en specifik gruppe i samfundet bliver opfattet. Levende effekter omhandler de praktiske forandringer for personer, der bliver påvirket af problemrepræsentationen. Dette kan eksempelvis være, hvis personer opnår en forbedring eller forværring af deres vilkår, som følge af en problemrepræsentation (Bacchi, 2009: 16-18).

6. Hvordan er denne repræsentation af problemet blevet produceret, formidlet og forsvaret? - Hvordan kan det betvivles, forstyrres og erstattes?

Dette spørgsmål bygger videre på spørgsmål tre, hvor opmærksomheden er rettet mod praksisser og processer, der tillader bestemte problemrepræsentationer at dominere. Her er fokuset på, hvordan særligt problemrepræsentation når deres målgruppe og opnår legitimitet (Bacchi, 2009: 19). Derudover har vi undersøgt, om der foreligger konkurrerende tilgange til handlingsplanen, hvilket Bacchi betegner som *nesting* (Bacchi, 2009: 21). Da handlingsplanen stadigvæk er meget ny og

elementerne ikke er blevet helt implementeret, kan dette vanskeliggøre besvarelsen af spørgsmålet. Da det ikke for os har været fuldt ud muligt at besvare dette spørgsmål ud fra oplysningerne i handlingsplanen, har vi videreført denne besvarelse i delanalyse 2.

4.2.1 Dokumentudvælgelse

Udvælgelsen af de dokumenter vi ønsker at basere vores analyse på, er foretaget med en forståelse af problemrepræsentationen om partnervold og -drab, ikke kun som diskurser inden for forebyggelse, men som diskurser der også påvirker, hvordan samfundet dømmer, behandler og forstår problemet (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 137). Vi mener derfor at det er relevant at tage udgangspunkt i regeringens handlingsplaner vedrørende partnervold og -drab, da de bedst oplyser om regeringens nuværende og tidligere forståelse af dette.

4.3 Semistrukturerede interviews

For at besvare den anden del af problemformuleringen, har vi valgt at afholde semistrukturerede interviews, da vi forholder os eksplorativt og åbne. Denne tilgang tillader samtidig at vi sikrer, at vi får den nødvendige viden for at besvare vores problemformulering (Brinkmann & Tanggaard, 2015: 37-38).

Formålet med at interviewe er at producere en specifik viden. Derfor har det været nødvendigt at udarbejde en interviewguide forud for interviewene, som sandsynliggør, at denne viden produceres (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 38). Interviewguiden er opbygget af ni forskningsspørgsmål med tilhørende underspørgsmål. Disse underspørgsmål varierer fra åbne til lukkede (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 41-42). Nogle af spørgsmålene er inspireret af WPR-tilgangens spørgsmål seks. Spørgsmål seks er det spørgsmål, hvor vi har undersøgt hvordan aktørerne er blevet påvirket af problemrepræsentationen fra handlingsplanen.

Denne interviewstrategi gør, at vi kan synliggøre informantens viden og deres oplevelser med partnervold og -drab. På denne måde guider informanterne os gennem deres erfaringer på området. Det semistrukturerede interview tillader også afvigelser fra interviewguiden, hvor tavs viden og huller i vores forståelse af emnet, kan oplyses af informantens fokus herpå (Kvale & Brinkmann, 2015: 20). Vi har flere gange justeret interviewguiden alt efter hvem vi har interviewet og på baggrund af erfaringen fra de tidligere interviews. En del af interviewene er blevet foretaget med informanter fra

organisationer, som varetager mange forskellige interesser. Det har derfor ikke altid været kendt på forhånd, om en informant eksempelvis var bekendt med specifikke policydokumenter, eller havde kendskab til Moncktons otte trins model. Vi har derfor forholdt os fleksible i udformningen af spørgsmålene, således informanterne ikke behøver et specifikt kendskab til bestemte termer eller teorier for at kunne give svar på vores spørgsmål. Yderligere har denne tilgang bevirket at vi har produceret en mere strømlinet interviewguide, der har forsøgt at undgå gentagelser og fremme selvrefleksion hos informanterne (se bilag 10 for interviewguide).

Interviewene er blevet afholdt af to personer, hvor den *primære* interviewer har haft til opgave at sørge for at interviewguiden er blevet fulgt. Den *sekundære* interviewer har suppleret og stillet opfølgende spørgsmål (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 30). De fleste af interviewene er blevet afholdt via Microsoft Teams. To af interviewene er blevet foretaget på henholdsvis Nordjyllands Politigård og hos Den Sociale Skadestue i Aalborg. Alle interviewene er blevet optaget med henblik på transskribering. Før interviewene er blevet optaget, har vi fået informeret samtykke fra informanten. Informanterne har også fået at vide, at de har mulighed for at trække deres samtykke tilbage i henhold til GDPR-lovgivningen (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 443). Vi har opbevaret dataen fra interviewene og transskriberinger efter GDPR-lovgivningens regler. Flere af politiinformanterne, har kun ønsket at deltage med den forudsætning, at de inden afleveringen af specialet, fik tilsendt de dele af materialet, hvori de indgår, og dermed kan godkende materialet. Vi har medtaget eventuelle kommentarer fra informanterne i fodnoter.

4.3.1 Udvalgelse og præsentation af informanter

For bedst at kunne besvare vores problemformulering, har det været nødvendigt at overveje, hvilke informanter der er bedst egnede til dette formål (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 32). På baggrund af vores problemfelt samt undersøgelsen af den eksisterende litteratur på området, har vi fået kendskab til, hvilke informanter der kunne have den viden vi søgte. Vi har derudover kunne læse af handlingsplanen, at det forventes, at specifikke navngivne faggrupper fik til opgave at stå for operationaliseringen af handlingsplanen. Da disse faggrupper er fordelt i både politiet og ved kommuner, har det været nødvendigt at undersøge disse institutioner for at finde ud af, hvilke afdelinger der var mest relevante. Dette har været særligt udfordrende angående kommunerne, da disse er opbygget meget forskelligt, og samme typer af afdelinger ikke nødvendigvis varetager samme typer af opgaver.

For at imødekomme det klassiske problem: at der er forskel på de informanter man ønsker sig og dem der er tilgængelige, har vi anvendt en pragmatisk tilgang, hvor vi har undersøgt informanterne i forhold til, hvad disse kunne formodes at bidrage med til specialet (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 32). På den måde tager vi højde for, at specialet både gør brug af informanter, som har en teoretisk viden om emnet, samt informanter, som har en praktisk erfaring med emnet.

Specifikt har vi udforsket muligheden for at få tre typer af informanter. Det har både været praktikere i kommunerne, fagpersoner, som i politiet arbejder med risikovurderinger, samt interesseorganisationer, som arbejder med ofre for partnervold og forebyggelse (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 34). Vi har også benyttet kontakter og forbindelser, som vi har fået under vores praktik på 9. semester. Nedenfor følger en liste over informanter, som vi har interviewet. Vi har kontaktet informanterne via mail, hvor vi kort har fortalt om formålet med specialet og spurgt om de vil deltage i et interview.

Tabel 2: Oversigt over informanter

Organisation	Stilling/afdeling	Informant identifikation	Antal	Bilag nr:
Nordjyllands Politi	Det specialiserede team	-Informant fra Nordjyllands Politi	Én informant	1
Østjyllands Politi	SVÆV	-Informant 1 fra Østjyllands Politi -Informant 2 fra Østjyllands Politi	To informanter	2
Bornholms Politi	SVÆV	-Informant 1 fra Bornholms Politi -Informant 2 fra Bornholms Politi	To informanter	3
Sydøstjyllands Politi	Stalking afdeling ansvarlig for risikovurderinger	Informant fra Sydøstjyllands Politi	Én informant	4
Midt- og Vestjyllands Politi	Ikke ønsket oplyst	-Informant 1 fra Midt- og Vestjyllands Politi -Informant 2 fra Midt - og Vestjyllands Politi	To informanter	5
Vestegns Politi og LOKK	Søren Rye, Politiinspektør og bestyrelsesmedlem i LOKK	Informant fra Vestegns Politi	Én informant	6
Hjørring Kommune	SSP	Informant fra SSP	Én informant	7
Den Sociale Skadestue (DSS)	Offerrådgiver	Informant fra DSS	Én informant	8
Mødrehjælpen	Parterapeut & offerrådgiver	Informant fra mødrehjælpen	Én informant	9
Danner	Mette Marie Yde, direktør for Danner	Mette Marie Yde	Én informant	11

Interviewene er afholdt i perioden fra d. 24/4 til og med d. 22/5, med undtagelse af interviewet med Danner, som er afholdt d. 3/6. Vi har afholdt 10 interviews, med i alt 13 informanter som repræsentanter for den konkrete afdeling, de arbejder i. Nedenfor ses en tabel over de informanter som vi har kontaktet, der enten ikke ønskede at deltage i interview eller ikke svarede på vores henvendelser.

Tabel 3: Ikke medtagne aktører

Justitia
Aalborg Kommune
Krisecenter Frederikshavn
Frederikshavns Kommune
Fyns Politi
Syd- og Sønderjyllands Politi
Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi
Midt- og Vestsjællands Politi
Nordsjællands Politi
Aarhus Kommune (Rådgivning til familier med partnervold)
Lev Uden Vold

Som tidligere angivet har vi forsøgt at skabe kontakt til tre typer af aktører. Vi mener, at aktører fra politiet kan bidrage med viden om den praktiske udførelse af risikovurderinger, samt deres oplevelse af handlingsplanen fra 2022. Yderligere kan politiet bidrage med et generelt indblik i arbejdet med partnervold og -drab. Derudover har vi kontaktet kommuner, da det fremgår af handlingsplanen, at disse i højere grad skal foretage vurderinger i forbindelse med partnervold, da kommunerne allerede arbejder med partnervold gennem forskellige sociale indsatser. Selvom vi kun lykkedes med at få én informant fra en kommune, SSP Hjørring, har informanten givet et indblik i de problematikker der kan være ved tværfagligt samarbejde i en kommune. Vi mener, at interesseorganisationerne spiller en vigtig rolle, da de påvirker diskursen om partnervold og -drab, derudover udarbejder flere af disse organisationer risikovurderinger i forbindelse med partnervold og -drab. Vi har overvejet muligheden for at medtage informanter fra sundhedsvæsenet, men ud fra praktiske hensyn har vi valgt at begrænse antallet af vores informanter.

4.4 Kodning & transskribering

4.4.1 Transskribering

Transskribering af interviewene er blevet foretaget ordret. I situationer, hvor transskribering ikke har været muligt på grund af for eksempel dårlig lyd kvalitet, er dette markeret i transskriberingen. Derudover har vi medtaget betydningen af nonverbal kommunikation, samt længere tænkepauser i transskriberingen (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 43). Denne metode har haft til formål at mindske eventuelle misforståelser, og at interviewene er egnede til videre kodning (Kvale & Brinkmann, 2015: 237-238).

4.4.2 Kodning af transskriptioner

Det overordnede formål med vores kodning af interviewmaterialet, er at opdele denne i forskellige kategorier. Dette har vi gjort ved at gennemgå samt sortere tekststykker i forhold til deres indhold (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 47). Kategoriseringen af empiri har flere formål, herunder at overskue mængden af besvarelser på de forskellige interviewspørgsmål, samt at kategorisere disse svar ud fra forskellige diskurser. Dette tillader også, at tekststykker kan kædes sammen og sammenlignes. Vi har valgt at anvende *kodeord* for at kode vores interviewmateriale. Koderne har beskrevet det indhold, vores empiri er kategoriseret efter. Der er forskellige tilgange til udarbejdelsen af kodeord, da den første del af vores analyse er inspireret af WPR-tilgangen, har vi benyttet en *datadrevet* tilgang, med fokus på de forskellige diskurser, der findes i vores empiri (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 47). Udover dette har vi også medtaget enkelte begrebsdrevne kodeord, hvor vi har kodet efter forskellige begreber, såsom *kontrol*, *partnervold*, *risikovurderinger* og *partnerdrab*, da disse fylder meget i de interviews vi har foretaget. Formålet med at kombinere disse tilgange er at skabe en kodning, der har kategoriseret de forskellige begreber samt de diskurser, der findes om disse (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 50). I praksis har det betydet, at vi har udarbejdet forskellige dokumenter, der hver repræsenterer koder, hvorefter tekststykkerne er blevet indsat i disse. Vi har derudover også haft fokus på den kontekst, tekststykkerne kommer fra. Dette er sket med det formål at mindske mistolkninger og øge forståelsen (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 442). En liste over koderne kan ses i bilag 12.

Da vi gennem analysen har søgt at belyse specifikke repræsentationer, har det været vigtigt at afgøre, om aktørernes udsagn er et udtryk for deres personlige holdninger, eller om de gengiver officielle

holdninger. Selvom vores informanter i høj grad kan ses som repræsentanter for deres organisationer, er det vigtigt at anerkende, at der selv i mindre organisationer kan der være modsatrettede diskurser.

4.5 Ethiske overvejelser

Partnervold og -drab er både et offentligt og privat anliggende i Danmark, som skiftende danske regeringer har forsøgt at løse ved forskellige indsatser og tiltag. Vi stiller os derfor kritiske overfor, om handlingsplanen fra 2022 indeholder de bedste teoretiske perspektiver til at forebygge partnervold- og drab i Danmark. Det er ikke vores ønske at kritisere regeringens handlingsplaner for at minimere problemets betydning, eller at argumentere imod iværksættelser af robuste indsatser på området (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 441). Formålet er blot at anerkende, at partnervold og -drab er et problem, der bliver repræsentativt forskelligt. Vi mener også, at det er vigtigt at problemet forstås i sin helhed samt anerkende aktørernes frustrationer, synspunkter og oplevelser. Vi mener at dette kan være med til at sikre iværksættelsen af effektive tiltag, der rammer bredt og præcist. I specialet har vi kun inddraget professionelle informanter, for at undersøge relevante samt kvalificerede spørgsmål. Formålet har ikke været, at åbne et terapeutisk rum eller dykke ned i traumatiserende begivenheder (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 441). Vi har i analysen søgt at repræsentere informanterne på en måde, der er i overensstemmelse med deres egen forståelse (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 442).

4.6 Kvalitetsindikator

Til at sikre den forskningsmæssige kvalitet i specialet, har vi anvendt forskellige kvalitetsindikatorer som inspireret af Brinkmann & Tanggaard (2010). Formålet med disse, har været, at læseren kan anskue, hvilke kvalitetsindikatorer vores speciale er baseret på, for dermed selv at vurdere, om disse kvalitetsindikatorer er nået.

Vi har i specialets første del redegjort for den eksisterende forskning og de teorier, som danner ramme for vores forståelse. Formålet har været, at læseren selv kan skabe sig et overblik over de antagelser, vi har i dette speciale. Derudover skal vores problemformulering medvirke til at der bliver skabt åbenhed om formålet med specialet (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 492). Vi er bekendte med, at vores problemformulering kan operationaliseres på forskellige måder. Vores valg af metoder samt

teori skal forstås igennem: 1. at dette er et specialeprojekt, 2. at dette er skrevet på kriminologi ved Aalborg Universitet, 3. at projektet er inspireret af problembaseret læring (PBL).

I vores informantliste, interviewguide og metodeafsnit har vi gjort læseren bekendt med, hvem vores informanter er, og hvordan vi har foretaget interviewene. Formålet med dette er at skabe gennemsigtighed, så konteksten omkring interviewene er klar. Vi har i analysens anden del gjort brug af citater fra vores informanter til at bygge og klargøre vores analytiske pointer. Formålet har været at skabe distance mellem vores analytiske tanker, og det som informanterne har sagt (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 492-493).

Vi har valgt vores metoder til at skabe harmoni mellem disse og vores problemformulering. Dette har haft til formål at styrke specialets interne validitet (Hansen et al., 2021: 106). Dette vil sige, at der er sammenhæng mellem vores metoder, analysestrategier og empiri. Denne sammenhæng har vi også søgt i vores analyse. Vi har ikke ønsket at analysen måtte ende i spekulation eller medtage pointer, der ikke findes i vores empiri (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 493-494). Vi har forholdt os mere kritiske overfor indholdet i handlingsplanen, hvorimod vi generelt har antaget, at de informationer vi har fået fra informanterne, er korrekte.

5. Analyse del 1

Handlingsplanen fra 2022 har medført en ændring i, hvordan partnervold repræsenteres som et problem som helhed. Der er lagt op til en risikofokuseret tilgang til partnervold, hvor både kommuner og regioner forventes at kunne foretage risikovurderinger, have kendskab til forskellige risikofaktorer og samarbejde på tværs af organisationer. Tidligere handlingsplaner har primært fokuseret på de sociale udfordringer, som potentielle ofre for partnervold kan have. Den nye risikofokuserede tilgang beskæftiger sig derimod i højere grad med voldsudøveren og de risikofaktorer, der er knyttet til denne. Vi ønsker derfor at argumentere for, at partnervold og- drab, bliver repræsenteret som et problem, der i høj grad omhandler mitigering af risiko. Dette ønsker vi at vise gennem den første delanalyse, hvor vi præsenterer begrundelserne for denne antagelse.

5.1 Hvad repræsenteres partnervold som?

I nedenstående udlægning af det første spørgsmål i WPR-tilgangen: *Hvad repræsenteres problemet som?*, vil vi analysere, hvordan partnervold og -drab som begreb bliver brugt og hvilke problemer begreberne dækker over.

Indledningsvist præsenterer handlingsplanen 2022 udlagt af regeringen, partnervold og -drab som et samfundsproblem, hvor nærtstående familiemedlemmer til ofre for vold, skal stå mere tilgængelige til håndtering af problemet (Regeringen, 2022: 4). Regeringen påpeger partnervold og -drab, som et problem der først kan forhindres, når fokus og opmærksomhed rettes mod udøveren af volden, således at voldscirklen kan brydes (Regeringen, 2022: 8,17).

For at gøre op med partnervold og -drab, pointerer regeringen som nævnt tidligere, at befolkningen i højere grad skal oplyses om tegnene på partnervold og de risikofaktorer, som ses ved personer i en særligt udsat position (Regeringen, 2022: 4). For at imødekomme dette, præsenterer regeringen i handlingsplanen 2022 forskeren Jane Monckton Smith, som har udarbejdet otte trin, på baggrund af eksisterende forskning fra blandt andet Michael Johnson og Evan Stark. Monckton peger på partnerdrab af kvinder, som noget der ikke sker impulsivt eller i affekt. Hun argumenterer for partnervold som noget der eskalerer over tid, og som i yderste konsekvens ender med drab, hvorfor regeringen også mener, at partnerdrab kan forebygges (Regeringen, 2022: 4).

Monckton anvendes blandt andet i udarbejdelsen af handlingsplanen til at påpege, at i 94 pct. af de undersøgte sager i Storbritannien har det vist sig, at kvinder er blevet stalket forud for drabet (Regeringen, 2022: 17). Regeringen bruger Moncktons forskning til at understrege hvilke forløb der kan gå forud for et eventuelt drab, og hvordan der er et behov for større opmærksomhed på udøveren (Regeringen, 2022: 17). Ud fra denne antagelse fremsætter regeringen forskellige initiativer til ofre for stalking. Hertil fremhæves det i handlingsplanen, at politiet er blevet videre- og efteruddannet for at kunne imødekomme forebyggelsen af stalking (Regeringen, 2022: 18).

Det ses dermed i regeringens handlingsplan fra 2022, at regeringen har inkluderet flere af de advarselssignaler som Monckton påpeger ligger forud for partnerdrab. Dog kan det diskuteres, hvorvidt en dansk handlingsplan kan baseres på et så snævert teoretisk grundlag for, hvad partnerdrab er.

Problemrepræsentationen tager udgangspunkt i Moncktons forståelse af partnerdrab. I denne er der særligt fokus på partnerdrab som noget der kan forhindres, og ikke som en del af naturlig menneskelig adfærd. Dette kalder Bacchi for et *binært element*, hvor naturen er på den ene side og kultur på den anden (Bacchi, 2009: 7). Løsningen på problemet bliver, at mitiggere de risici Monckton påpeger i otte trins modellen. En udførlig præsentation af denne model findes i afsnit 3.2.1. Da handlingsplanen beretter, at det er en bred skare af samfundsaktører såsom kommuner, politiet og sundhedsvæsenet, der skal medvirke til behandling af dette problem, kan det ikke enslydende bestemmes om problemet bliver repræsenteret som et sundheds-, socialt-, eller kriminelt problem. Vi mener derfor, at problemet bliver repræsenteret med en helhedsorienteret tilgang til mennesket og de risici der kan findes i voldsudøveren og dennes adfærd.

5.2 Hvilke antagelser ligger til grund for denne repræsentation af partnervold og -drab?

I WPR-tilgangens andet spørgsmål vil vi undersøge, hvilke antagelser og forudsætninger som ligger forud for forståelsen af, hvordan partnervold og -drab repræsenteres i regeringens handlingsplan fra 2022. Med afsæt i analysen af de antagelser som fremgår i handlingsplanen, samt de teorier som handlingsplanen i høj grad trækker på til konkrete initiativer, vil vi belyse disse antagelser og forudsætninger, som ligger til grund for repræsentation af partnervold og -drab i regeringens handlingsplan fra 2022.

Den måde, hvorpå vi i Danmark taler om, og arbejder med partnervold og -drab, har ændret sig gennem de senere år. Ansvar for de voldelige og potentielt dødelige handlinger, som førhen i højere grad blev pålagt de forurettede og ofrene, tillægges i dag i højere grad gerningspersonerne og forebyggelsen heraf, og vurderes som en samfundskritisk opgave. I henhold til Bacchi, kan dette ses som en ændring i det binære element, der omhandler subjekter og objekter. I tidligere handlingsplaner har der været fokus på voldsudsatte som objekter, der gennem forskellige indsatser kan påvirkes, dog medfører denne handlingsplan en ændret forståelse i forhold til dette, hvor ofrene i højere grad vurderes som subjekter, der kan agere egenrådigt. Handlingsplanen lægger i højere grad op til, at det er gerningspersonerne, som er objekter, der kan formes gennem forskellige tiltag, således at disse ikke længere udgør en risiko for samfundet.

I de tidligere handlingsplaner indgår drab ikke, hvor der i den seneste handlingsplan fra 2022, argumenteres for, at partnerdrab kan være en konsekvens af partnervold, ligesom der hævdes at partnerdrab kan forebygges. Denne antagelse findes i Moncktons tidslinje, som indgår i handlingsplanen (Regeringen, 2022: 5, 9). Tidslinjen præsenteres og forklares kort under afsnittet *Vold er et samfundsansvar – opmærksomhed og tidlig opsporing*. Her refereres der yderligere til en ændring i den diskursive praksis, hvor partnervold ikke længere er et privat anliggende, men noget vi som samfund, venner og familie skal gribe ind over for. Dertil præsenteres antagelsen om, at partnerdrab ikke sker i affekt, men at drabene kan forudsiges og forebygges på baggrund af Moncktons drabstidslinje (Regeringen, 2022: 9-10).

Handlingsplanen illustrerer med denne inddragelse, en ændring i, hvordan vi som samfund bør anskue partnervold og -drab, der gøres op med diskursen *a crime of passion*, hvor handlingsplanen, på baggrund af Moncktons teoretiske perspektiver, fremlægger en alternativ måde at forstå partnervold og -drab på, i særdeleshed med fokus på hvordan fagpersoner bør arbejde med forebyggelsen heraf.

Ved inddragelsen af Moncktons tidslinje i handlingsplanen, præsenteres en antagelse om, at forebyggende aktører enten kan undersøge eller allerede kender til de risikofaktorer, som fremgår i tidslinjen. I tidslinjens første trin, gerningspersonens forhistorie med vold og/eller stalking, fremlægges en antagelse om, at en historik med vold og stalking, er registreret og noget eksempelvis politiet har kendskab til forud for en konkret risikovurdering af eksempelvis partnerdrab (Regeringen, 2022: 10; Monckton, 2022: 19). Dermed ligger der også en antagelse om, at de professionelle aktører kender til eksempelvis psykisk sygdom forud for drabene, for at kunne forebygge dem. Samtidig viser eksisterende forskning, at der er mange gerningspersoner i forbindelse med partnervold og -drab, der først får deres diagnose, når de bliver dømt (Justitsministeriets Forskningskontor, 2020a: 26-28).

Monckton anvender i høj grad kontrol i tidslinjen, særligt inspireret af Evan Starks kontrolteori. Denne fremhæves i antagelsen i handlingsplanen fra 2022 om, at det er kontrollen der gør, at partnerdrab er forudsigeligt. I handlingsplanen indgår kontrolbegrebet både i tidslinjen, men også i forbindelse med social kontrol og kontrollerende tvang, hvoraf sidstnævnte anses som en oversættelse af Starks coercive control. På baggrund af inddragelsen af kontrol og omfanget heraf, vil vi argumentere for, at der i handlingsplanen ligger en antagelse om, at kontrol er vurderet som et godt og solidt begreb. Man har valgt en teori og fastslået, at denne er bedre til at forklare partnervold og -drab end tidligere forklaringer på området. Anvendelsen af kontrolbegrebet i forbindelse med partnervold og -drab, er også med til at positionere udøveren som kontrollerende. Det kan siges, at

dette medfører, at udøveren i højere grad forstås som et individ, hvis afvigende adfærd og forståelse af, hvad der er rigtigt og forkert, er årsagen til udøvelsen af partnervold.

Forud for handlingsplanen er der lovgivningsmæssigt sket store ændringer i en række lande. En del af disse ændringer og nye bestemmelser skyldes Starks kontrolbegreb. I bogen *Coercive control: the entrapment of women in personal life* (2009) anbefaler Stark blandt andet, at kontrollerende tvang skal kriminaliseres. Derudover anbefaler han, at de interventioner der findes, skal genvurderes i henhold til kvinders rettigheder, herunder med fokus på kvinders sikkerhed, og at kvinders faktiske rettigheder skal stemme overens med kvinders formelle rettigheder (Stark, 2007: 4-5). Siden 2015 har man i England og Wales anvendt begrebet kontrollerende tvang i lovgivningen (Serious Crime Act), i 2019 trådte en lignende lovgivning i kraft i Skotland (The Domestic Abuse (Scotland) Act 2018) og fra 2024 træder lovgivning om kontrollerende tvang i kraft i New South Wales i Australien under Crimes Legislation Amendment (Coercive Control) Act 2022 (Lev Uden Vold, 2018: 2; Scottish Government, 2019; NSW Government, 2023). Den 1. april 2019 trådte bestemmelsen om kriminalisering af psykisk vold i kraft, under straffelovens §243.

I forbindelse med den nye bestemmelse, har Justitsministeriet forsøgt at fastlægge definitioner og konkrete eksempler for nedværdigende-, forulempende-, og krænkende handlinger som indgår i straffelovens §243 (Lev Uden Vold, 2019b, 1-4). En stor del af eksemplerne omfatter blandt andet en række handlinger, som Stark omtaler som kontrollerende tvang, herunder isolation fra omgangskreds, økonomisk vold og forsøg på at kontrollere den voldsudsattes dagligdag (Lev Uden Vold, 2019b: 4; Stark, 2009: 5, 115). Derfor mener vi, at Starks begreb kontrollerende tvang i høj grad kan sammenlignes med det vi i Danmark, også juridisk, definerer som psykisk vold. Den psykiske vold er ligeledes en forudsætning for Moncktons forklaring på, hvordan partnerdrab opstår og dermed også kan forebygges. Starks begreb bliver dermed en del af den politiske problematisering.

Handlingsplanen fra 2022, er ifølge regeringen udarbejdet med afsæt i ofrenes ønske herom. Samtidig oplyses der om de psykiske konsekvenser partnervold og vold i nære relationer har for enkeltpersoner såvel som familier, herunder børn (Regeringen, 2022: 5, 13-14). Dette afspejler den skærpede opmærksomhed på den voldsudsattes rettigheder og de konsekvenser, det har for den enkelte at blive udsat for partnervold, hvilket blandt andet sker som resultatet af nyere forskning og lovgivning, herunder Istanbulkonventionen i 2014 (Lynnmarie et al., 2022: 804; Udenrigsministeriet, 2014). Psykisk vold bliver en del af den diskursive praksis om partnervold, hvor betegnelsen bliver en del af sproget i relation til vold på lige fod med eksempelvis fysisk vold.

Særligt opmærksomheden på børn fremhæves i handlingsplanen. En række af de initiativer som præsenteres, drejer sig direkte om børn:

“1. Skærpet underretningspligt ved formodning om at børn overværer vold i hjemmet”

“9. Styrket beskyttelse af børn ift. forældremyndighed og samvær”

“10. Mulighed for iværksættelse af psykologbehandling af børn ved kun én forælders samtykke”

“11. Bedre beskyttelse af børn, der har ophold på krisecenter og skifter skole”

“13. Pulje til indsatser for børn og unge, der er vokset op med vold i hjemmet”

“14. Guide – Den rette hjælp til børn og pårørende til partnerdrab”

(Regeringen, 2022: 7)

På baggrund af ovenstående, mener vi, at de primære diskurser og antagelser der ligger til grund for handlingsplanen fra 2022, er at partnerdrab er forudsigeligt og sker som følge af partnervold, samt at en korrekt teoretisk fremsættelse af dette findes i Moncktons homicide timeline. Yderligere findes der en antagelse om, at tidslinjen kan operationaliseres til forebyggelse af partnervold og -drab, i en dansk kontekst med den nuværende lovgivning og hos de institutioner som handlingsplanen anfører.

5.3 Hvordan er denne fremstilling af partnervold og -drab opstået?

Med handlingsplanen fra 2022, har de skiftende regeringer siden år 2002 løbende udgivet seks forskellige handlingsplaner inden for området omhandlende partnervold. Dette for at kunne undersøge de konkrete udviklinger og beslutninger, der har medvirket til, hvordan partnervold og -drab bliver repræsenteret samt hvordan denne repræsentation er opstået i handlingsplanerne. Handlingsplanerne har løbende gennemgået ændringer i formålene, synet på partnervold og hvilke typer af vold, der fokuseres på. Yderligere har disse handlingsplaner medført markante og vedvarende ændringer på området, både hvad angår love og sociale indsatser.

Handlingsplanerne skal ses som en langsigtet strategi for bekæmpelse af vold, med formålet om, at kunne omsætte konkrete mål for den nationale indsats til praktikere, for dermed at sikre forbedring på et specifikt område for at kunne indføre ændringer (Regeringen, 2002: 8). Den første handlingsplan blev vedtaget i 2002 og den seneste i 2022, i dette tidsrum har der været to dominerende regeringspartier i Folketinget; Venstre og Socialdemokraterne. De første tre handlingsplaner er fra år 2002, 2005-2008 og 2014. Disse handlingsplaner er udarbejdet og vedtaget med Venstre i regeringen (Regeringen, 2002; Regeringen, 2005; Regeringen, 2010). De tre sidste handlingsplaner er udarbejdet

fra 2014, 2019-2022 og 2022, disse er udarbejdet og vedtaget med Socialdemokraterne i regeringen (Regeringen, 2014; Udenrigsministeriet, 2019; Regeringen, 2022).

“Regeringens handlingsplan til bekæmpelse af vold mod kvinder” fra 2002 indeholdt fire overordnede mål, som var yderligere opdelt i mere konkrete forslag og indsatser. Disse fire overordnede mål var:

1. *“Ofrene skal have den støtte, de har brug for.”*
2. *“De berørte myndigheder skal blive bedre til at tackle vold i hjemmet”*
3. *“Volden i hjemmet skal bremses. Voldscirklen skal brydes ved behandling af voldsudøveren.”*
4. *“Forebyggelsen af vold skal forbedres og kvalificeres ved at indsamle yderligere viden om årsagerne til og omfanget af volden. Holdningen til vold skal ændres.”* (Regeringen, 2002).

Handlingsplanen førte til vedvarende ændringer, både i indsatser og lovgivning. Eksempler på disse ændringer, er muligheden for at få tildelt en overfaldsalarm og et større fokus på ligestilling i danskundervisningen i folkeskolen (Regeringen, 2002: 14-15). De undersøgelser som handlingsplanen bevirkede, førte på længere sigt til afskaffelsen af straffelovens §265, som omhandlede muligheden for tilhold (Krabbe & Rasting, 1931: 329). Denne lov blev erstattet af lov nummer 1724 af 27/12/2016 (Lov om tilhold), som øger rammerne for, hvornår der er mulighed for at opnå tilhold. Handlingsplanen indeholder også et ønske om mere tværfagligt samarbejde, men der er en klar opdeling af politiets og kommunernes ansvarsområder. Det fremgår af handlingsplanen, at kommunen ikke skal vurdere eller undersøge partnervold, men kun henvise, støtte og behandle denne (Regeringen, 2002: 7-8).

“Handlingsplan til bekæmpelse af mænds vold mod kvinder og børn i familien” fra 2005-2008 var den næste handlingsplan i rækken, og delte fire meget ens overordnede mål med sin forgænger: *“At give ofre den nødvendige støtte, at bremse volden, bl.a. med behandlingstilbud til voldsudøveren, at styrke myndighedernes tværfaglige indsats og at øge vidensindsamling om volden”* (Regeringen, 2005). Handlingsplanen ændrede heller ikke rollefordelingen mellem politiet og andre myndigheder såsom kommunen.

Målene og indsatserne havde mange ligheder med handlingsplanen fra 2002, hvor en af de mest markante ændringer var måden hvorpå volden blev omtalt i handlingsplanen. Begge handlingsplaner

er udarbejdet ud fra et kønnet perspektiv, dette kommer allerede til udtryk i begge handlingsplanernes overskrifter. Her bliver problemet repræsenteret som et problem mellem mænd og kvinder. Mænd bliver beskrevet som voldsudøverne i begge handlingsplaner, hvor kvinder kun bliver anset som værende volds ofre (Regeringen, 2002: 5; Regeringen, 2005: 5). Sproget i handlingsplanerne er dermed ikke neutralt og skaber et specifikt billede af, hvordan problemet skal forstås. I handlingsplanerne bliver volden omtalt som mænds vold mod kvinder og som et ligestillingsproblem (Regeringen, 2005: 8). Selvom handlingsplanen fra 2022 grundlæggende benytter et kønsneutral sprog, har Moncktons model, som nævnt i afsnit 3.2.2.1 ændret sit oprindelige sprogbrug fra *intimate femicide* til *intimate partner homicide*. Valget af Monckton som forklaringsmodel for partnervold og -drab, kan dermed stille spørgsmålstegn til, om handlingsplanen på trods af dens kønsneutrale sprogbrug stadig tager afsæt i kvinder som ofre og mænd som udøvere.

Handlingsplanen fra 2010, *National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer*, markerede en pause mellem 2008 og 2010, hvor der ikke var en aktiv handlingsplan på området. Handlingsplanen fra 2010 anvender en anden opbygning end tidligere handlingsplaner, hvor der ikke som sådan er opstillet overordnede mål, men derimod er indsatserne opdelt efter forskellige tematikker. Disse temaer er: "*holdning og handling, jo tidligere jo bedre, støtte - både her og nu og på lang sigt, samt mere viden og samarbejde på tværs af faggrupper*" (Regeringen, 2010: 7). Sproget i handlingsplanen er ændret, så problemet ikke længere begrænses til vold mod kvinder, som det var i de tidligere handlingsplaner fra 2002 og 2005-2008, men omfatter nu vold i nære relationer. Dette er et brud med den tidligere kønsforståelse af problematikken, men også en udvidelse der indikerer, at også andre offergrupper inddrages i handlingsplanen. Denne betegnelse er inkluderende og kønsneutral, hvor kvinder, mænd og børn er potentielle volds ofre (Regeringen, 2010: 7). Centrale vedvarende ændringer på området, som kan tilskrives denne handlingsplan, inkluderer undervisning i kærestevold og vold i nære relationer i folkeskolen, efterværn til voldsudsatte og tættere samarbejde med interesseorganisationer (Regeringen, 2010: 11,14,20). Fokuset og repræsentationen har dermed ændret sig i forhold til de tidligere handlingsplaner. Yderligere ses der også i denne handlingsplan et begyndende opbrud med de traditionelle arbejdsfordelinger mellem politiet og andre myndighedsaktører. Dette ses blandt andet ved, at personer, som arbejder med alkoholmisbrug, efteruddannes til at kunne opspore vold (Regeringen, 2010: 17). Derudover indeholder handlingsplanen også en indskærpelse af, at pligten til at lave underretninger om vold er overordnet tavshedspligten.

Indsats mod vold i familien og i nære relationer - National handlingsplan fra 2014 indeholder mange ændringer i forhold til tidligere handlingsplaner. Målene for handlingsplanen er også ændret i forhold til handlingsplanerne fra 2002 og 2005: “*Styrket håndtering og opbygning af viden om forskellige voldsformer i familien og i nære relationer. Styrket indsats og mere viden om voldsudsatte. Tidlig indsats i forhold til unge, der udsættes for kærestevold. Øget debat og viden om følgerne af vold i nære relationer*” (Socialudvalget, 2014: 10). I handlingsplanen ses igen en ændring i problemrepræsentationen, da der i denne handlingsplan er et fokus på gensidig vold, som ikke er nævnt i tidligere handlingsplaner (Socialudvalget, 2014: 9). Derudover påpeges det også, at situationsbestemt partnervold er den mest almindelige form for partnervold. Blandt de markante ændringer, som denne handlingsplan medførte, kan nævnes et øget fokus på voldsramte mænd, samt et begyndende fokus på stalking i forbindelse med vold i nære relationer. Der er desuden fokus på, at forbedre kommunernes evne til at identificere og håndtere vold i nære relationer, samt at sikre tidlig opsporing af børn og unge, som lever med vold (Socialudvalget, 2014: 15).

Handlingsplanen til bekæmpelse af psykisk og fysisk vold i nære relationer fra 2019 til 2022 adskiller sig markant fra tidligere handlingsplaner, da den kun fokuserer på psykisk vold og kriminalisering af denne, og dermed ikke indeholder mere generelle indsatser. Målene for handlingsplanen er: “*Anerkendelse af psykisk vold og forebyggelse af vold i nære relationer*”, “*Ambulante tilbud om støtte og rådgivning*” og “*Viden*” (Udenrigsministeriet, 2019: 8). Handlingsplanen medførte, at psykisk vold blev kriminaliseret i 2019 i straffelovens §243. Indsatserne i handlingsplanen er alle rettet mod implementeringen af denne lovændring og hvordan berørte aktører forventes at benytte denne nye lovgivning.

En fælles repræsentation af volden igennem alle seks handlingsplaner er, at partnervold og vold i nære relationer ikke er et nyt fænomen og ikke noget der hører til i det private, dette i forhold til at samfundet nu har et fælles ansvar om at gøre volden til et samfundsproblem:

“Vold mod kvinder er ikke et nyt fænomen. Men tidligere blev volden betragtet som et problem, der hørte til privatlivets fred. I dag er det anderledes. Både herhjemme og internationalt anses vold mod kvinder for et overgreb på ofrenes personlige frihed og en krænkelse af deres menneskerettigheder.” (Regeringen, 2002: 7).

I alle handlingsplaner bliver partnervold beskrevet og repræsenteret med en form for vigtighed og hastighed i sprogvalget fra regeringen; *“Vold i familien og i nære relationer er stadig et problem i Danmark. Regeringen er fast besluttet på at bekæmpe denne vold”* (Regeringen, 2014: 7), og *“vold i familien er ikke et privat problem, og alle skal være med til at stille op, sige fra og sige nej til partnervold.”* (Regeringen, 2010: 5). Denne fremstilling har medvirket til at skabe en erkendelse af partnervold som et samfundsproblem, dette kan påvirke en holdningsændring i samfundet og den måde regeringen ønsker vi som borgere omtaler og forstår partnervold. Ligeledes har regeringen i flere handlingsplaner beskrevet og repræsenteret partnervold som en økonomisk belastning for samfundet; *“det har også store økonomiske konsekvenser for samfundet i form af ekstraudgifter til sociale foranstaltninger, anbringelser, sygdomsforløb mv.”* (Regeringen, 2010: 11). Dette medvirker også til en repræsentation af problemet, som noget der skal løses med en vis hastighed, fordi det ikke kun går ud over voldsudøvere og ofre, men samfundet som helhed (Regeringen, 2002: 7).

Grundlæggende har regeringen gennem de seneste 20 år haft det samme formål med deres handlingsplaner vedrørende partnervold. Dog er problemet løbende blevet repræsenteret med afsæt i forskellige forståelser, ligeledes er der gjort brug af skiftende tiltag i håndteringen af problematikken. Det kan konkluderes, at problemet med partnervold generelt har været vedvarende i de seneste 20 år. Det er dermed kun forståelsen af problematikken, der har ændret sig. Sproget i handlingsplanerne er gået fra at være kønnet til at anlægge en mere kønsneutral tone. Dog er det med inddragelsen af Monckton uklart, om denne kønsneutralitet også findes i de teorier, der anvendes til at repræsentere problemet.

5.4 Hvad efterlades uproblematisk i handlingsplanen?

Handlingsplanen peger på, at der ønskes en bred samfundsmæssig påvirkning, med både retslige-, sociale-, og politimæssige indsatser, af problemet med partnervold. Denne brede tilgang findes også i de tidligere handlingsplaner. Som vist i den historiske gennemgang af repræsentationerne af partnervold og -drab i afsnit 5.3, er der flere elementer i handlingsplanen fra 2022, som er anderledes end den måde, hvorpå regeringen tidligere har udarbejdet handlingsplaner vedrørende partnervold i Danmark.

Ved gennemgangen af tidligere handlingsplaner, har det været tydeligt, at der er nogle problemstillinger eller problematikker, som er blevet minimeret eller helt fjernet fra handlingsplanen fra 2022. Dette betyder ikke nødvendigvis, at problematikkerne ikke længere findes i andre policy-dokumenter eller love. Gennem analyserne af tidligere handlingsplaner har vi skabt et billede af, hvilke problematikker, der er forsvundet eller blevet minimeret. Da handlingsplanerne strækker sig over mere end to årtier, danner dette et robust grundlag for, at kunne sammenligne, hvordan problemrepræsentationen har udviklet sig.

For at undersøge hvilke problemstillinger eller problematikker, der er blevet minimeret eller helt fjernet, har vi udvalgt ord fra tidligere handlingsplaner som eksempelvis *gensidig vold*, *alkohol* og *stoffer*. Vi har derefter optalt, hvor mange gange disse går igen i de forskellige handlingsplaner. Vi har særligt været opmærksom på problematikker, der optræder flere gange i tidligere handlingsplaner, men som ikke er mulige at finde i handlingsplanen fra 2022.

Handlingsplanerne har indeholdt mange forskellige indsatser, derfor har det været nødvendigt at udvælge de problemer, der faktisk har haft en betydning for repræsentationen af partnervold. Det bliver eksempelvis nævnt i én handlingsplan, at det er nødvendigt at udvikle forskellige kurser til fagpersoner, hvorefter det ikke nævnes i de efterfølgende handlingsplaner. Denne indsats kan ikke rigtig i sig selv siges at påvirke repræsentationen af partnervold, men er derimod en konkret indsats, som det faktisk er lykkedes at implementere. Denne er derfor ikke relevant i forhold til fremtidige handlingsplaner, da det grundlæggende i disse er, at der kigges fremad. Vi har derfor været mere opmærksomme på forståelser af partnervold, som vi mener har haft en effekt, for at besvare om nogle af disse er blevet minimeret eller udskrevet. Samlet har vi fundet fire forståelser, som ikke længere findes i den nye handlingsplan: 1. alkohol, misbrug eller stoffer, 2. kvinder med etnisk minoritetsbaggrund, 3. fokus på ofre med psykiske problemer og 4. gensidig vold.

Ordene *alkohol*, *misbrug* eller *stoffer* optræder ikke i den nye handlingsplan. Der findes heller ikke rigtigt indsatser med et formål om at påvirke disse områder. Dette står i kontrast til tidligere handlingsplaner. Eksempelvis er der i handlingsplanen fra 2005, flere forslag om indsatser, der specifikt er rettet mod kvinder med misbrugsproblemer, eller i handlingsplanen fra 2010, hvor det fremgår, at vold i familier ofte hænger sammen med alkohol (Regeringen, 2010: 17; Regeringen, 2005: 12). I vores gennemgang af den eksisterende forskning på området, der findes i afsnit 2, er der

flere studier, som viser en sammenhæng mellem alkohol og partnervold i en eller anden grad. Flere af disse studier er nyere end 2015, hvilket kan vise, at emnet partnervold og alkohol samt misbrug stadig har en forskningsmæssig interesse. Den manglende inkludering af denne problematik i regeringens handlingsplan fra 2022, er derfor ikke sket på baggrund af grundlæggende ændringer inden for forskningen, som har vist, at der ikke længere er en sammenhæng mellem partnervold og misbrug samt alkohol. Derudover mener vi, at det er tvivlsomt, om tidligere handlingsplaner har haft så stor effekt på problematikken, at denne ikke længere findes i det danske samfund. Et muligt svar på, hvorfor denne problematik ikke er en del af den nuværende handlingsplan, kan findes i Moncktons tidslinje. I denne indgår misbrug af stoffer og alkohol ikke i nogen markant grad som risikofaktorer og opnår derfor ikke nogen særlig betydning. Dette står i kontrast til den litteratur, der indgår i specielt, og som argumenterer for, at alkohol og misbrug af stoffer stadig bør have en vis forskningsmæssig interesse og i yderste tilfælde kan vurderes som en risikofaktor for, at eventuel partnervold kan opstå.

I tidligere handlingsplaner har der også været fokus på kvinder med etnisk minoritetsbaggrund. Dette nævnes tilsammen 84 gange i de tidligere handlingsplaner, hvor der også kan findes flere målrettede indsatser, som skal oplyse og behandle vold i etnisk minoritetssamfund i Danmark. Handlingsplanen for 2022 nævner dog ikke disse kvinder med et eneste ord, og der findes heller ikke nogle indsatser eller noget andet, der kan indikere, at der er et fokus på eventuelle problemstillinger med denne målgruppe. Ved vores gennemgang af den eksisterende forskning på området kan vi se, at flere artikler omhandler kvinder med minoritetsbaggrund, da disse kan være særligt udsatte på grund af manglende sociale netværk eller lignende. Der redegøres heller ikke for, om eventuelle udfordringer med kvinder i denne målgruppe er blevet løst via tidligere handlingsplaner. På denne måde finder vi, at kvinder med etnisk minoritetsbaggrund som minimum er blevet nedprioriteret i forhold til den samlede problemrepræsentation i handlingsplanen fra 2022.

Alle handlingsplaner siden år 2022 indeholder fokus på personer med psykiske problemer, såsom psykiske lidelser og personlighedsforstyrrelser. Der er dog sket ændringer i, hvordan denne problematik bliver set på i handlingsplanerne. Tidligere var der fokus på ofre med psykiske problemer, som var udsat for partnervold. Dette findes især i handlingsplanen fra 2005, hvori der indgår flere indsatser rettet mod netop denne målgruppe (Regeringen, 2005: 12). Disse indsatser blev lavet på baggrund af undersøgelser, der blev igangsat i handlingsplanen fra 2002, og som havde til

formål at undersøge, om særligt kvinder med psykiske lidelser var mere udsatte for partnervold end gennemsnittet (Regeringen, 2002: 20). Dette fokus på psykiske problemstillinger findes i den eksisterende forskning, hvor der ses en tendens til, at både ofre og gerningspersoner har psykiske udfordringer.

I handlingsplanen fra 2022 findes der ikke længere et fokus på ofre med psykiske problemer. Derimod ses gerningspersonerne i højere grad som målgruppe for indsatser på området. Dette ser vi i sammenhæng med Moncktons første trin i hendes tidslinje, hvor gerningspersonen har en forhistorie med kontroladfærd. Samlet kan det siges, at problematikken med personer med psykiske udfordringer i forhold til partnervold er blevet minimeret markant eller i det mindste har gennemgået en funktionel forandring, hvor gerningspersonen i høj grad anskues som havende psykiske udfordringer.

Gensidig vold indebærer vold mellem to partnere, der begge udøver vold mod hinanden, har haft en forholdsvis kortvarig eksistens som problem i de forskellige handlingsplaner. Begrebet indgår for første og eneste gang i handlingsplanen fra 2014, hvor det spiller en markant rolle ved at fremgå som den mest almindelige form for partnervold (Socialudvalget, 2014: 13). Gensidig vold er også omtalt i flere af indsatserne i denne handlingsplan, eksempelvis ved udvikling af undervisning og informationsmateriale til fagpersoner (Socialudvalget, 2014: 15). Ikke desto mindre nævnes begrebet ikke i den efterfølgende handlingsplan fra 2022. Dette kan ses som en markant ændring i problemrepræsentationen af partnervold, hvor en voldstype går fra at have en central position til slet ikke at blive nævnt i den efterfølgende handlingsplan.

Gensidig vold nævnes heller ikke eksplicit af Monckton og indgår derfor ikke i hendes tidslinje. Dog er gensidig vold en del af Johnsons typologi over partnervold, som Monckton også anvender begrebet fra (Johnson, 2008: 14). En mulig forklaring på, hvorfor denne form for vold ikke længere er en central del af problematikken, kan være, at den ikke indeholder et element af kontrol, som Monckton anfører som en vigtig faktor for at vurdere alvorligheden af partnervold.

Vi kan dermed konkludere, at den nyeste handlingsplan har et væsentligt mindre fokus på sociale problematikker. Eksemplerne med misbrug, psykiske problemer, gensidig vold og kvinder med minoritetsbaggrund er blot nogle af de sociale problemstillinger, som enten ikke længere eller i lavere grad er en del af problemrepræsentationen. Det betyder ikke, at de tidligere indsatser, der er specifikt

rettet mod personer med sociale problemstillinger og er involverede i partnervold, ikke længere er aktive. Det kan dog siges, at disse indsatser ikke længere er i aktiv udvikling i den nuværende handlingsplan. Det kan yderligere bemærkes, at sociale problemstillinger stadig spiller en rolle i den bredere forskning omkring partnervold, jævnfør afsnit 2.1.1 Derfor kan problematikken i forhold til sociale risikofaktorer i forbindelse med partnervold ikke betragtes som løst, men som et resultat af en ændring i problemrepræsentationen. Manglen på fokus i den nuværende handlingsplan betyder ikke, at disse problemer ikke kan komme i fokus igen i fremtidige handlingsplaner, da disse generelt er prægede af skiftende repræsentationer af partnervold.

5.5 Hvilke effekter frembringes af denne repræsentation af partnervold og -drab?

Når vi skal vurdere hvilke effekter denne problemrepræsentation af partnervold og -drab har, er det først nødvendigt at overveje, hvem de involverede aktører er. Generelt findes de påvirkede aktører primært inden for organisationer, som regeringen kan styre og udstikke retningslinjer for, såsom kommuner, politi, sundhedsvæsen og så videre. Yderligere kan man også tale om en bredere påvirkning, hvor berørte samfundsgrupper også påvirkes af denne problemrepræsentation. Dette kan for eksempel være voldsudøvere eller ofre i forhold til partnervold, samt de pårørende. Det er også muligt, at handlingsplanen kan ændre synet på partnervold i samfundsgrupper, som ikke er involveret i problematikken. Dette kan blandt andet ske gennem kampagner og undervisning, i eksempelvis folkeskoler. Dette anses af Bacchi som værende en *diskursiv effekt*, hvor de sociale praksisser ændrer sig i en større samfundsgruppe som følge af en problemrepræsentation (Bacchi, 2009: 16).

Gennem de specifikke indsatser i handlingsplanen fra 2022 står det klart, at mange af disse indsatser påvirker særligt kommunen og sundhedspersonale. Her lægges der vægt på opkvalificering og specifikke opgaver såsom brugen af risikovurderingsværktøjer til at vurdere og opspore partnervold. Dette kan have forskellige betydninger for aktørerne afhængigt af, hvor godt de er rustet til at implementere nye indsatser. Man kan for eksempel antage, at det kan være udfordrende at implementere nye risikovurderingsværktøjer og indsatser i mindre kommuner med færre ressourcer, end i større kommuner med flere ressourcer. Yderligere kan implementeringen af nye opgaver for sundhedsvæsenet også have en negativ indvirkning på evnen til at udføre kerneopgaver, med mindre flere ressourcer tilføjes.

Særligt mener vi, at i forhold til kommunerne, har handlingsplanerne siden 2002 haft en markant indvirkning på, hvordan kommunernes opgaver i forhold til partnervold defineres. Tidligere havde kommunerne ikke et ansvar for at foretage vurderinger, men kun at varetage de sociale opgaver samt at henvise til blandt andet politiet, hvis der var mistanke om partnervold. I handlingsplanen fra 2022 har kommunerne som nævnt fået til opgave at vurdere risikoen for partnervold i specifikke socialsager. Da denne opgave ikke tidligere har eksisteret hos kommunen, kan det være lidt tvivlsomt, om kommunerne har de nødvendige ressourcer til at varetage disse opgaver. Det samme gør sig på mange måder gældende for sundhedsvæsenet. På kort sigt kan det betyde, at både kommuner og sundhedsvæsenet skal bruge ressourcer og tid på at implementere og at udvikle risikovurderingsværktøjer. På længere sigt kan det også medføre, at opgaver forbundet med partnervold måske skal konkurrere med allerede eksisterende indsatser på andre områder, om de ressourcer, der findes i sundhedsvæsenet og kommunerne. Det at kommunerne og sundhedsvæsenet nu har fået til opgave at arbejde med opsporing af partnervold, kan have det som Bacchi kalder en *levende effekt*, da voldsudsatte nu får muligheden for at blive mødt tidligere i forløbet og af en større række af aktører (Bacchi, 2009: 17-18).

Handlingsplanen fra 2022 minimerer eller undlader problematikker, som tidligere har været en del af problemrepræsentationen af partnervold. Det kan derfor betyde, at personer, der lever med disse problematikker, i nogen grad vil have mindre gavn af den fortsatte håndtering af partnervold. Det kan eksempelvis være personer, der bliver udsat for partnervold og samtidig har en form for misbrug, eller par, hvor der eksisterer gensidig vold. Handlingsplanen kan også have en stor betydning for de personer, der udøver partnervolden, da de ifølge Mocktons tidslinje i højere grad anses for at have behov for psykisk hjælp. Dette kan ændre synet på gerningspersoner i forhold til deres indvirkning i retssager eller sager vedrørende forældremyndighed. Sådanne effekter betegner Bacchi som *subjektiverings effekter*, hvor en problemrepræsentation medfører en ændring i synet på en specifik gruppe i samfundet (Bacchi, 2009: 16).

Særligt for den nye handlingsplan er, at flere af indsatserne og det generelle indhold har et præg af den teoretiske anskuelse af problemet (Regeringen, 2022: 10). Sammenlignet med tidligere handlingsplaner fra 2005-2008, 2014 og 2019-2022, indeholder den nuværende handlingsplan et perspektiv, i form af inddragelsen af Moncktons tidslinje, som handler om hvordan partnerdrab opstår og kan forstås (Regeringen, 2005; (Socialudvalget, 2014; Udenrigsministeriet, 2019; Regeringen,

2022: 10). Personer der oplever kontrol i deres parforhold, kan som følge af den nye handlingsplan have nemmere ved at få hjælp. Dog fremlægger handlingsplanen ikke et helt tilstrækkeligt billede af, hvordan kontrol i parforhold kan se ud. Det tætteste vi kan komme på en definition, er straffelovens §243, men denne definition er ikke altid fyldestgørende og efterlader stadig et spørgsmål om, hvilke faktiske handlinger der kan anses som kontrol. Dog antager vi, at det langt fra er alle personer i Danmark, som har kendskab til disse definitioner. Dette kan påvirke arbejdet med handlingsplanen, indtil disse definitioner er lige så velkendte som eksempelvis definitioner af vold eller tyveri.

Vi kan dermed konkludere, at handlingsplanen kan medvirke til, at forståelsen og sproget om vold kan ændre sig på samfundsniveau, samt at voldsudøveren i højere grad kan tillægges psykiske udfordringer. Personer der oplever kontrol i forbindelse med partnervold kan i højere grad tilgodeses i forhold til de personer der ikke oplever kontrollen, da kontrollen forstås som et vigtigt element i alvorligheden af partnervold.

5.6 Hvordan er denne repræsentation af partnervold og -drab blevet produceret, formidlet og forsvaret?

Ved vores WPR-tilgang til analysen af regeringens handlingsplan fra 2022, har vi identificeret ændringer i forståelserne af risikoen ved partnervold. I modsætning til tidligere handlingsplaner, fokuserer handlingsplanen fra 2022 på, at partnervold har en sammenhæng med partnerdrab og stalking. Risikoen ved partnervold handler derfor ikke kun om de fysiske- og psykiske konsekvenser, som denne kan have, men også om risikoen for drab. Handlingsplanen anvender Moncktons otte trins model, til argumentere for, hvordan partnervold kan udvikle sig. I dette speciale ønsker vi at præsentere denne tænkning som et risikoperspektiv, hvor vi bruger begrebet for at fortælle, hvilket perspektiv regeringen har på risici i forbindelse med partnervold. Moncktons model fremhæver specifikke handlinger som for eksempel kontrol og stalking som særligt 'risikobetonede' for, at der kan ske et drab. Forståelsen af handlingerne ser vi som en del af både risikoperspektivet og den risikofokuseret tilgang i handlingsplanen.

Den nye forståelsesramme i handleplanen, kan møde en form for konkurrence, når den skal operationaliseres i politiet. Der eksisterer allerede i dag flere forskellige typer af risikovurderinger, jævnfør afsnit 1.3.1. SARA:SV og SARA-V3 anvendes allerede i dag, for at vurdere risikoen for alvorlige forbrydelser. Risikovurderingsværktøjerne kan derfor betragtes som konkurrenter til

Moncktons otte trins model. Vi anser Moncktons model for at danne en ramme om de eksisterende risikovurderingsværktøjer, fordi modellen ikke som sådan er udviklet som et selvstændigt risikovurderingsværktøj.

Regeringernes handlingsplaner vedrørende partnervold har gennem de seneste 20 år ændret sig markant. Målene har ofte været næsten de samme, men repræsentationen af partnervold har løbende ændret sig. Der er derfor heller ikke nogen garanti for, at de næste handlingsplaner omkring partnervold eksempelvis kommer til at nævne Moncktons otte trins model. Denne pludselige ændring af forståelsen kan ses ved brugen af begrebet gensidig vold i handlingsplanen fra 2014, hvori gensidig vold blev set som den primære måde, hvorpå partnervold foregik. Gensidig vold er dog ikke blevet nævnt med et eneste ord i de efterfølgende handlingsplaner. Denne hurtige udskiftning kan muligvis påvirke handlingsplanens evne til at opnå legitimitet, da aktørerne på området stadig kan arbejde med tidligere forståelsesrammer, som kan være modstridende. Der er også mulighed for, at aktørerne har forventning til, at disse handlingsplaner og forståelsesrammer er ustabile og hurtigt vil ændre sig igen. Dette kan skyldes handlingsplanernes innovative tilgang til at løse problemer med partnervold, hvor en af de primære måder til at håndtere problemet er at ændre forståelsen af problemet, i stedet for at fokusere på vedvarende strukturelle forandringer.

Regeringens handlingsplan kan blive *betvivlet* af aktørerne, hvis planen ikke resulterer i en ændring i for eksempel kriminalstatistikkerne, eller hvis aktørerne ikke mener, at problemet bliver mindre. Vi anser at en væsentlig del af risikoperspektivet i handlingsplanen er fokuseret på de psykiske problemer, der siges at kunne findes hos voldsudøverne. Handlingsplanen lægger vægt på, at disse problemer skal belyses i forebyggelsen af partnerdrab. Som vist i afsnit 2.2.1 bliver disse problemer dog ofte først opdaget i forbindelse med mentale vurderinger i sager om partnerdrab. Det kan derfor være problematisk at vurdere psykiske udfordringer hos voldsudøveren som en risikofaktor for partnerdrab. Dette er et eksempel på, at risikofaktorer, der er vanskelige at belyse for aktørerne, kan have en overvurderet værdi i det praktiske arbejde med at forebygge partnervold og -drab. Derudover kan dette også skabe konkurrence, hvis forståelsen i handlingsplanen er vanskelig at omsætte til praksis, da der findes andre forståelsesrammer og risikovurderinger, som kan være nemmere at belyse.

Som angivet i afsnit 3.2.2.1, eksisterer der i forvejen kritik af begrebet kontrol og Michael Johnsons brug af krisecenterdata til at belyse det. Dette er relevant, da Monckton aktivt anvender begrebet i sin tidslinje. Derudover indeholder tidligere udgaver af Moncktons model begrebet femicide. Det er muligt, at der kan opstå spørgsmål om den akademiske robusthed af Moncktons model, og om den indeholder et skjult kønnet perspektiv. Ved afstemningen i Folketinget i 2022 vedrørende handlingsplanen var der dog kun to medlemmer af Folketinget, begge fra Liberal Alliance, som stemte imod (Folketinget, 2022). Det er dog uvist, hvordan kritikken af handlingsplanen vil blive imødegået og forsvaret, da der indtil videre ikke har været markant kritik på området. Det er dog værd at bemærke, at Moncktons model kan siges at indeholde en indbygget retorisk forsvarsmekanisme: Hvis partnerdrab er forudsigeligt, hvorfor skulle man så ikke ønske at forebygge det? Selvom partnerdrab måske ikke er helt forudsigelige, hvilken person vil så tage chancen, hvis det senere viser sig, at det var forudsigeligt?

Handlingsplanen er stadig ikke fuldt ud implementeret hos de relevante aktører, og der er derfor heller ikke foretaget evalueringer af, hvordan problemrepræsentationen fra handlingsplanen har påvirket arbejdet med partnervold og -drab. For at kunne besvare spørgsmål seks i sin helhed, har vi valgt at undersøge betydningen af denne handlingsplan for risikoperspektivet i praktikernes arbejde med risikovurderinger, samt at antagelserne i handlingsplanen opleves som legitime.

6. Analyse del 2

6.1 Partnervold og -drab

I denne del af analysen, præsenteres informanternes risikoperspektiv i arbejdet med partnervold og -drab. Dette bliver sammenholdt med den problemrepræsentation, der findes i regeringens handlingsplan fra 2022, samt de teoretiske perspektiver heri. Antagelsen i handlingsplanen om, at partnervold og -drab er et sammenhængende problem, ønsker vi at udfordre på baggrund af informanternes udsagn.

6.1.1 Definitioner af partnervold

I regeringens handlingsplan fra 2022 defineres partnervold overordnet to steder: *"vold fra en partner eller ekspartner"* og *"vold af en nuværende eller tidligere partner"* (Regeringen, 2022: 6, 8).

Definitionerne i handlingsplanen er korte og overordnede. De indeholder ikke eksemplificeringer eller uddybelser af, hvad der eksempelvis menes med ordet 'partner' i partnervold. Nedenfor præsenteres fem af politi-informanternes definition af partnervold:

Tabel 4: Præsentation af definitioner

Informanter	Definitioner af partnervold
Nordjyllands Politi	<i>"Det er vold og ikke kun fysisk vold, men sådan den vold der foregår imellem to, i en eller anden form for nær relation eller nogen som har været i en nær relation."</i>
Østjyllands Politi, informant 1	<i>"Det er partnere i de afskygninger, de nu må definere sig selv som værende nuværende og tidligere par."</i>
Bornholms Politi, informant 1	<i>"Der skal være en relation mellem parterne, som lægger sig op ad et forhold, og et forhold kan jo defineres på mange måder. Så det kan være individuelt, men der skal være en, en romantisk relation på en eller anden måde, tænker jeg, før end at det hører ind under den kategori."</i>
Vestegns Politi	<i>"Partnervold er jo vold af enhver art, fysisk, psykisk, økonomisk, seksuel eller hvad man nu kalder det, som foregår mellem nuværende og tidligere partnere, man kan sådan sige, at det er en del af dynamikken, ligger i det nuværende eller det tidligere parforhold."</i>
Midt- og Vestjyllands Politi, informant 1	<i>"Det er ikke fordi vi har sådan en hel sætning, men vi kigger på det i forhold til vold i nære relationer, [...], det behøver ikke være partnervold."</i>

Informanternes definitioner af partnervold er i en vis grad åbne for fortolkning. Eksempelvis angiver Informant 1 fra Østjyllands Politi, at ofrene selv har friheden til at definere, hvad et forhold mellem to personer er. Politiinformanterne definerer partnervold i kønsneutrale termer ovenfor, men som vi viser i citaterne i analysen, er ordlyden ikke altid kønsneutral.

Midt- og Vestjyllands Politi adskiller sig markant fra de andre, da de, når adspurgt om hvordan de definerer og arbejder med partnervold, fortæller at de generelt forholder sig til vold i nære relationer. De påpeger dog i den forbindelse også vold mellem mor og søn, hvori de samme elementer af vold indgår. Der er ligeledes heller ikke nogen tidsbegrænsning i forhold til, hvornår en person opfattes som en tidligere- eller ekspartner (Regeringen, 2022: 6).

Informanterne fra interesseorganisationerne, DSS og Mødrehjælpen, har begge fokus på en anden forståelse af partnervolden. De taler begge om gensidig vold, og har i højere grad end de andre informanter fokus på, at mænd også er volds ofre, og hvorfor mændene handler som de gør. Informanten fra Mødrehjælpen beretter nedenfor om et mere nuanceret syn på partnervold i forhold til mænd som både voldsudsatte og voldsudøvere:

“ [...] kvinden har sådan på en eller anden måde ingen selvindsigt i: ”jamen jeg smider med tallerkenene først”, ”okay jeg slog hende for at berolige hende, og hun føler, at hun er i fare fysisk” altså så det er lidt gensidigt og alligevel er der en ubalance, fordi manden er jo stærkere [...]. ”

”Mange mænd føler faktisk, at [...] skældud godt kan være vold, fordi at det nogle gange kan være så svært at beskytte sig mod det, og, at det jo rammer på, at man ikke er god nok og det kan virkelig føles som psykisk vold og hvis man ikke har en hensigtsmæssig adfærd i forhold til at stoppe det eller afgrænse sig, så kan det jo tit være der man kan komme til at slå, fordi man ikke vil høre mere på det [...]. ”

Informanten fra Mødrehjælpen fremlægger et mere kritisk syn på partnervold, og fremhæver nogle af de bagvedliggende faktorer, herunder den gensidige vold, som også optræder i regeringens handlingsplan fra 2014 og i den eksisterende forskning (Socialudvalget, 2014: 9; Vaaben & Thomsen, 2022: 126-128). Informantens forståelse af partnervold afviger væsentlig i forhold til politiets forhold til dette, ligesom informanten forholder sig mere kritisk til kvindens eget ansvar i situationen og volden i forholdet.

Alle informanter definerer partnervold som både fysisk- og psykisk vold. Herunder fremhæves en række forskellige voldsformer, som sammenlagt omfatter følgende: seksuel-, materiel-, økonomisk-, digital- og latent vold. Derudover nævnes trusler, manipulation, kontrol, social kontrol og overvågning også som en del af partnervolden. Disse konkrete elementer som informanterne nævner i forbindelse med partnervold, viser hvor bredt begrebet partnervold er. Informanterne lægger særligt vægt på den psykiske vold, og de dele der falder herunder, når der spørges ind til partnervold og arbejdet hermed.

Vi læner os op ad Garlands definition af den tredje sektor, i den måde vi forstår interesseorganisationerne på. Gennem vores empiri, er det tydeligt, at organisationer som DSS og Mødrehjælpen varetager en stor del af opgaven i henhold til at udarbejde risikovurderinger. Det kan derved ikke siges, at politiet varetager risikovurderingsopgaven alene. Vi mener i lighed med Garland, at interesseorganisationernes indsats bør anerkendes som en del af arbejdet med risikovurderinger. Derudover mener vi, at det kun kan være i gensidig interesse, at styrke samarbejdet mellem de parter der til daglig udarbejder risikovurderingerne. Da flere informanter fortæller, at de oplever tid som en stor udfordring, mener vi at strømliningen af processer, der sigter at undgå dobbeltarbejde, er i alles interesse.

6.1.2 Risikoperspektiv på partnervold

Nedenfor gennemgås informanternes risikoperspektiv i relation til partnervold, centreret omkring de forskellige voldsformer, socioøkonomiske forhold og hvordan risikoperspektivet ses i det praksisnære arbejde. Fundene sammenholdes løbende med handlingsplanen fra 2022.

6.1.2.1 Partnervold

Gennem interviewene fremhæves straffeloven af informanterne fra politiet, som en del af arbejdet med partnervold og -drab. Politiet har som følge af deres samfundsrolle et konstant fokus på at indsamle information til at føre eventuelle sager for retten.

De fleste af politiinformanterne arbejder i de nyoprettede specialiserede teams (navnene varierer fra kreds til kreds) i de respektive politikredse, hvor fokus generelt er på vold i nære relationer, stalking, voldtægt, æresrelaterede konflikter og specifikt i forhold til de voldsudsatte og forurettede (Gaardhøj, 2021). Selvom informanterne fra politiet er uddannet i at arbejde med afsæt i straffeloven, giver flere informanter udtryk for, at det er udfordrende at arbejde med psykisk vold, på trods af, at denne er

kriminaliseret: *“Det er i hvert fald svært, det er jo meget svære sager, psykisk vold, altså du kan forholde dig til et blå øje, men det er bare meget svært og kræver jo virkelig nogle grundige afhøringer (at arbejde med psykisk vold)”* (Midt- og Vestjyllands Politi, informant 2).

Dette understøttes af informant 1 fra Bornholms Politi som fortæller:

“Jamen der med, at når de forurettede kommer ind, [...] så er det noget fysisk vold og så er det via samtale man ligesom undersøger om der så kunne være noget seksuelt, [...] økonomisk eller andre former for vold. [...] den psykiske del, når vi siger at vi ikke har det, så er den selvfølgelig til stede, men at den er svær at dokumentere i forhold til straffeloven.”

I forlængelse heraf udtaler informant 1 fra Midt- og Vestjyllands Politi: *“Men ingen tvivl det der med [...] at når der er fysisk vold, så er der også psykisk vold og det ser vi næsten i, ja jeg vil sige næsten 100%, i hovedparten af sagerne.”*

De fleste politikredse vi har talt med, giver udtryk for, at de vejleder de borgere der henvender sig, i forhold til hvordan de skal forholde sig og hvor de kan få hjælp, uafhængigt af omfanget af volden eller beviser. Informanten fra Nordjyllands Politi fortæller: *“Vi har udleveret overfaldsalarm til folk, og vejledt dem i at søge andre alternative placeringer, begrænse brugen af sociale medier og alle mulige ting, de får sådan set samme tur (vejledning) kan man sige, selvom der ikke er nok til en straffesag”.*

På samme måde fortæller informanten fra Sydøstjyllands Politi, at de har særligt fokus på risiko, når de vejleder de voldsudsatte. Der udvises en forsigtighed i de råd der gives til de voldsudsatte, særligt når de endnu ikke er ude af forholdet, for at sikre, at situationen ikke eskalerer:

“ [...] et råd som at afbryde kontakten eller stoppe med at have din lokationstjenester til eller tjekke, om du har en GPS på bilen eller nogle af de her ting her, ville være farlige at vejlede dem om, fordi når udøver så finder ud af det, når de kommer hjem senere på dagen, at de (voldsudsatte) ikke har slået GPS til, eller de (voldsudøver) ikke har fået de her snaps hele dagen af hvor den udsatte har befundet sig.”

Der er som nævnt forskel på, hvordan aktørerne vejleder de voldsudsatte, alt efter om de stadig befinder sig i et voldeligt forhold, har en relation til voldsudøveren eller om der er tale om en tidligere partner, der udøver volden. Informanten fra Sydøstjyllands Politi fortæller desuden, at i henvendelser

eller sager hvor den udsatte har forladt udøveren, så tilbyder de blandt andet at screene den udsattes mobiltelefon for risikoen for 'stalker wear' (sporingssoftware). Det at politiet er opmærksomme på, hvordan de konkret rådgiver de voldsudsatte og tilbuddet om at undersøge deres mobiler for eventuel sporingssoftware, understreger hvor dybt forankret den risikofokuserede tilgang er i en organisation som politiet.

En af årsagerne til, at politiet oplever, at mange borgere henvender sig angående partnervold, hvor politiet vurderer, at der ikke er belæg for at køre en straffesag, kan skyldes forskellige opfattelser af voldsbegrebet. Informant 1 fra Bornholms Politi fremlægger en væsentlig pointe hertil:

”Vores opgave er tit og hjælpe dem der kommer til politiet med hvad straffeloven siger, fordi i mødet med Lev Uden Vold eller krisecentre, så er der forskellige definitioner (af psykisk- og fysisk vold) og straffeloven er sådan ret firkantet, så der skal vi jo se om straffeloven løfter det de mener at være udsat for, og om efterforskningen så også viser det.”

På trods af, at psykisk vold har været kriminaliseret og en del af straffeloven siden 2019 under straffelovens §243, oplever politiet stadig udfordringer i arbejdet med denne type vold. Selvom Justitsministeriet har forsøgt at fastlægge og eksemplificere ”nedværdigende-, forulempende-, og krænkende handlinger”, som indgår i bestemmelsen, samt det stadigt lave antal af afgørelser, tyder dette på, at det er meget svært at føre en sag udelukkende på psykisk vold (Lev Uden Vold, 2019b: 3-4). Dette skyldes formentlig, at det er sværere at løfte bevisbyrden, da mange ofre ikke har kendskab til, hvornår noget er psykisk vold. Derudover kan det være vanskeligt for ofrene at dokumentere den psykiske vold. Eksempelvis fortæller informanten fra Nordjyllands Politi, at de oplever, at nogle kvinder eksempelvis kun anmelder den fysiske partnervold, men når de så taler med dem om hvad der er sket, er der også seksuel vold, stalking og psykisk vold, som ikke er blevet anmeldt. Selvom den psykiske vold fylder meget i informanternes udtalelser, fremhæves alvorligheden af den fysiske vold også: *”Vi skal tage den fysiske vold lige så seriøst [...]. Jeg synes ikke der er nogen der negligerer eller sådan tager let på psykisk vold overhovedet heller, men vi skal også have fokus på den fysiske.”* (Sydøstjyllands Politi).

6.1.2.2 Socioøkonomiske risikofaktorer

De socioøkonomiske risikofaktorer som informanterne peger på, herunder køn, misbrug, etniske minoriteter og social udsathed, er faktorer, som afsnittet eksisterende forskning også fremhæver.

En kønnet forståelse

Informanterne fortæller, at der er sket en ændring i den måde vi i samfundet anser partnervold på. Der bliver blandt andet lagt vægt på, at det er blevet mindre tabuiseret at sige, at man er blevet udsat for partnervold, ligesom køn har fået en anden betydning i forståelsen heraf: ” [...] *jeg har pt. to mænd som er i sådan et ægteskab, hvor kvinden udøver seksuel vold mod ham. [...] Så det er altså eksisterende både fra kvinden og mandens side vil jeg sige. Det er ikke kun manden der udøver det.*” (DSS).

Informanten fra Mødrehjælpen italesætter blandt andet den familieretlige problematik som flere mænd møder: ”*Så det er jo også mænd og den kontrol kan virkelig være... [...] Meget går igennem børnene, for eksempel at ‘hvis du ikke gør det og det, så får du ikke lov at se børnene’*”, hvilket fremhæves som et eksempel på den kontrol, en kvinde kan udsætte en mand for.

Informanterne fra DSS og Mødrehjælpen forholder sig i interviewene generelt åbne overfor, at mænd også kan anses som voldsofre, men i handlingsplanen tyder det på, at den kønnede repræsentation af ofre har ændret sig. Der inddrages forskning fra Syddansk Universitet, hvori det fremlægges at: ”*5,5 pct. af kvinder (antalsmæssigt ca. 118.000) og 4,0 pct. af mænd (ca. 83.000) over 16 år har været udsat for fysisk og/eller psykisk partnervold i 2021. 1 pct. (ca. 24.000) kvinder og 0,8 pct. (ca. 20.000) mænd har været udsat for fysisk vold.*” (Regeringen, 2022: 8).

Informant 1 fra Bornholms Politi fortæller, at selvom de også i få tilfælde modtager anmeldelser fra mænd: ” [...] *er det typisk at forurettede er en kvinde og udøver er en mand*”, hvilket i overvejende grad også repræsenterer det de andre politiinformanter beretter i relation til køn. Informanten fra Nordjyllands Politi nævner, at denne også har set eksempler på partnervold blandt to kvinder og har kendskab til, at det også forekommer i LGBT+-miljøet, dog modtager de få anmeldelser herom.

Dette vidner om, at der stadig er et stort fokus på repræsentation af mænd som udøvere, men at der er flere aktører, der er begyndt at forholde sig til mænd som potentielle ofre for partnervold. Det begyndende fokus på mænd og LGBT+ påpeger en ændring for nogle aktører i forhold til det risikoperspektiv, som de arbejder ud fra.

Social baggrund

Informanterne præsenterer et overraskende perspektiv på, hvem de oplever der udsættes for partnervold, samt voldsudøverne:

” [...] der er også ofte tale om en social, [...] status hvor der er andre ting man kæmper med, også stoffer og alkohol går igen. Men vi ser også, at [...] hvis vi skal tage det øverste lag af samfundet, ser vi også på papiret veluddannede parter i sagerne.” (Bornholms Politi).

”Vi ser det i alle slags par, altså det kan være nogen der er godt stillet økonomisk, som udadtil virker ressourcestærke, men det kan også godt ske i det socialt udsatte par, [...] vi har set alt tænker jeg.” (Midt- og Vestjyllands Politi, informant 1).

“Jeg vil sige socialt udsatte, jeg har ikke oplevet det, men der er altså også [...] hvor der ikke er økonomiske problemer eller ja en mand der er læge og konen hun er et eller andet fint og bor i Hasseris, der har et alkoholmisbrug ind over som faktisk efter... Ja efter de kan både nå at få børn og alt muligt, men på et tidspunkt så udvikler det her sig til vold”. (DSS).

“Vores målgruppe her i Mødrehjælpen er primært 35-årige mellemklasse kvinder, med en [...] mellemlang uddannelse, der ret er velfungerende.” (Mødrehjælpen).

Informanternes udtalelser bevidner, at det er forskellige målgrupper, der henvender sig til de forskellige aktører. Vi finder det interessant at målgruppen består af både socialt udsatte men også dem der beskrives som bedrestillede. Mødrehjælpen beskriver, at deres primære målgruppe ikke er socialt udsatte kvinder, da de mere socialt udsatte kvinder i mindre grad henvender sig til Mødrehjælpen. Dette stemmer overens med Skilbreis argument om, at det er nemmere for kvinder, der er bedre stillede socioøkonomisk, at bryde med et usundt forhold/partner (Skilbrei via Vaaben & Thomsen, 2022: 55-60). Dette kan betyde, at de mere velfungerende kvinder i større grad formår at inddrage hjælp udefra i problematikker vedrørende bruddet. Selvom informanterne også påpeger, at de borgere de arbejder med, er socialt udsatte, og nogle har misbrugsproblematikker, fremhæves social udsathed i væsentligt større omfang i specialets afsnit om eksisterende forskning. At informanterne i så høj grad møder velfungerende kvinder står i kontrast til, at en stor del af informanterne, både fra politiet såvel som interesseorganisationerne, fremhæver misbrug; både af alkohol og euforiserende stoffer, som risikofaktorer i relation til partnervold. Misbruget ses både hos voldsudøveren alene, men også hos den voldsudsatte. Informanten fra Nordjyllands Politi påpeger

desuden, at man godt kan komme til at 'glemme' ofre fra misbrugsmiljøet, særligt hvis politiet hyppigt besøger de samme par i forbindelse med husspektakler.

DSS: "*[...] Det er jo særligt alkohol, det er virkelig noget der kan skabe partnervold*" og "*Det kan sandelig være begge parter. Det kan både være kvinden og manden, der drikker samtidig, der så alligevel ender ud med det. Men det kan også bare være den ene, der drikker*". I overensstemmelse hermed fortæller informant 1 fra Bornholms Politi: "*Ja, og så er der også ofte tale om en social, sådan forståelig status hvor at der er andre ting man kæmper med også stoffer og alkohol*".

Informanten fra Sydøstjyllands Politi fremhæver både misbrug og psykisk sygdom som et 'rødt flag': "*Det er altid også et red flag det her med, hvis der er misbrug for eksempel i hjemmet. Og det er klart, at når der er et misbrug eller psykisk sygdom, altså i hjemmet, uanset om det er partnerskab eller ej, så er det altid en kæmpe risikofaktor i forhold til vold.*" Dette stemmer overens med den eksisterende forskning af risikofaktorerne i forhold til både misbrug og psykisk sygdom (Stevenson, 2015: 16; Pape, 2011:14; Justitsministeriets Forskningskontor, 2020a: 26-28; Rasmussen et al. 2016: 40-41).

6.1.3 Risikoperspektiv på partnerdrab

Informanterne definerer i overvejende grad partnerdrab på samme måde som ovenstående, i forhold til brugen af ordet 'partner', hvortil der ses en stor lighed mellem definitionerne af partnervold og partnerdrab: "*der skal have været en relation imellem partnerne [...], altså intimt partnerskab*" (Sydøstjyllands Politi) og "*Det ville være tidligere partner eller nogen som for hvem parforholdet netop lige er ophørt.*" (Østjyllands Politi, informant 2).

Informanterne beskriver og fremhæver bestemte risikofaktorer, herunder 'triggerpunkter' og 'røde flag' som gør dem særligt bekymrede og/eller opmærksomme på risikoen for at situationen eskalerer og potentielt ender i drab. Mange af de risikofaktorer, de nævner, fremhæves også i den eksisterende litteratur. Eksempelvis fortæller informant 2 fra Midt- og Vestjyllands Politi: "*Og vi kan jo også se i de opfølgninger, vi laver, at det er triggeren, det er jo når [...] hun forlader ham. Altså det er jo der hvor vores bekymring kommer, fordi vi ofte ser, at det kan give en voldsom reaktion fra modparten.*"

Ligeledes fortæller informanten fra Mødrehjælpen, at de er særligt opmærksomme på bestemte risikofaktorer i forhold til partnerdrab, herunder graviditet, hvortil der uddybes:

” [...] i forhold til de gravide, når maven begynder at vokse, når han mister den primære relation til kvinden, så kan der nogle gange ske noget i forhold til, at volden kan eskalere, fordi han vil have førstepladsen og så kort fortalt, jalousi og sådan noget ubevidst [...]. Der vil jeg sige, det var en måde at forudse et partnerdrab på, eller i hvert fald personskade i den grad, der kunne eskalere til noget drab enten af barnet eller hende.”

Særligt graviditet fremhæves i den eksisterende forskning som en risikofaktor (Decker et al. via Cliffe et al., 2019: 194, 198). Handlingsplanen har desuden et skærpet fokus på initiativer der involverer gravide og nybagte mødre, hvoraf der er tre punkter, som direkte omhandler denne målgruppe:

Punkt 2: 'Udvikling af et systematisk opsporingsredskab til sundhedspersonale i mødet med gravide og nybagte forældre', Punkt 3: 'Opkvalificeringsforløb til sundhedspersonale om opsporing og håndtering af vold mod gravide og nybagte forældre' og punkt 12: 'Måltrettet støtte og behandlingstilbud til voldsudsatte gravide og nybagte forældre i sundhedssystemet' (Regeringen, 2022: 7).

Handlingsplanen fremhæver særligt graviditet som en risikofaktor for partnerdrab, da en sådan omvæltning kan udløse en eventuel eskalering i et kontrollerende parforhold (Regeringen, 2022: 7). I henhold til regeringens fokus på voldsudsatte gravide kvinder ses dette fokus også ved Monckton i fjerde trin af tidslinjen (Monckton, 2022: 130). Monckton beskriver som nævnt graviditeten som et eksempel på en af de største triggere, hvor voldsudøverens kontrol bliver overskygget af noget vigtigere, hvortil vold mod kvinden kan blive synlig for omverdenen (Monckton, 2022: 130, 136).

Derudover fremhæver informanterne andre risikofaktorer, som gør dem særligt bekymrede. Informant 1 fra Østjyllands Politi nævner: *” [...] skilsmisseproblematikker, problematikker omkring samvær med børn, forældremyndigheds konflikt [...], nye partnere [...]”*. Dette stemmer overens med en række af de risikofaktorer som informanten fra Sydøstjyllands Politi fremhæver:

“Konflikter i forældreskabet, samværs, bopælspligt [...] igangværende konflikt omkring børnene, [...] om der tidligere havde været vold i hjemmet både fysisk vold og psykisk vold, [...] var sket kvælningsforsøg for eksempel. [...] opmærksom på minoriteter, altså minoritets problematikker. Der kan være dobbelt sårbarhed.”

Informant 1 fra Østjyllands Politi og informanten fra Sydøstjyllands Politi markerer familieretlige konflikter i forbindelse med blandt andet forældreskab, skilsmisse, samvær, forældremyndighed og nye partnere, hvilket er problemer som må antages at opstå efter et brud i forholdet. I Justitsministeriets rapport over typer af drab, pointeres en sammenhæng mellem separation og partnerdrab, hvor motivet ofte tillægges jalousi (Justitsministeriets Forskningskontor, 2020a: 22, 28). Monckton påpeger, at der ses en forhøjet risiko, når den voldsudsatte vælger at forlade voldsudøveren. Separation vurderes af Monckton som en trigger, der eskalerer kontrollen (Monckton, 2022: 130,156,157).

Østjyllands Politi nævner i forlængelse heraf flere risikofaktorer, som vi antager kan opstå på baggrund af triggere: *“Så med den viden, vi har fået fra forskellige gode mennesker, er jo også, at vi begyndte at være ekstra opmærksomme på eksempelvis kvælertag.”*. Ligeledes fortæller informanten fra Mødrehjælpen: *“hvor at han simpelthen spændte ben for hende, så hun faldt, tog kvælertag, altså alle de her ting, hvor man bare tænker du skal væk og du skal væk i dag”*. Både informanterne fra Mødrehjælpen, Sydøstjyllands- og Østjyllands Politi fremhæver kvælertag og kvælningsforsøg som en af de vigtige risikofaktorer forud for partnerdrab. Informanten fra Mødrehjælpen refererer i citatet til en konkret sag med en gravid kvinde, og at kvælertaget var en af de handlinger, der fik hendes alarmklokker til at ringe, når hun vurderer risici for eksempelvis i relation til partnerdrab. I den eksisterende forskning fremhæver Justitsministeriet i en rapport, at kvælning er den næsthøypigste drabsmetode i forbindelse med partnerdrab, samtidig forekommer kvælning hyppigere ved partnerdrab end i andre drab (Justitsministeriets Forskningskontor, 2020a: 28). På baggrund af udtalelserne kan vi ikke vurdere, hvorvidt informanterne vurderer netop kvælningsforsøg som en særlig vigtig risikofaktor som følge af egne erfaringer, eller om de trækker på viden fra forskning og konkrete risikovurderingsværktøjer.

I Moncktons ottende og sidste trin beskriver hun, at den kontrollerende partner, voldsudøveren, nogle gange begår selvmord efter drabet på partneren eller ekspartneren (Monckton, 2022: 194-198). Selvmordstanker, trusler om selvmord og selvmordsforsøg af voldsudøveren, vurderer flere af informanterne ligeledes som en risikofaktor i forhold til, hvor farlig voldsudøveren er. Informanten fra Vestegns Politi fortæller blandt andet: *“en selvmordstendens var jo også en meget kraftig indikator for, at manden kunne være farlig”*, og i lighed hermed nævner informanten fra Sydøstjyllands Politi i forhold til særlig ‘røde flag’: *“suicidale tanker hos nogle af dem, om eventuelt gerningsmanden kunne have fremsat trusler om selvmord. [...]”*. Yderligere nævner informanten fra

Nordjyllands Politi, at antallet af ofre som følge af partnerdrab ikke kun er partneren eller den tidligere partner til voldsudøveren. Der findes flere eksempler på, at voldsudøveren har begået selvmord i forlængelse af drabet, og de implicerede børn også nogle gange er blevet slået ihjel i forbindelse med drabet på den voldsudsatte. Vaaben og Thomsen (2022) argumenterer for, at i de tilfælde hvor en mand dræber både sin nuværende eller tidligere partner og deres barn/børn, ender dette ofte med, at manden begår selvmord (Vaaben & Thomsen, 2022: 217-218).

Informanten fra Vestegns Politi beretter om lignende særligt farlige risikofaktorer i relation til partnerdrab: *“det var trusler på livet. Det var misbrug af forskellige stoffer, medicin, alkohol og så var det psykisk sygdom [...], Det var sådan de tre meget kraftige [...] karakteristika som jeg så [...]. Selvfølgelig er der ofte alkohol involveret i det, eller andet, og ofte skænderier og lignende.”*

Informanten refererer desuden til, at de risikofaktorer, han nævner, også er dem, politiet kigger efter ved brug af risikovurderingsværktøjet SARA:SV. Ligesom misbrug og psykisk sygdom ses som en risikofaktor for partnervold, påpeger vores empiriske fund og den eksisterende litteratur, at det også gør sig gældende for risici forbundet med partnerdrab. I den eksisterende forskning fandt vi, at en stor andel af mænd der dømmes for partnerdrab, har en historik med blandt andet drabstrusler (Rasmussen et al. 2016: 36-37).

Informanten fra DSS fremhæver også misbrug i forhold til både partnervold og -drab: *“[...] som også i sidste ende kan ende med drab, i en påvirket tilstand, så det bliver sådan et affektdrab i stedet for. Det er ikke sådan noget der skulle være sket.”* Hun fremhæver affektdrab, hvilket i handlingsplanen og den måde der tales om partnerdrab i dag, er en forståelse der i højere grad tages afstand fra. Moncktons teori argumenterer for, at partnerdrab ikke er affektdrab, men i de fleste tilfælde sker med forsæt. Informanten fra DSS’ perspektiv adskiller sig væsentligt fra problemrepræsentationen i handlingsplanen fra 2022, hvori det fremlægges, at *“Ny forskning fra Storbritannien peger på, at partnerdrab på kvinder typisk ikke sker impulsivt eller i affekt”,* hvor der refereres til Moncktons forskning (Regeringen, 2022).

Med afsæt i udtalelserne, er det vanskeligt at skelne de konkrete risikofaktorer i forbindelse med henholdsvis partnervold og -drab, da der fremhæves en del overlap, specielt med misbrug og psykisk sygdom. Dog vil vi argumentere for, at de risikofaktorer som informanterne og den eksisterende forskning påpeger, trusler om drab, særligt vedrører kvælertag og kvælningsforsøg, graviditet, separation, voldsudøverens trusler om og/eller forsøg på selvmord samt familieretlige konflikter.

Vi vil argumentere for, at fokuset på de mere veluddannede par skyldes, at disse ofte selv er i stand til at gøre opmærksom på problemet. Dette kan også skyldes, at informanterne måske i højere grad kan identificere sig med personerne, og dermed nemmere kan identificere abnormal og normal adfærd i forholdet. Det kan derimod være vanskeligt at skelne partnervolds relateret adfærd fra misbrugsrelateret adfærd i forhold til udsatte misbrugere. Yderligere kan mislykkelsen af gentagne voldsrelaterede indsatser skabe en forventning om, at volden i højere grad har rod i misbrugsrelaterede problematikker.

6.1.3.1 En forudsigelig forbrydelse?

”Ny forskning fra Storbritannien peger på, at partnerdrab på kvinder typisk ikke sker impulsivt eller i affekt. Det er drab, hvor vold og kontrol ofte går forud, og hvor vold, kontrol, trusler og stalking eskalerer over tid i hyppighed og intensitet. Det er drab, der kan forebygges ved at sætte ind over for partnervold.” (Regeringen, 2022: 6)

Partnerdrab er i handlingsplanen centreret omkring Moncktons otte trins model. En grundlæggende antagelse i modellen er, at partnerdrab udgør en forudsigelig risiko. Blandt informanterne har vi identificeret to overordnede holdninger:

1) at partnerdrab er forudsigelige

2) at det ikke er muligt at forudsige partnerdrab, men muligt at forudsige eskalerende vold og risikofyldt adfærd

Informant 2 fra Østjyllands Politi mener, at man i nogle tilfælde vil kunne forudsige partnerdrab, i forlængelse heraf tilføjer informant 1:

”Altså der er jo nødt til at være en eller anden anledning til, at politiet bliver opmærksomme [...] jeg tror det nogle gange er det, der kan skabe en lille smule frustration, når man så går ud og siger, jamen partnerdrab de er forudsigelige, jeg skal bare kigge efter det her, så kan vi se, og vi kan gøre noget ved det”.

Argumentationen om, at partnerdrab er forudsigelig, kan lægge et ekstra ansvar på politiet og andre interesseorganisationer, da det fremmer en forventning om, at flere partnerdrab vil kunne forudsiges og dermed forebygges.

Informanterne fra Vestegns-, Midt- og Vestjylland-, Sydøstjyllands-, og Bornholms- og Nordjyllands Politi mener ligeledes ikke, at partnerdrab altid er forudsigelige, men at man med hjælp af risikovurderinger i nogen grad kan være med til at forebygge partnerdrab:

"Jeg tror det er vanskeligt at forudsige partnerdrab helt specifikt, [...] men det er muligt at udpege par, der har det så dårligt og ovenikøbet måske få udpeget hvad man kan gøre for dem, så at flere par får det godt enten de er sammen eller de kommer fra hinanden." (Vestegns Politi).

"Jeg tænker risikovurderingerne, det er vores værktøj til at kunne finde frem til den rette hjælp til den forurettede. Forudsige partnerdrab? Det ved jeg ikke, men det kan i hvert fald gå med til at forebygge, at det ikke er noget der kommer til at ske." (Midt- og Vestjyllands Politi, informant 1).
Desuden beretter informant 1 fra Midt- og Vestjyllands Politi, at de kan se et mønster i sagerne med partnerdrab i forhold til Moncktons otte trin. Midt- og Vestjyllands Politi mener, at der med Moncktons otte trin ses muligheder for en mere ens tilgang til opsporing og forebyggelse af partnervold og -drab, da Moncktons otte trin giver anledning til, at man kan rette blikket mod særlige risikofaktorer i et parforhold.

"Jeg vil sige med mit kendskab til partnerdrab og med mit kendskab til forebyggelse sådan i en bred forstand, så mener jeg, at risikovurderingsværktøjerne er [...] tilstrækkelige til at vurdere risikoen for vold. Jeg tror det handler om at kende til red flags og bekymringer, og så vide hvad det er man skal lægge vægt på i vurderingen." (Sydøstjyllands Politi).

"Altså hvis det var så nemt, så ville det være nemmere [...] og risikovurderingsskemaerne ville ikke være så omfattende, ej, er måske mere derhen hvor jeg tænker, at der er nogle røde flag omkring at være sammen på i et parforhold, som man skal undersøge og som vi måske også skal være tydelige omkring er bekymrende, men sådan at forudsige et drab, så er vi ikke godt nok inde i det, det er ikke os der kan det i hvert fald." (Bornholms Politi, informant 1).

I forhold til de andre politiinformanter, forholder informanten fra Nordjyllands Politi sig særligt kritisk i forhold til forudsigeligheden af partnerdrab: *"Nej, jeg ved godt, at der er nogen, der har skrevet den bog om det er forudsigeligt, har godt set statistikkerne og alle mulige ting, men om det er forudsigeligt, nej, det tror jeg, man skal passe på med at sige."*

Selvom spørgsmålet om hvorvidt partnerdrab kan forudsiges kan virke banalt, er det afgørende for, hvordan risiko bliver betragtet i sammenhæng med partnervold. Som en informant påpeger, kan det være svært at vurdere, hvorvidt et partnerdrab faktisk er blevet forebygget. Selvom en risikovurdering indikerer en risiko for partnerdrab, er det næsten umuligt at forudsige, om drabet ville have fundet sted: *“Men vi kan jo konkludere, at det er jo ikke sådan, at vi ved jo aldrig, hvornår vi har forebygget et partnerdrab. Det er sjældent, vi har en til at sidde og sige, at det var godt, at i lige greb ind der, ellers havde jeg slået hende ihjel.”* (Vestegns Politi).

Dette kan betyde, at de aktører der mener, at partnerdrab er forudsigeligt, kan opleve at de har forhindret partnerdrab, som blev forudset gennem forskellige risikovurderinger, selvom disse drab potentielt ikke ville have fundet sted. Sådanne forløb kan ses som en form for selvopfyldende profeti, hvor succes måles på, at et potentielt drab som blev forudsagt af en risikovurdering, bliver forhindret. Hvis dette ikke afspejles i kriminalstatistikkerne, kan det betyde, at den oplevede risiko for partnerdrab, synes at være øget, når man sammenlægger de partnerdrab, der opfattes som forhindret med de faktiske partnerdrab.

I interesseorganisationerne tegner der sig et andet billede af holdningen til forudsigeligheden af partnerdrab. Informanten fra DSS fortæller, når adspurgt om hun mener, at partnerdrab er forudsigeligt: *“[...] det vil jeg faktisk sige, at man kan.”*. Informanten fra Mødrehjælpen beretter tilsvarende: *“Ja. Det mener jeg faktisk man kan. [...] Jeg kan i hvert fald virkelig, når mine hår de rejser sig sådan, og jeg snakker med mange hvert eneste år, der er nogen, hvor jeg simpelthen siger ‘du skal væk, og du skal væk i dag’. Altså jeg har nok haft 10 indenfor de sidste tre år”*.

Selvom interesseorganisationerne vi har interviewet, mener at partnerdrab kan forudsiges, hvilket er i overensstemmelse med problemrepræsentationen i handlingsplanen fra 2022, tilkendegiver langt de fleste informanter, at de ikke mener partnerdrab kan forudsiges. Politiinformanterne forholder sig mere skeptiske i forhold til forudsigeligheden af partnerdrab end interesseorganisationerne, hvorimod interesseorganisationerne i højere grad løber med på regeringens optimisme i handlingsplanen. Selvom politiinformanterne er mere skeptiske, argumenterer flere for, at man ved hjælp af blandt andet risikovurderinger kan forudsige vold og eskalerende adfærd i forbindelse med partnervold.

Som fremhævet i ovenstående, er der en risikofokuseret tilgang til arbejdet med forebyggelse af partnervold og -drab. En lignende tilgang findes også i det Feeley og Simon (1992/1998) illustrerer i forbindelse med den aktuariske kriminologi. Fokuset er her på, at der arbejdes risikofokuseret med

bestemte grupper, i dette tilfælde med udøvere af partnervold. For at håndtere farligheden forbundet med denne målgruppe, gør de brug af forskellige risikofaktorer til at identificere og klassificere personer i grupper, alt efter hvor høj risiko der er forbundet med deres handlinger. Det er i den nuværende lovgivning ikke muligt at holde disse højrisiko grupper fængslet som Feeley & Simon ellers peger på, til gengæld forbliver denne gruppe klassificeret som farlige i politiets interne journalsystemer.

6.2 Arbejdet med risikovurderinger

Gennem empirien fremgik det, at flere af informanterne arbejder med risikovurderingsværktøjer i forbindelse med forebyggelse af partnervold og -drab. Det viste sig dog, at der var en markant forskel på, hvordan og hvilke risikovurderinger de forskellige informanter gjorde brug af.

Politiet anvender tre forskellige risikovurderingsværktøjer: SARA:SV, SAM og PATRIARK. Dog er SARA:SV det risikovurderingsværktøj, der bliver nævnt flest gange i vores empiri, og er det risikovurderingsværktøj, der oftest bliver refereret til. Risikovurderingsværktøjet er udarbejdet for at kunne vurdere risikoen for partnervold samt eskaleringen af vold, for at mitigere denne risiko (Kropp, 2008: 20; Kropp et al., 2017: 17). Flere politikredse anvender en kombination af de traditionelle risikovurderingsværktøjer, som nævnt ovenfor, i samspil med Moncktons otte trins model og voldsspiralen. Mødrehjælpen anvender SARA-V3 og voldstrappen, hvoraf sidstnævnte er udarbejdet af en psykolog i Mødrehjælpen (Informant fra Mødrehjælpen). DSS anvender ikke et specifikt risikovurderingsværktøj, men angiver at de har metodefrihed. SSP Hjørring anvender ligeledes heller ikke et specifikt værktøj til at vurdere risici (DSS og SSP).

Der er tydelig forskel på, hvordan og hvornår vores informanter anvender risikovurderingsværktøjer i deres arbejde, dette på tværs af politikredse og myndigheder. Nogle af politikredsene anvender risikovurderingsværktøjer mere standardiseret, hvor risikovurdering er en mere integreret del af deres udførelse af forebyggelse af partnervold og -drab. I forlængelse heraf beskriver informanterne fra Sydøstjyllands- og Østjyllands Politi, at deres arbejde med risikovurderingsværktøjer begynder, når de får kendskab til en sag, hvor de har en *“skæv mavefølelse”* (Sydøstjyllands Politi) eller hvor en sag fremstår som en *“skarp sag”* (Østjyllands Politi, informant 2). Når informanterne beskriver en *skæv mavefølelse* eller en *skarp sag*, er der tale om sager, hvor der er større risiko for, at den allerede igangværende vold eskalerer, eller at volden kan føre til partnerdrab. Informanten fra

Nordjyllands Politi beskriver, hvordan de afgør om en sag skal risikovurderes. Dette ved at særligt uddannet personale i patrulje- eller efterforskningscentre tilkobler en kode på en sag, hvorefter de risikovurderingsansvarlige følger op på denne. De særligt uddannede kan også spare med en risikovurderingsansvarlig, hvis der er tvivl om, hvorvidt der skal kobles en kode på den pågældende sag (Østjyllands Politi, Sydøstjyllands Politi, Bornholm Politi og Nordjyllands Politi). Hertil beskriver informanten fra Nordjyllands Politi, hvor ofte de udarbejder en risikovurdering i forhold til partnervold:

“Og lad os så sige det kun er halvdelen af sagerne, hvor vi laver en risikovurdering, hvor der bliver puttet den kode på (navn på koden) [...], så kan det være det halvdelen af sagerne vi tager væk hvor vi ikke laver det, men så har vi haft øje på det. Det vil sige, vi er oppe på måske 120 sager, som vi har inde og kigge på; at det er en risikovurdering.”

En anden måde Sydøstjyllands Politi arbejder med risikovurderinger, er ved at screene døgnrapporter, i forhold til det de betegner som røde flag, og udvælger dem, der er af særlig bekymring, hvortil en risikovurdering udarbejdes.

Informanten fra Mødrehjælpen beskriver risikovurderingsværktøjet SARA-V3 som en manual, hvor man skal igennem flere elementer og kriterier for at lave en vurdering for, hvor høj en risiko der er for eskaleringen af volden:

“[...] jeg laver den bestemt ikke altid. Jeg vil sige der hvor jeg er i tvivl, der synes jeg det er et godt redskab. Jeg har en kvinde lige nu [...] jeg simpelthen ikke finde ud af, hvad det handler om, er der noget med hende, altså hendes perception af det han gør, er den forskruet, eller er han i virkeligheden virkelig farlig?” (Mødrehjælpen).

Her beretter informanten, at anvendelsen af risikovurderingsværktøjet SARA-V3 kun bliver brugt, hvis der er forvirring vedrørende den voldsudsattes situation, eller hvis der opstår et tvivlsspørgsmål vedrørende behandlingen af sagen. Informanten beskriver yderligere, at en faglig indsigt og erfaring med partnervold samt risikovurderingsværktøjer, medvirker til en forståelse for, hvornår situationen bliver kritisk. Informanten påpeger dog, at SARA-V3 er et godt redskab og skaber tryghed i arbejdet med voldsudsatte, da det skaber et fælles sprog for sikkerheden for voldsudsatte mellem

myndigheder, og dertil giver anledning til bedre sparring på tværs af myndigheder, som gør brug af risikovurderingsværktøjet SARA-V3. Dette værktøj er mere fokuseret på voldsudøveren og giver mulighed for at opnå større forståelse af deres perspektiv, frem for blot at være fokuseret på den voldsudsatte (Mødrehjælpen).

Ud fra det ovenstående udleder vi, at alle politikredsene og Mødrehjælpen mere eller mindre anvender en *struktureret professionel tilgang* til at arbejde med risikovurderingsværktøjer. Som det fremstår har disse informanter taget en uddannelse i anvendelse af risikovurderingsværktøjer, og anvender dem mere systematisk i deres arbejde. Ifølge Scurich (2016) indebærer denne proces en vurdering af de risikofaktorer, der anses som værende relevante i forhold til det empiriske og teoretiske vidensgrundlag i en given sag (Scurich, 2016: 5). Informanterne anvender risikovurderingsværktøjer til at estimere sandsynligheden for, at der sker en eskalering af volden. Dog fremgår det, at der er forskellige tilgange til, hvornår det er relevant at udarbejde risikovurderinger.

6.2.1 Use cases for risikovurderingsværktøjer

Et relevant fund har været, at anvendelsen af risikovurderingsværktøjer er forskellig i forhold til, hvor vigtig det anses for at være i en given sag. Informanten fra DSS beskriver, at de ikke anvender et specifikt risikovurderingsværktøj, og kun laver risikovurderinger efter behov: *"Det handler stadigvæk om, hvordan personen oplever det, og hvor de er. Hvis de allerede er klar til at få hjælp der, så synes jeg da sagtens, man kan springe den over."* Det fremgår i det ovenstående, at DSS anvender en mere *ustruktureret klinisk vurdering* i deres arbejde med risikovurderinger. Dette ses ved, at de kun anvender risikovurderinger når de anser det som værende relevant i den enkelte sag. Ifølge Scurich kræver denne tilgang ikke at man har taget en uddannelse i anvendelsen af risikovurderingsværktøjer, men at man kan benytte en mere intuitiv fremgangsmåde i vurderingen af risici (Scurich, 2016: 3). Informanten beskriver, at de ofte bruger deres sunde fornuft til at vurdere situationen, frem for at anvende risikovurderingsværktøjer. Kvaliteten af disse risikovurderinger, er dermed afhængige af, om informanten har en robust viden på området, samt at informanten kan udføre risikovurderingerne uden at forglemme vigtige elementer.

Informant 1 fra Midt- og Vestjyllands Politi beskriver: *"(...) men altså vi vi kigger på hinanden hver dag og tænker ja, vi har haft kontakt til den voldsudsatte, vi har sat dig i gang, så har vi, så har vi jo*

sgu gjort det godt, og selvom det ikke lige er et skema der ligger, så overlevede vi det nok". Her beskriver informanten nogle af de udfordringer og begrænsninger ved udførelse af risikovurderinger, dette fordi de kun er to personer i hele deres politikreds, som udarbejder risikovurderinger, og dermed ikke har kapacitet til at udarbejde risikovurderinger for hver sag de modtager. Det er en overordnet tendens, at risikovurderingerne kun bliver udarbejdet, hvis sagen bliver vurderet relevant ifølge den person, der skal udarbejde risikovurderingen. Dog varierer denne vurdering generelt i vores empiriske fund. For eksempel anvender informanterne fra Midt- og Vestjyllands Politi kun risikovurderingsværktøj, når de er særligt bekymrede: *"Det er når der virkelig er bekymringer, vi tænker, vi er simpelthen er nødt til det, fordi vi er så bange for, at der kommer til at ske(noget), når vi er nødt til at have dokumentation på det her, ikke kun bare et enkelt notat, eller hvis vi er i tvivl."* Som informanten nævner i det foregående, kan der stilles spørgsmål til, hvorvidt risikovurderinger i nogle situationer primært bliver anvendt som dokumentation i et sagsforløb. Vi har dog ikke opnået nok indsigt i dette, til at kunne give et fyldestgørende svar.

Informant 2 fra Bornholms Politi beskriver deres arbejde med risikovurderinger som et *"politiskøn"*, dette i forhold til, hvornår de i praksis vurderer om en sag er *"egnet til risikovurdering"*. Denne skønsbaserede tilgang beskriver Informant 1 fra Midt- og Vestjyllands Politi også: *"Fordi det så ender det lidt med at være sådan et skøns spørgsmål. Ja, det bliver nemlig lidt sådan skøn i forhold til hvornår det bliver relevant."* Der er ikke et fælles udgangspunkt for, hvornår man vælger at anvende værktøjet, men det er op til den enkelte person at vurdere, hvornår dette er relevant. Informanten fra Sydøstjyllands Politi fremhævede tidligere en *"skæv mavefornemmelse"*. Denne skæve mavefornemmelse kan også ses som en skønsmæssig tilgang, idet der benyttes en subjektiv fornemmelse i vurderingen af, hvornår det er relevant at udarbejde en risikovurdering.

Skønnet kan siges at være en del af deres risikoperspektiv, da der ikke er nogen fast måde at foretage et skøn på, hvorfor det i høj grad er op til en subjektiv forståelse af, hvornår man skal være bekymret for partnervold og -drab. Vi finder det interessant, at informanterne anvender et objektivt værktøj, men samtidig anvender skønsmæssige vurderinger til at udarbejde risikovurderinger. Dette kan medvirke til forskellighed i måden professionelle aktører arbejder og rådgiver voldsudsatte og -udøvere.

6.2.2 Hvem laves der ikke risikovurderinger på?

Som tidligere nævnt er det ikke alle sager, hvori der bliver udarbejdet en risikovurdering. Der kan være flere forskellige årsager til dette, men det kan blandt andet være fordi personen befinder sig i et miljø med alkohol- eller stofmisbrug:

“Der må vi jo så også sige, at vi nogle gange drøfter vi, hvad kan vi gøre her? Fordi hvis det er et par, der begge mødes nede ved det lokale skur og står og drikker øl med alle de andre, dem vil vi også meget gerne gå ind og hjælpe, men der må vi så også bare sige, at det er nok ikke der vores ressource skal ligge, fordi altså der har alle mulige andre jo også været inde over, kommune, rusmiddelcenter og så videre” (Midt- og Vestjyllands Politi, informant 2).

I det ovenstående beskriver informanten de udfordringer, der kan være med personer der har et misbrug, som flere gange har modtaget vejledning, samt har en sag ved kommunen og rusmiddelcentret (Midt- og Vestjyllands Politi, informant 1 & 2). Der kan være flere årsager til, at en person ikke vil, eller er i stand til at modtage hjælp. Dette kan eksempelvis skyldes manglende tillid til politiet og myndigheder: *“Vi har også nogen hvor, der er den der indgribende vold i deres (forhold) og der er forsøgt alt men volden fortsætter bare og lige så snart han er i fængsel, så er hun usikker, og så blev hun sur på politiet, og så kommer han ud (af fængslet) og hjem igen, og så kan det være, at man (politiet) er ude og fjerne dem fra hinanden (igen).”* (Nordjyllands Politi).

Informanten beskriver et mønster hos parret, som er svært for politiet at afhjælpe, og fortæller i forlængelse heraf, at de stadig forsøger at hjælpe, men at der bruges flere ressourcer på "almindelige" sager om partnervold, hvor de ved, at de kan hjælpe. Informanten skelner i forhold til almindelige sager og sager med særligt udsatte, som har et misbrug. En årsag til, at man ønsker at bruge færre ressourcer i sager med personer med misbrug, kan være at man mener, at disse sager kan være uløselige eller kræve andre indsatser.

6.2.3 Begrænsninger ved risikovurderingsværktøjer

Der er en klar beskrivelse af, at flere af vores informanter på tværs af politikredse og myndigheder har en oplevelse af risikovurderingsværktøjerne som værende tidskrævende. Yderligere angiver de et ønske om mere tid til udførelsen af vurderingerne, da disse er meget omfattende. Informant 1 fra Bornholms Politi beskriver arbejdet med risikovurderingsværktøj således:

“Og man oplever tit, at man ikke har tiden, eller i hvert fald når jeg som sagsbehandler, så har man ikke tid til, eller så skal der i hvert fald gå ekstra tid, som man måske ikke synes man har, altså [...] hvad man kunne gøre i stedet for det.” Denne oplevelse af risikovurderingsværktøjer som værende tidskrævende, kan have en virkning på, hvornår man vælger at foretage dem. En anden opfattelse, der fylder meget i vores empiri, er en oplevelse af, at risikovurderingsværktøjerne er for omfattende. Eksempelvis beskriver informanten fra Mødrehjælpen:

“(...) den er lidt for omfattende og lidt for, altså man har travlt og dagene går, ikke også, og [...] så er den grundighed, måske ligesom lidt urealistisk for at give det helt måske bedste resultat. Ja, jeg tror nok egentlig jeg kommer til at hælde mig lidt mere til min egen, fordi den er lidt hurtigere og min egen erfaring.”

Her beskriver informanten at risikovurderingsværktøjet tager lang tid at udfylde, og derfor ikke bare er noget man gør. Ifølge informantens egen erfaring og skøn, så er SARA-V3 ikke fyldestgørende nok og kan ikke stå alene, da det mangler et fokus på det psykologiske aspekt. Dog beskriver informanten, at erfaringer i arbejdet med voldsudsatte skaber en større forståelse for, hvad der kræves i situationen, og derfor vender det med en kollega, frem for at starte med at lave en risikovurdering: *“Jeg synes det er et meget omfattende værktøj at bruge, og jeg vil også sige til sidst, så bliver det sådan lidt [...], altså så får man jo en erfaring. Jeg har jo arbejdet med det her i mange år efterhånden [...] så får man lidt sin egen sådan praksis [...] vender det med en kollega”.*

De problematikker informanten belyser her, er at risikovurderingsværktøjer kan være for omfattende og tidskrævende, hvilket resulterer i, at informanterne i høj grad stadigvæk er afhængige af deres egen evne til, at foretage et skøn for en tidseffektiv udførelse af deres arbejde.

6.2.4 Moncktons betydning for risikovurderingerne

Det fremgår i vores empiri, at flere politikredse anvender en kombination af de standardiserede risikovurderingsværktøjer med Moncktons otte trins model.

“Men vi sidder faktisk og laver risikovurdering i sager, hvor vi bruger SARA:SV, PATRIARK, og hvad hedder det, SAM. Så altså det ting, vi har det sådan lidt i baghovedet de der otte trin hele tiden, hvor vi bruger det som, en hvor bekymret skal vi lige være, er det en høj risiko sag eller lav risiko sag?” (Midt -og Vestjyllands Politi, informant 1).

“Det er lige så meget, man har den siddende i baghovedet, at man så ligesom kan vinge af ‘Okay, vi er der nu og der er sket det her, og nu har hun forladt ham, nu skal vi virkelig være oppe på stikkerne’, fordi det kan vi jo se ud fra de her trin, at hvis man forlader sin partner, så er det jo virkelig, at det kan være triggeren. Så det er sådan lidt som en rettesnor for os. Hvor er vi i det her?” (Midt- og Vestjyllands Politi, informant 2).

Her angiver begge informanter fra Midt- og Vestjyllands Politi en beskrivelse af, hvordan SARA:SV og Moncktons otte trins model bliver inkorporeret i deres arbejde, til at vurdere risikoen i en sag. Begge informanter fremhæver, at Moncktons otte trins model er noget de har i baghovedet i deres udførelse af deres arbejde, dette som en guide for at vurdere alvorligheden i en sag. En informant fra Sydøstjyllands Politi anvender Moncktons otte trins model i undervisning:

“Altså noget af det jeg laver, det er jo at jeg underviser ud fra det, og bruger det i mit oplæg, når jeg underviser mine kollegaer eller i undervisning i risikovurderinger, eller når vi taler om red flags eksempel, hvad det er, vi skal kigge efter, hvad skal vi opmærksom på så? Der tager jeg nogle gange afsæt i hendes tidslinje.”

Her beskriver informanten, hvordan Moncktons model bliver en del af undervisningen af risikovurderinger, for at give et indblik i, hvad de skal være opmærksomme på. Informant 1 fra Østjyllands Politi underviser ligeledes i Moncktons otte trins model:

“Vi gør jo rigtig meget ud af at sige, at det er jo ikke en sådan en tidslinje, man følger slavisk, man kan ryge henover, man kan ryge tilbage igen, og at det jo ikke er alle der når frem. Men at det er en opmærksomhed, man skal have, og nogen har den liggende foran sig for, også lige at sige, ‘hov nå ja, hvordan var det nu?’”

Her beskriver informanten, hvordan de aktivt anvender og opfordrer deres medarbejdere til at anvende modellen. De beskriver yderligere, at dette er en styrke, da den medvirker til et ændret mindset i arbejdet med voldsudsatte. Det har været en væsentlig overvejelse i denne analyse at forklare, hvorfor aktørerne benytter kombinationer af eksisterende risikovurderingsværktøjer i sammenhæng med Monckton, men vores empiri giver ikke et direkte svar på dette spørgsmål.

En forklaring kan dog findes i det risikoperspektiv, der indgår i handlingsplanen fra 2022. Som angivet i afsnit 5.6 har Moncktons model bidraget til en ændret opfattelse af risiko, hvor der er særligt

fokus på elementer som kontrol, stalking, triggere og en historik med kontrol. Især kontrol anses som en af de vigtigste faktorer ved vurdering af risikoen for partnerdrab. Derudover præsenterer modellen også en konkret tidslinje, der viser, hvordan denne kontrol i et forhold kan eskalere og ende med drab. Moncktons model adskiller sig også fra de andre risikovurderingsværktøjer, som politiet benytter. SARA:SV kan betegnes som en struktureret professionel risikovurdering, hvor der er en gennemsigtig tilgang til kodning af risikofaktorerne. Moncktons model kan ikke siges at have samme gennemsigtige tilgang til kodning af risikofaktorer. Det kan derimod virke uklart, helt præcist hvordan denne model er blevet produceret. De eksisterende risikovurderingsværktøjer der anvendes af politiet, er baseret på en anden forståelse end den, der findes i handlingsplanen fra 2022. Det er derfor muligt, at informanterne kombinerer de eksisterende risikoværktøjer med Moncktons model, for at opnå en større overensstemmelse med risikoperspektivet, samt de antagelser om risikofaktorer der findes i handlingsplanen.

Vi kan konkludere at politiet primært gør brug af en professionel struktureret tilgang i deres arbejde med risikovurderinger. Vi finder dog, at vurderingen af hvornår der bør foretages risikovurderinger, ofte er skønsbaseret. Yderligere kan det siges, at skøn også spiller en rolle i udarbejdelsen af risikovurderingerne, da der ofte forekommer en subjektiv vægtning af risikofaktorerne. Det ses hertil, at informanternes skøn oftest baseres på baggrund af den erfaring, de har opnået i arbejdet med partnervold og -drab. Dog nævner flere aktører, at Monckton har ændret deres forståelse og dermed deres måde at skønne på. Vi mener, at problemrepræsentationen af partnervold og -drab i handlingsplanen fra 2022, dermed ikke kun har haft en påvirkning af de formelle rammer omkring arbejdet med partnervold og -drab, men også indlejret en ændret forståelse i informanternes tilgang til problemet.

6.3 Monckton

I dette afsnit vil vi fremlægge, hvilken påvirkning Jane Monckton Smiths otte trins model har på informanternes arbejde med risikovurderinger. Vi vil fokusere på, hvordan begrebet kontrol bliver brugt, samt hvordan Moncktons model har ændret risikoperspektivet hos vores informanter. Derudover vil vi inddrage nogle af de kritikpunkter, som informanterne har nævnt i forbindelse med arbejdet med Moncktons model.

6.3.1 Kontrol

Ved analyse af vores empiri tegner der sig et billede af, at begrebet kontrol bliver anvendt på forskellige måder. En tendens blandt mange af politiets informanter er, at de ofte binder kontrol og psykisk vold sammen. Dette kan enten ske ved brug af kontrol og psykisk vold synonymt, eller ved at beskrivelserne af kontrol tager udgangspunkt i ordlyden eller begreberne fra straffelovens §243 om psykisk vold:

"Altså jeg vil sige dem, der har beregnende og kontrollerende adfærd, har historik med beregnende og kontrollerende (adfærd). Så på den måde, der kan man sige, at det lyder jo også som psykisk vold, om det så er indenfor eller udenfor straffeloven er egentlig irrelevant." (Sydøstjyllands Politi).

Flere af politiinformanterne fremhæver en sammenhæng mellem seksuel vold og kontrol. Det er værd at bemærke, at ordet "utilbørligt" også indgår i ordlyden i paragraffen vedrørende psykisk vold. Denne begrebslige sammensmeltning er afgørende for, hvordan politiet anskuer kontrol. Kontrol bliver bevidst eller ubevidst forstået igennem et strafferetligt perspektiv, og dermed ikke kun som en betegnelse for en problematisk adfærd:

"Det er sjældent, at man som forurettede selv beretter om den seksualiserede vold i parforholdet, men vi ved jo, at man kan sige i en ulige magtrelation, hvor der er en, der i den grad dominerer og tager kontrol og udøver en form for kontrol, der er utilbørlig, så ryger det med ind i sexlivet eller ryger med ind som en seksualiseret vold, der ligger."

(Østjyllands Politi, informant 1).

Brugen af begreberne psykisk vold og kontrol kan være problematisk i forhold til en robust anvendelse af Moncktons otte trins model. Det er muligt at eksempler, der kan betegnes som kontrol i Moncktons otte trins model, ikke opnår samme status i politiets arbejde. Vi ønsker at argumentere for, at dette særligt gør sig gældende ved hændelser, der ikke opfylder kravene for at blive betragtet som psykisk vold, men stadig kan anses som kontrol, hvorfor der kan opstå tvivlstilfælde. Det bliver derfor i mange tilfælde en subjektiv vurdering, om en given hændelse er kontrol, og hvorvidt denne bør indgå i en eventuel risikovurdering:

“Så ser man lidt, at man har i løbet af et langt parforhold, så har man sådan valgt, eller så er der indgået nogle aftaler om, at du tager dig af en netbank eller MitID og jeg tager mig af den her del, og hvornår er det så, at det er tydeligt, at nu er der en, der går ind og tager over på bekostning af en anden?” (Bornholms Politi, informant 1).

Ved gennemgangen af interviewene med informanter fra interesseorganisationerne, kan det konstateres, at vold spiller en anderledes rolle end ved politiet. Generelt set benytter informanterne i denne kategori også psykisk vold som en ledetråd til at definere kontrol, dog tillægges begrebet en mere vidtgående forståelse:

“Kontrol kan [...] have forskellige ansigter [...], “pludselig måtte jeg ikke gå med makeup” [...], meget går igennem børnene, for eksempel at hvis du ikke gør det og det, så får du ikke lov at se børnene [...], man ikke må søge nyt arbejde, skal jeg komme hjem til bestemt tid, altså kontrol kan også være, at for eksempel hvis de aftaler, at hvis nu det er manden, der voldsudøver, at han skal komme hjem på et bestemt tidspunkt, fordi hun skal til gymnastik, og så kommer han ikke, altså den uforudsigelighed kan også være en del af noget kontrol, hvor man ikke kan regne med hinanden [...].” (Mødrehjælpen).

Kontrol bliver af disse aktører også i højere grad betragtet som et problem, der har sine rødder i psykisk mistrivsel, såsom et lavt selvværd (DSS). Der opstår derfor et fokus på kontrol, der ikke kun påvirker partneren negativt, men i høj grad også påvirker den kontrollerende selv. Informanten fra DSS mener, at begrebet kontrol har væsentlige udfordringer, da det ikke kan stå alene, og at eventuelle underliggende problematikker, der fører til den kontrollerende adfærd, i højere grad bør være i fokus. Dette har Monckton også fokus på, idet hun mener at kontrol er en tilbagevendende faktor for udøveren.

Som tidligere nævnt giver Monckton ikke en udførlig beskrivelse af kontrolbegrebet. I artiklen *Intimate Partner Femicide: Using Foucauldian Analysis to Track an Eight Stage Progression to Homicide* (2020), benytter hun to eksempler på definitioner af kontrol. Den ene er Serious Crime Act 2015, Section 76, som er den engelske juridiske definition af kontrol. I denne paragraf kræves det, at personer er involveret i en form for partnerskab, og at den ene part udøver en adfærd, der har en bekymrende eller alarmerende indvirkning på den anden. Sammenlignet med straffelovens §243 kan formuleringen i Section 76 antyde, at flere former for kontrol kriminaliseres heri. Monckton peger også på, at hvis motivet for en adfærd er kontrol, kan denne adfærd ses som en form for kontrol. Som

vist ovenfor, er der forskelle i den måde informanterne benytter begrebet kontrol, når man sammenligner Moncktons brug af begrebet. Grunden til dette kan være, at der er en forskel mellem den danske og den engelske juridiske definition. Det kan også skyldes, at ingen af vores informanter virker til at fokusere på motivet som indikator for en kontrollerende adfærd.

Gulliver og Fanslow (2015) mener, at der er udfordringer ved brugen af kontrolbegrebet i forbindelse med anskuelse af adfærd. Vi vil også argumentere for, at der kan forekomme udfordringer i forhold til brugen af begrebet kontrol. Særligt hos politiet ses der en form for disharmoni mellem den akademiske forståelse af kontrol i form af Monckton, og den måde det praktisk bruges på. Disse forskelle kan betyde, at Moncktons model vil være mindre effektiv, da selv mindre grader af kontrol bliver brugt til at forudsige fremtidige hændelser. Der kan være udfordringer ved at implementere et mere omfattende kontrolbegreb, som for eksempel anvendes af Mødrehjælpen. Brugen af kontrolbegrebet til at dække uforudsigelighed i forhold til aftaler, kan fremstå meget subjektiv. Dette kan skabe udfordringer i forhold til tværfagligt samarbejde, da der kan være differentierede forståelser og vurderinger af adfærd.

Som tidligere nævnt er der mange ligheder mellem Starks begreb om kontrollerende tvang og ordlyden i straffelovens §243. Kontrollerende tvang bliver gennem straffeloven en af de primære måder, hvorpå vores aktører betragter kontrol. Gulliver og Fanslows (2015) kritik af Johnsons brug af kontrollerende tvang, ønsker vi også at benytte til at kritisere Starks kontrolbegreb, da der er store ligheder mellem både betydningen og det forskningsmæssige grundlag for begge begreber. Gulliver og Fanslow (2015) argumenterer for, at brugen af kontrol som begreb er uholdbar, når det benyttes til at beskrive adfærd i dynamiske parforhold (Gulliver og Fanslow, 2015: 27). Kontrolbegrebet kan være med til at fastfryse forståelsen af handlingsmønstre i et parforhold, og tager dermed ikke hensyn til parforholdet som en dynamisk enhed med en evig udvikling. Dette fastfrosne syn kan skabe statiske positioner i opfattelsen af, hvem der er voldsudsat og hvem der er voldsudøver. Dette kan være problematisk i forhold, der indeholder flere forskellige typer af vold. Hvis der eksempelvis er gensidig vold i et forhold, kan kontrolbegrebet pålægge den ene part et særligt ansvar for denne vold, hvis denne samtidig er kontrollerende. Kontrolbegrebet kan dermed medvirke til, at motivet for selve volden får et større fokus end den fysiske del.

6.3.2 En models betydning

Moncktons otte trins model er kendt af mange af vores informanter. Særligt politiinformanterne er bekendt med Monckton, da flere af dem har kendskab til modellen gennem undervisning i risikovurderinger. Flere af politiinformanterne angiver, at modellen har øget deres opmærksomhed på de risikoperspektiver som findes i modellen. I forhold til Moncktons otte trins model udtaler Informant 1 fra Østjyllands politi: *“Men man kan se røde alarmer, og alle steder i alt hvad de møder, og det kan jo også skabe en enorm belastning for en politier, at man tænker her er et potentielt (partnerdrab), hele tiden”*.

Vi ønsker at argumentere for, at Moncktons model har ændret risikoperspektivet ved sager om partnervold. Historisk har formålet med forebyggelsen af partnervold kun været at forebygge selve volden. Informanten fra Nordjyllands Politi peger på, at i dag spiller risikoen for partnerdrab i højere grad en vigtig rolle i forbindelse med forebyggelse af partnervold: *“Det gør jo at der er mere fokus på det, og man får iværksat forskellige ting, [...] men udgangspunktet er volden der skal bremses, så bremses vi også drab.”*

Moncktons forståelse af risikoen for partnervold og -drab, kan også påvirke forståelsen af relaterede forhold såsom stalking og psykisk vold. Især stalking opnår en særlig status, set med afsæt i Moncktons model. Her indgår stalking som et af de sidste trin, før et eventuelt partnerdrab. Stalking kan derfor blive opfattet som værende meget risikofyldt, ikke kun på grund af selve handlingen og dens konsekvenser, men som en indikator for risikoen for et partnerdrab:

“Og til trods for det, så var det i virkeligheden først da jeg så Jane Moncktons forskning, at jeg sådan begyndte at være opmærksom på, [...] jeg havde også eksempler på det, men da hun pegede på, at var det 94% af tilfældene, at hun så den her adfærd op til drabene, hvor jeg tænkte, det var vel også en del.” (Sydøstjyllands Politi).

Generelt kan det siges, at risikoperspektivet fra Moncktons otte trins model påvirker, hvordan politiinformanterne anskuer risiko. Visse former for adfærd opfattes som mere alvorlige, da de nu ses i forbindelse med forbrydelser som partnerdrab. Derudover har modellen og handlingsplanen også ændret formålet med forebyggelse. Der er ikke længere kun fokus på forebyggelse af den aktuelle vold, men derimod i højere grad fokus på partnerdrab gennem forebyggelse af vold. På denne måde

kan Moncktons risikoperspektiv påvirke nogle af de risikovurderinger, der bliver foretaget af politiet. Dette er særligt interessant, da disse risikovurderinger oprindeligt ikke indeholder et sådant risikoperspektiv. Moncktons model ændrer dermed risikoperspektivet i de allerede eksisterende risikovurderinger, hvilket kan få betydning for udførelsen af disse vurderinger, da der ikke nødvendigvis er sammenhæng mellem disse. Dette kan betyde, at aktører der er påvirket af Moncktons risikoperspektiv, kan vurdere sager som værende mere graverende end tidligere og dermed skabe en forskel i vurderingen af sager.

6.3.3 Kritikken

Blandt politiinformanterne identificerede vi to overordnede kritikpunkter ved Moncktons otte trins model. Som eksemplerne længere nede vil vise, påpeger flere af informanterne, at selve implementeringen af modellen er afgørende for en effektiv anvendelse, samt udfordringer med den stringente fremstilling af Moncktons tidslinje. Informant 1 fra Østjyllands Politi påpeger udfordringer med forkert brug af tidslinjen: *“Men det er i hvert fald sådan en risiko jeg umiddelbart kan se, hvis man ikke bliver introduceret og klædt ordentligt på i forhold til hvad er det for et mindset og for en viden, der ligger bag modellen”*.

Som vi tidligere har demonstreret, kan der være problemer med at benytte begreber som kontrol. Det kan derfor virke som en stor opgave at sikre, at alle, der kommer til at arbejde med denne model, har en robust viden om, hvordan centrale begreber i Moncktons model forstås og operationaliseres. Dette kan begrænse politiets evne til at identificere risikobetonede hændelsesforløb:

“Det der kan være udfordringen i den tidslinje, og som er ret vigtigt i formidlingen af den, det er jo at forklare at det er jo ikke fordi at vi bare har en teori der beskriver et forløb, en tidslinje som et ideal type kan man sige, så er det jo ikke sådan at politiet derfor altid kan identificere eller spotte de her ting her.” (Østjyllands Politi, informant 2).

Det andet kritikpunkt er, at det i visse sager kan være udfordrende at skabe et overblik, som tillader brugen af tidslinjen. Derudover kan der være hændelsesforløb, hvor flere dele af tidslinjen mangler. Det kan derfor være vanskeligt at anvende tidslinjen i tidlige stadier i konkrete sager. Informant 1 fra Østjyllands Politi udtaler i forbindelse hermed: *“Så man kan sige, ulempen er, hvis man tænker, at det er en slavisk tidslinje, og hov jamen, vi har ikke det her stalking element med, så derfor er der ingen risiko”*.

Det kan også være problematisk i forhold til retssikkerheden at undersøge elementer som indgår i tidslinjen, men som ikke er direkte kriminaliseret, heriblandt mindre grader af kontrol. Politiets operationalisering af tidslinjen kræver derfor som udgangspunkt, at der er sket et strafbart forhold, for at kunne iværksætte dybdegående efterforskningsskridt (Anklagemyndigheden, uå).

6.4 Tværfagligt samarbejde

I forlængelse af udarbejdelse af risikovurderinger, fandt vi, at et af de temaer som gik igen hos informanterne, var ønsket om et tværfagligt samarbejde, særligt var der fokus på ønsket om samarbejde mellem politiet, kommuner og interesseorganisationer. Derfor vil vi i nærværende afsnit præsentere, hvordan informanterne overordnet set oplever og forstår samarbejdet på tværs af organisationer.

Et væsentligt fund i den indsamlede empiri var, at det ikke blot er politiet som organisation, der foretager risikofokuseret forebyggende arbejde på området. Det viste sig, at andre interesseorganisationer, såsom Mødrehjælpen og DSS også udarbejder risikovurderinger. Det viste sig yderligere, at de har et uformelt samarbejde, hvor de blandt andet kan ringe og få råd og vejledning hos politiet. Dog fandt vi, at der var en markant forskel på, hvordan de hver især håndterede forebyggelsen af partnervold og -drab. Denne forskellige forståelse kan være medvirkende til forskellige opfattelser af de samme hændelser, og skaber dermed et sværere grundlag for kommunikation på området: *"(...) jeg synes noget af det der kan være svært, hvis krisecentret har én opfattelse, mandecentret har en anden"* (Mødrehjælpen).

Informanten fra Mødrehjælpen fremhæver hertil, at deres oplevelse af hjælp til håndtering af sager, særligt om psykisk vold, kan være udfordrende, da det er svært at finde frem til, hvem der kan hjælpe. Hun fremhæver hertil, at dette bunder i organisationernes forskellige begrebsliggørelse af psykisk vold, hvorfor hun oplever, at der bliver konkurrence mellem aktørerne, alt efter hvem der kan hjælpe (Mødrehjælpen). Denne distinktion af forståelsen af partnervold og -drab er værd at påpege, da dette fremhæver, hvordan der kan opstå misforståelser i samarbejderne på tværs af instanser, når der ikke er en direkte retningslinje for samarbejdet, og når man ikke taler samme sprog inde for rammerne af risikovurderinger.

Garland (2016) fremhæver, at den tredje sektor spiller en vigtig rolle i arbejdet med forebyggelse af kriminalitet. Derfor finder vi det interessant, at interesseorganisationerne og politiets tværfaglige

samarbejde ikke er større, særligt da flere informanter fremhæver, at et styrket samarbejde vil være fordelagtigt i forebyggelsesøjemed.

6.4.1 Et fælles sprog

Der har været ønske om, at politikredsene i Danmark skal højne deres forebyggende arbejde. Der er derfor blevet indført specialiserede teams, som består af civile nøglepersoner, der er ansat i politikredsene, og som skal hjælpe med sparring til politiet i forhold til, hvordan de skal foretage en risikovurdering (Gaardhøj, 2021). Det er dog væsentligt at påpege, at disse civile nøglepersoner i politikredsene, kan have forskellig faglighed. Dette er netop en af de pointer, som vi fandt særligt interessante, når vi spurgte vores informanter om, hvilke samarbejder de gjorde brug af. Et fund heraf var, at samtlige af de adspurgte informanter havde forskellige måder at foretage risikovurderinger på. Politiet brugte blandt andet risikovurderingsværktøjet SARA:SV, hvorimod for eksempel Mødrehjælpen brugte risikovurderingsværktøjet SARA-V3. Dog var der én ting, som var fælles for informanterne: ønsket om et stærkt samarbejde: *”Der hvor vi måske har oplevet at kunne savne lidt, det er når vi motiverer den udøvende part, til at række ud til nogle af de instanser der er, altså så er vores oplevelse, at det kræver meget [...]”* (Bornholms Politi, informant 1).

Dette var ikke et overraskende fund, da vi allerede i den eksisterende forskning blev gjort bekendt med, at de indsatser der tilbydes primært er rettet mod kvinder og børn som står i en akut situation, og med et meget snævert fokus på mænd. Det var derfor ikke overraskende, at størstedelen af informanterne, særligt politiet, omtalte volds ofre som kvinder og voldsudøvere som værende mænd.

Både DSS og Mødrehjælpen er med til at skabe sikkerhed for voldsudsatte. Informanterne fra interesseorganisationerne har alle kendskab til regeringens handlingsplan fra 2022 og risikovurderingsværktøjet SARA:SV. Ved politiet er alle informanterne uddannet i brugen af risikovurderingsværktøjet, hvilket ikke gør sig gældende for vores informanter i interesseorganisationerne. Dette kan skabe et skel, som kan begrænse vidensdeling:

”[...] det er så i øvrigt en af de ting [...] jeg ser som en styrke ved det, det er det her med, at man kan bruge faglighederne selv, for [...] i politiet lige nu, sidder vi jo i princippet helt alene, og så sidder vi og (laver) risikovurderinger, så siger vi, hvad kunne vi forestille os man ville gøre i

kommunen, og hvad kan man forestille sig at man vil gøre i sundhedsvæsenet, så skal vi prøve at aktivere dem. Hvis man sad sammen, så kunne de med det samme se: 'det kan vi gøre'.

(Vestegns Politi).

En af de ting, som informanten fra Vestegns Politi fremhæver, er muligheden for at benytte faglig viden på tværs af samarbejdet omkring partnervold, hvilket også er en vigtig faktor, som informanten fra DSS fremhæver. Informanten fra DSS mener at dette kan være en positiv ressource i arbejdet med risikovurdering af voldsofre. Derudover peger informanterne på, at der er en udfordring med, hvornår man må dele viden:

"Det er jo netop en af de ting jeg [...] mangler i de nye tiltag, [...]: en god intention (med partnerskaber), men det her helt skarpe (med), hvem og hvornår må man dele information, hvor tidligt må man dele informationer, og det er jo et problem, også for kommunen, hvis de opdager det eller for sundhedsvæsenet, og hvornår de opdager det. Så det er det her med, at få den her knivskarpe juridiske afgrænsning til hvornår skal vi dele, hvornår kan vi ikke dele det."

(Vestegns Politi).

I lighed til Vestegns Politi, beskriver Sydøstjyllands Politi, at mange af de informationer, som de godt kunne have brugt i deres foregående arbejde, ikke eksisterede:

"[...] altså det sker jo typisk efter et partnerdrab, så lige pludselig, så siger psykiatrien vi vidste det her, og familieretshuset siger vi vidste det her, kommunen siger, vi vidste det her og institutionerne vidste det her, sidder med en viden, og det er jo klart, at så kigger man sig selv efter i sømmene og tænker, hvis vi samlet set havde haft al den viden, så havde vi været bedre klædt på til at lave en risiko, i nogle tilfælde". (Sydøstjyllands Politi).

Begge informanter tydeliggør de begrænsninger, de mener, at der findes ved videreledning af informationer mellem de forskellige myndigheder. Dette medvirker også til, at nogle risikovurderinger potentielt kan være mangelfulde, da man ikke besidder den nødvendige information.

Det fremgår tydeligt, at motivationen for et fælles samarbejde om risikovurdering ligger i et ønske om at skabe mere solide risikovurderinger: *”Ja, det kunne jeg sagtens forestille mig [...], at hvis man laver de her fælles risikovurderinger, så er det noget man siger, det her, det skal kommunen arbejde med, så [...] det bliver en integreret del af det.”* (Vestegns Politi).

Det kræver altså en direkte kommunikation mellem politiet og interesseorganisationer, for at få stablet et godt samarbejde på benene.

Informanten fra Nordjyllands Politi fremhæver ligeledes, at nogle af sagerne som kommer til politiet, allerede har vokset sig store, og er derfor blevet komplicerede at efterforske, fordi de først sent kommer til politiets kendskab. Regeringen nævner et vigtigt faktum: at forebyggelse af partnerdrab findes i tværfagligt samarbejde. Dog stiller vi os undrende overfor, hvorfor man ikke lægger op til hverken at bruge de samme risikovurderinger, eller har større mulighed for at viderelede oplysninger.

Informanterne fremhæver ønsket om, at mulighederne for deling af relevante informationer forbedres, da det vil kunne bidrage til en fyldestgørende risikovurdering af en voldsudsat eller -udøver. Dog er det værd at påpege, at der kan stilles spørgsmålstejn til, om brugen af egen faglig viden over et standardiseret risikovurderingsværktøj såsom SARA:SV, kan være med til at overskygge de standardiserede trin en risikovurdering indeholder. Det kan derfor være en bekymring, om der så vil blive overset nogle væsentlige faktorer. Omvendt kan den faglige viden være med til at opspore yderligere risici, som ikke findes i det standardiserede risikovurderingsværktøj. Det er derfor værd at tage til overvejelse, hvilke muligheder det ville kunne bidrage med på tværs af organisationer, hvis samtlige organisationer blev uddannet i brugen af det samme risikovurderingsværktøj.

7. Perspektivering & diskussion

I nærværende diskussion præsenterer vi særligt interessante fund i specialets analyse og inddrager relevante perspektiveringer hertil. Først følger en perspektivering af vores fund til en evaluering af risikoværktøjer, herefter følger en diskussion af nogle af specialets fund og med perspektiver fra et uformelt interview med Danners direktør, Mette Marie Yde. Afslutningsvist diskuteres forestillingen om partnerdrab som en forudsigelig forbrydelse.

7.1 Sammenligning af fund med evaluering af SARA-V3

I anden delanalyse har vi blandt andet præsenteret informanternes oplevelser med at arbejde med de eksisterende risikoværktøjer. Særligt har risikoværktøjet SARA:SV og SARA-V3 fyldt meget i de interviews, vi har haft med vores informanter. Vi ønsker derfor at sammenligne nogle af de problematikker, som informanterne peger på, med evalueringer foretaget omkring SARA-V3. Formålet med dette er at undersøge, om vores fund genfindes i allerede eksisterende litteratur på området. Det er ikke lykkedes at fremskaffe evalueringer af SARA:SV, dog har vi fundet en evaluering af SARA-V3 som benyttes af informanten fra Mødrehjælpen. Evalueringen er udarbejdet af College of Policing (2021): *Evaluation of using the Spousal Assault Risk Assessment (SARA) v3 and the Stalking Assessment and Management (SAM) tools to assess and manage risk*. Vi mener at denne evaluering stadig er relevant, da der er markante ligheder mellem SARA-V3 og SARA:SV.

Evalueringen er blevet foretaget på baggrund af tre pilotprojekter, som har kørt i de engelske politikredse Cumbria, Lancashire og West Midlands (College of Policing Limited, 2021: 4-5).

Evaluering indeholder følgende tre punkter som vi mener har visse ligheder med de fund, som vi har gjort i vores analyse: Vurdering, skøn og tid.

I evalueringen fremhæves det, at politikredsene anvender forskellige metoder til at afgøre, hvornår der skal foretages risikovurderinger. I evalueringen påpeges det, at denne problematik potentielt har medvirket til, at effekten af risikovurderingerne har varieret i de involverede politikredse (College of Policing Limited, 2021: 13). Problematikken findes også i informanternes udtalelser jævnfør afsnit 6.2. Selvom alle informanterne på nær SSP Hjørring, arbejder mere eller mindre direkte med forebyggelse af partnervold og potentielle drab i forbindelse hermed, er der ikke nødvendigvis konvergens i forhold til hvornår risikovurderingerne udarbejdes. Derudover er det ikke alle der foretager risikovurderinger ved brug af risikovurderingsværktøjer som SARA:SV og SARA-V3.

Informanterne vurderer ligeledes forskelligt, hvilke grupper og personer der bør laves risikovurderinger på. Eksempelvis adskiller politiinformanterne og Mødrehjælpens målgruppe sig fra den primære målgruppe hos DSS, hvilket formentlig også har indflydelse på afgørelser om hvornår der skal udarbejdes risikovurderinger, også med afsæt i hvordan de tilgængelige ressourcer er prioriteret hos de forskellige myndigheder og interesseorganisationer.

I evalueringen af risikovurderingsværktøjerne, præsenteres udfordringer i forhold til intern konsistens. Evalueringen anførte, at der ofte var forskelle i vurderingen af sager og i vurderingen af, om risikofaktorer overhovedet var til stede i en given sag. Derudover var der også en mere generel forvirring om, hvilke personer der skulle vurderes, og hvornår denne vurdering skulle finde sted (College of Policing Limited, 2021: 11-13). Nogle af informanterne fortæller blandt andet jævnfør afsnit 6.2, at de vurderer, hvorvidt der skal udarbejdes risikovurderinger baseret på egne skøn og vurderinger af hvornår det er relevant, blandt andet på baggrund af screeninger af døgnrapporter i forhold til røde flag. Dette kan måske forklares med, at risikovurderingerne både i evalueringen og af informanterne vi har interviewet, er blevet oplevet som meget tidskrævende. I evalueringen udtrykkes der et behov, fra de personer der arbejder med vurderingerne, om et værktøj der var hurtigere at anvende (College of Policing Limited, 2021: 12-13). Vores informanter beskriver generelt, jævnfør afsnit 6.2.3, at arbejdet med risikovurderinger både er for omfattende og for tidskrævende, hvilket også kan være en forklaring på, hvorfor der måske ikke bliver udarbejdet så mange risikovurderinger i forhold til antallet af sager. Samlet set konkluderede evalueringen følgende:

"Offender managers did not see these tools as suitable for use in their work [...] As such, the intervention cannot be deemed to be sustainable as it currently stands. There were also concerns about the reliability of the tool and how it was being completed as there were inconsistencies between practitioners' ratings" (College of Policing Limited, 2021:16).

Selvom vi ikke kan drage en lignende konklusion på baggrund af empirien i specialet, finder vi det stadig relevant, at nogle af fundene i dette speciale også gengives i den eksisterende forskning på området.

7.2 Interview med Direktør for Danner

I specialets afsluttende proces, fik et gruppemedlem en besked på LinkedIn fra direktøren for en af Danmarks ældste og største interesseorganisationer inden for partnervold, Danner, hvor direktøren tilbød at bidrage til specialet. Vi afholdte derfor et ustruktureret interview med Mette Marie Yde, hvor vi benyttede denne mulighed til at stille nogle af de spørgsmål, der har rejst sig under udarbejdelsen af specialet (Brinkmann & Tanggaard, 2010: 34-35).

Oprindelig var det planen at vi ville diskutere disse spørgsmål, ud fra den empiri der allerede fandtes i specialet. Vi har i stedet øjnet muligheden og stillet disse spørgsmål til Mette Marie Yde. Da interviewet er foretaget så sent i processen, har det ikke været muligt at bearbejde dette interview lige så systematisk som de andre interviews, hvor de først er blevet transskriberet og derefter kodet. Vi har derfor kun valgt at transskribere besvarelsene af spørgsmålene og præsentere disse i meget af sin fulde længde. Konteksten for besvarelsen samt besvarelsen kan findes i bilag 11.

Gennem udarbejdelsen af specialet har det været et tilbagevendende spørgsmål, om hvorvidt partnerdrab faktisk kan siges at være forudsigeligt. Flere af vores aktører forholder sig skeptiske over for dette, hvorimod andre mener, at partnerdrab kan være forudsigeligt. Vi vil give vores eget bud på dette spørgsmål i afsnittets sidste del. Vi har blandt andet stillet dette spørgsmål til Mette Marie Yde hvortil hun svarer:

”Fordi hvis der er noget, som når du kigger bagud på nogle drab, du kunne se et mønster i, altså den der forudsigelighed, det er også der i forebyggelsespotentialer ligger, fordi man har slet ikke tænkt, at der var et forebyggelsespotentialer, fordi man har ligesom købt drabsmandens forklaring om affektdrab, jalousi og alt det her, og taber hovedet og blackouts og alle de her forklaringer som vi jo hører. Og ‘det var ikke min mening at slå hende ihjel’ og ‘kom bare til at have en pistol med at skyde hende foran børnene’, ‘det var jo slet ikke meningen hun skulle dø’. Dem har man jo i virkeligheden på en eller anden måde haft, det har været den forklaring der var. Man har ikke efterforsket, hvad der er gået sådan specielt meget forud, man har jo efterforsket hændelsen, som sker, og derfor har man ikke set de her mønstre. Så det der med at Monckton Smith er inde og sige det, [...] vi har også været ude og sige det er forudsigeligt, men det har vi gjort for at sige, når det, hvis det er forudsigeligt, så kan vi forebygge det, fordi det er jo det, der er hele potentialer.”

Et andet centralt spørgsmål, som har rejst sig særligt i analyse afsnit 6.4, er hvilke muligheder der er for at forbedre samarbejdet mellem eksempelvis politiet og interesseorganisationer.

”Man kunne godt lade sig inspirere af andre kriminalitetsområder, hvor man virkelig har givet den en skalle på forebyggelse. Det var både bandeområdet og det er terrorområdet. Der er masser af inspiration at hente og så selvfølgelig lidt noget andet, men der er noget omkring aktørerne og samarbejdsformerne man godt kunne lade sig inspirere af, og så er det jo selvfølgelig hele tiden med respekt for [...] privatlivets fred [...]. Hvis jeg havde sådan et PSP (politi, sociale myndigheder

og psykiatri) samarbejde med kommuner, hvor man kunne sætte sig rundt og simpelthen beslutte hvad er de foranstaltninger vi skal sætte i værk i forhold til det her, nogle de har identificeret som i højrisiko, og det vil typisk være kommunen, der får nys om det her, fordi at de har et skærpet ansvar i forhold til børnene, der kunne være andre aktører, det kan være hun har været på krisecenter, eller hun har været i andre tilbud, som skulle hjælpe hende med at bryde ud af volden. Det er et redskab, de selv efterspørger, og det er det her med at kunne dele data, som de ikke har så gode muligheder for i dag.”

Vi mener i lighed, at der findes et stort potentiale for et formaliseret tværfagligt samarbejde mellem kommuner, politi og interesseorganisationer. Hvis vi lader os inspirere af forebyggelsen af terror, som Mette Marie Yde foreslår, er det muligt at lade sig inspirere af Infohus Netværket, hvor kommuner og politiet samarbejder om at udføre risikovurderinger i sager, hvor der er mistanke om radikaliserings (Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme, 2022).

Selvom det ikke har været et fremtrædende tema i vores speciale, har flere af vores informanter påpeget vigtigheden af at øge fokus på drab på kvinder baseret på deres køn. Dette kaldes også femicide, hvor kvindedrab ses motiveret af misogyni. Vi ønsker at inkludere disse synspunkter for bedst muligt at repræsentere informanternes samlede holdning om emnet.

Informanten fra Nordjyllands Politi, mener at fokuset skal rettes mod *femicide*: *”drab af kvinder, fordi de er kvinder”*. Informanten peger desuden på, at dette i et eller andet omfang handler om ændring i magtbalancen.

Informant 1 fra Østjyllands Politi fremhæver samme fokuspunkt: *”i forhold til det her med drab på kvinder generelt, jeg synes bare det er helt vildt vigtigt at sondre mellem de forskellige kategorier: Der er en kæmpe udfordring med drab på kvinder som i drab i nære relationer, også er der altså fjerndrab, altså drab generelt på kvinder som et samfundsproblem.”*

Vi har spurgt Mette Marie Yde, hvorvidt begrebet *femicide* i højere grad bør bruges, i stedet for begreber som partnerdrab og drab i nære relationer, til dette svarer hun:

“Prøv at høre her, jeg synes, hvis man gerne vil forebygge noget af det her, så synes jeg lidt man får blandet æbler og pærer sammen, hvis man bare putter, fordi det er en kvinde der er blevet dræbt [...]. Fakta er, at kvinder der bliver dræbt ude på bosteder, det handler om, at det er et kønsopdelt

arbejdsmarked, [...] det anerkender jeg, men det er jo fordi kvinder arbejder på bostederne, så det er dem, der i højere grad bliver dræbt der, fordi at vi har et kønsopdelt arbejdsmarked. Det er jo ikke det samme som at den psykisk syge patient har et had mod kvinder, så jeg er altså en lille smule loren ved det der, og jeg er lidt bange for, altså ud fra vores perspektiv, at hvis vi bare siger det er same same, så får vi simpelthen ikke forebygget de her drab for alle. Jeg er ikke sikker på alle de her mænd ligesom sådan hader kvinder [...] så det er ikke et begreb, vi har brugt. Vi har kaldt det kvindedrab i sin tid, [...] for at få lidt fokus på det”

Regeringens handlingsplaner har tidligere indeholdt et kønnet perspektiv på partnervold, dette ses i særdeleshed i handlingsplanen fra 2005: *Handlingsplan til bekæmpelse af mænds vold mod kvinder og børn i familien*. Brugen af begrebet femicide kan derfor siges at være reaktionært, i forhold til den kønsneutrale forståelse, der er opbygget i regeringens handlingsplaner siden 2005. Derudover har vi i afsnittet om eksisterende forskning, ikke fundet robuste indikationer på, at partnerdrab primært finder sted som et resultat af had mod kvinder. Vi mener derfor at brugen af dette begreb, vil tilsidesætte meget af den vigtige viden der eksisterer i feltet vedrørende risikofaktorer. Yderligere er det tvivlsomt om begrebet på nogen måde, kan være operationaliserbart i risikovurderinger.

7.3 Partnerdrab - en forudsigelig forbrydelse?

Set i forhold til antallet af sager omkring partnervold må det siges, at partnerdrab heldigvis er forholdsvis sjældne. Moncktons påstand om, at disse drab er forudsigelige, må derfor ses i forhold til det faktiske niveau af sager inden for området. Hvis man korrekt vurderer risikoen for et potentiel partnerdrab i alle sager om partnervold, vil kun et minimalt antal sager være tilbage. Det er muligt at personer, der udfører risikovurderinger inden for området, i løbet af hele deres karriere ikke støder på sager der kan ende med drab. Sagerne bliver dog stadigvæk vurderet.

Vi mener, at det er relevant med et fokus på de personer som bliver genstand for disse vurderinger. Som tidligere vist i analysen kan risikofaktorer vurderes forskelligt. Dette kan medføre at personer, der er involveret i partnervold, i nogle tilfælde kan blive betragtet som potentielle drabspersoner. Især i anvendelsen af Moncktons model kan det siges, at der er en stor sandsynlighed for, at muligheden for et drab bliver overvurderet. Da modellen primært bygger på en omfattende brug af kontrolbegrebet og det ikke er nødvendigt, at der er begået fysisk vold.

Morten Ejrnæs har gennem sin forskning kritiseret begrebet *social arv*, da han mener, at begrebet i virkeligheden bør erstattes med *social opdrift*. Årsagen er, at i langt de fleste tilfælde gentager børn ikke de problematikker, som findes hos deres forældre. I en artikel på socialpaedagogen.dk (Hesselbæk, 2005) udtaler han følgende:

"Hvis børn af almindelige familier har en gennemsnitlig risiko på 4 procent for at blive alkoholikere, og børn af alkoholikere har en gennemsnitlig risiko på 6 procent, så fokuserer forskerne på overhyppigheden. Meldingen til offentligheden bliver, at overhyppigheden - den forøgede risiko - for alkoholikernes børn er 50 procent. Det er korrekt. Men samtidig overser man den væsentlige hovedtendens, nemlig at 94 procent af alkoholikernes børn ikke "arver" familiens alkoholproblem. Et bekvemt begreb - Der er ingen tvivl om, at det er rædselsvækkende at være barn i et alkoholikerhjem."

Vi mener, at der kan rejses lignende kritik ved vurderingen af risikoen for, at en person begår drab. En meget lille andel af de personer, der befinder sig i de højeste risikotrin på Moncktons model, begår faktisk drab. Hovedtendensen er, at personer på disse høje risikotrin ikke slår deres partner ihjel. Alligevel bliver budskabet til offentligheden, at disse personer er potentielle drabspersoner. I stedet for at det er en social "arv," man bærer rundt på, bliver det en stempling som en potentiel drabsperson. Ligesom det at være barn af en alkoholiker ikke afgør om man også selv bliver alkoholiker, betyder det, at man har specifikke risikofaktorer ikke, at man faktisk begår drab.

Det er ikke nødvendigvis en dårlig idé at have risikovurderinger, der gentagne gange overvurderer sandsynligheden for drab - så kan man i det mindste sige, at man har forudsagt det. Men har man også forhindret det? Ja, det er jo et helt andet spørgsmål. Vi mener generelt, at fokuset på spørgsmålet om, hvorvidt partnerdrab er forudsigeligt, ikke i sig selv har stor værdi for forebyggelsen af partnerdrab. Vi mener derimod, at spørgsmålet om, hvorvidt partnerdrab kan forhindres, bør have det egentlige fokus.

8. Konklusion

I specialet har vi undersøgt regeringens handlingsplan fra 2022, og hvordan politiet og interesseorganisationer arbejder med forebyggelsen af partnervold og -drab med en risikofokuseret tilgang. I dette afsnit, vil vi på baggrund af vores WPR-analyse, teoretiske perspektiver og med afsæt i vores empiriske fund besvare vores problemformulering:

Hvordan repræsenteres den risikofokuserede tilgang til forebyggelse af partnervold og -drab i regeringens 2022-handlingsplan, samt hvordan arbejder politiet og relevante aktører risikoorienteret med partnervold og -drab i Danmark?

Besvarelsen heraf vil ligesom problemformuleringen være todelt:

Første del

I analysens første del har vi besvaret Carol Bacchis seks WPR-spørgsmål. Vi finder at partnervold i regeringens handlingsplan fra 2022, bliver repræsenteret som et problem, der primært centrerer sig omkring mitigeringen af risici. Hertil kan vi konkludere at partnerdrab optræder for første gang i regeringens handlingsplan fra 2022. Dette kommer blandt andet til udtryk ved, at der i handlingsplanen bliver argumenteret for, at partnerdrab er en mulig konsekvens af partnervold, og at det er muligt at forudsige partnerdrab gennem en risikofokuseret model. Antagelsen for denne repræsentation bygger i særdeleshed på, at regeringen tager afsæt i Jane Monckton Smiths otte trins model, hvori hun argumenterer for, at risikofaktorer som kontrol samt trigger mekanismer såsom parbrud, og graviditet kan medvirke til at forudsige partnerdrab.

Regeringens handlingsplan medfører også et ændret syn på arbejdsfordelingen mellem politiet, kommuner og sundhedsvæsenet. Der lægges op til, at disse også skal arbejde med en risikofokuseret tilgang, hvor målet er at opspore partnervold og -drab. Et fund i analysen har været, at der i tidligere handlingsplaner indgår ensartede målsætninger for en overordnet løsning af problemet med partnervold. Forståelsen for hvordan disse målsætninger operationaliseres og bedst understøttes af begreber og teori, har dog været i konstant forandring. Vi kan konkludere, at handlingsplanen fra 2022 i mindre grad har fokus på risikofaktorer for voldsudsatte med sociale problemer. Særligt finder vi, at der er fire problematikker, som ikke længere indgår i handlingsplanen: 1. alkohol, misbrug eller

stoffer, 2. kvinder med etnisk minoritetsbaggrund, 3. fokus på ofre med psykiske problemer og 4. gensidig vold.

Vi finder at effekten af problemrepræsentationen i handlingsplanen er at denne kan påvirke samfundets forståelse samt sproget omkring vold. Vi kan yderligere konkludere, at handlingsplanen tilgodeser personer, der oplever kontrol i forbindelse med partnervold. Vi finder også, at der kan være konkurrence, da der i forvejen eksisterer forståelsesrammer omkring partnervold.

Anden del

I delanalyse to har vi fundet, at der er en risikofokuseret tilgang til arbejdet med forebyggelse af partnervold og -drab. Vi finder at denne tilgang har ligheder med aktuarisk kriminologi, som eksemplificeres i Feeley & Simons (1992/1998) teoretiske perspektiv. Ud fra Scurichs (2016) typologi, finder vi, at politiet primært har en struktureret professionel tilgang til udførelsen af risikovurderinger. Dog kan det siges, at personlige skøn stadig foretages i alle dele af processen. Vi finder også at denne skønsbaserede tilgang er nødvendig, da informanterne oplever, at der ikke altid er nok tid til at udarbejde risikovurderingerne, særligt da risikovurderingsværktøjerne vurderes som for omfattende af de fleste informanter. Vi kan konkludere, at handlingsplanens medtagelse af Jane Monckton Smiths otte trins model har ændret risikoperspektivet for politiet. Dette kommer særligt til udtryk i kombination af eksisterende risikovurderingsværktøjer og Moncktons model. Vi konkluderer i højere grad at handlinger som vurderes særligt risikobetonede i relation til eskalering af vold eller et potentielt partnerdrab, i højere grad er i fokus hos informanterne. Vi finder i forlængelse heraf, at der er et højnet fokus på kontrolbegrebet samt at politiinformanterne ofte tager udgangspunkt i psykisk vold når de skal vurdere kontrol. Vi finder at interesseorganisationerne har et mere vidtgående kontrolbegreb.

Vi kan konkludere, at politiinformanterne generelt forholder sig skeptiske til hvorvidt partnerdrab er forudsigeligt. Informanterne fra de to interesseorganisationer finder i højere grad, at partnerdrab er forudsigeligt. Vi kan konkludere at informanterne benytter røde flag i deres vurderinger af partnervold, de røde flag vi har identificeret er: kvælning/kvælerdrag, separation, graviditet, psykisk sygdom, trusler om drab og konflikter i forhold til samvær med børn og forældremyndighed.

Vi kan yderligere konkludere, at der allerede i forvejen er en form for uformel tværfaglig samarbejde, hvor de forskellige aktører kontakter hinanden i forhold til konkrete sager. Vi finder, at det

tværfaglige samarbejde mellem den tredje sektor, politiet og kommuner, vurderes af alle informanter som vigtig, desuden findes der blandt de fleste af informanterne et ønske om at forbedre og styrke det tværfaglige samarbejde. Vi kan konkludere at informanterne oplever udfordringer som besværliggør det tværfaglige samarbejde, særligt i forhold til datadeling samt kendskab til arbejdsfordelinger.

Samlet kan vi konkludere at den risikofokuserede tilgang til partnervold og -drab i regeringens handlingsplan fra 2022 repræsenteres gennem Jane Monckton Smiths otte trins model. Vi finder at repræsentationen har påvirket flere af informanternes syn på risiko i forbindelse med partnervold og -drab. Politiet og interesseorganisationerne arbejder risikoorienteret med partnervold og -drab ved at benytte risikovurderinger. Generelt foretages risikovurderingerne med en struktureret professionel tilgang men er stadig meget afhængige af skøn. Afslutningsvis kan vi konkludere, at der findes muligheder for at styrke det tværfaglige samarbejde omkring risikovurderinger i forbindelse med forebyggelse af partnervold og -drab.

9. Litteraturliste

Aho, A. L., Remahl, A., & Paavilainen, E. (2017). Homicide in the western family and background factors of a perpetrator. *Scandinavian Journal of Public Health*, 45(5), 555–568.

<https://www.jstor.org/stable/48512740>

Alsaker, K. *et al.* (2014). Vold i Parforhold Kan Gjøre Lønnsarbeid Vanskelig, *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 38(3-4), pp. 270–286. <https://doi.org/10.18261/issn1891-1781-2014-03-04-06>.

Anklagemyndigheden (u.å.) *Efterforskning, Sigtelse og Anholdelse*. Hentet via:

<https://anklagemyndigheden.dk/da/efterforskning-sigtelse-og-anholdelse> (25.05.23)

Bacchi, C. (2009). *Analyzing policy: what's the problem represented to be?* 1st ed. Introduktion, kapitel 1-2. Pearson Australia.

Barber, J. S., Kusunoki, Y., Gatny, H. H., & Budnick, J. (2018). The Dynamics of Intimate Partner Violence and the Risk of Pregnancy during the Transition to Adulthood. *American Sociological Review*, 83(5), 1020–1047. <https://www.jstor.org/stable/48588680>

Beyer, K., Wallis, A. B., & Hamberger, L. K. (2015). Neighborhood Environment and Intimate Partner Violence: A Systematic Review. *Trauma, Violence & Abuse*, 16(1), 16–47.

<https://www.jstor.org/stable/26876527>

Bjelland, H.F. (2014). En Voldsom Maktbalanse? en studie av relativ makt og forekomst av partnervold, *Sosiologisk tidsskrift*, 22(1), pp. 51–74. <https://doi.org/10.1826/issn1504-2928-2014-01-04>.

Bonnet, F., & Whittaker, V. (2015). Intimate Partner Violence, Gender, and Criminalisation: An Overview of American Debates. *Revue Française de Sociologie* (English Edition), 56(2), 264–287.

<http://www.jstor.org/stable/90007824>

Brandt-Christensen, M., Ahle, G., Gram, T. L., Nitschke, K. & Ibsen, M. (2021). Straf eller behandling. *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, nr. 3.

Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2015). *Kvalitative Metoder, Tilgange og Perspektiver: En Introduktion. I: Brinkmann, S. & Tanggaard, L (red.) Kvalitative metoder - en grundbog.* Introduktion & Kapitel 1, København: Hans Reitzels Forlag. s. 13-24.

Brinkmann, S. & L, Tanggaard (2010). *Kvalitative Metoder: En grundbog.* 1st edn. Kapitel 1, 6, 20, 23. Kbh.: Hans Reitzel.

Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme (2022) *Hvem Gør Hvad i Danmark?* Hentet via: <https://stopekstremisme.dk/forebyggelsesindsats/hvem-gor-hvad-i-danmark> (04.6.2023).

Cesur, R., & Sabia, J. J. (2016). WHEN WAR COMES HOME: THE EFFECT OF COMBAT SERVICE ON DOMESTIC VIOLENCE. *The Review of Economics and Statistics*, 98(2), 209–225. <http://www.jstor.org/stable/43830343>

Cliffe, C., Miele, M., & Reid, S. (2019). Homicide in pregnant and postpartum women worldwide: a review of the literature. *Journal of Public Health Policy*, 40(2), 180–216. <https://www.jstor.org/stable/48703557>

College of Policing Limited (2021). Vulnerability and Violent Crime Programme Evaluation of using the Spousal Assault Risk Assessment (SARA) v3 and the Stalking Assessment and Management (SAM) tools to assess and manage risk Key findings and implications for practice. Hentet via: <https://assets.college.police.uk/s3fs-public/2021-07/vvcp-evaluation-sara-sam-key-findings-practice-implications.pdf>(5.6.2022)

Copp, J. E., Giordano, P. C., Manning, W. D., & Longmore, M. A. (2019). Neighborhood Norms, Disadvantage, and Intimate Partner Violence Perpetration. *Sociological Forum*, 34(3), 594–615. <https://www.jstor.org/stable/48558559>

Copp, J. E., Giordano, P. C., Manning, W. D., & Longmore, M. A. (2016). Couple-Level Economic and Career Concerns and Intimate Partner Violence in Young Adulthood. *Journal of Marriage and Family*, 78(3), 744–758. <http://www.jstor.org/stable/24734750>

Crossman, K. A., & Hardesty, J. L. (2018). Placing coercive control at the center: What are the processes of coercive control and what makes control coercive? *Psychology of Violence*, 8(2), 196–206. <https://doi.org/10.1037/vio0000094>

Danner (2020). Otte forudsigelige skridt før drabet på en kvindelig partner. *Danner*, 4. marts 2020.
Hentet via: <https://danner.dk/nyt/otte-forudsigelige-skridt-f-r-drabet-p-en-kvindelig-partner>
(05.02.23)

Danner (2022). Danners Årsstatistik 2021. Temaanalyse: Partnervold kan føre til partnerdrab.
Danner, marts 2022.

Danneskiold-Samsøe, S., Mørck, Y., & Sørensen, B. W. (2011). *'Familien betyder alt' Vold mod kvinder i etniske minoritetsfamilier*. København: Frydenlund Academic

Danner (u.å.-a). *VOLD MOD KVINDER*. Hentet via: <https://danner.dk/vold-mod-kvinder> (24.03.23)

Danner (u.å.-b). Voldsspiralen. Hentet via: <https://danner.dk/voldsspiralen> (15.05.23)

Danner (u.å.-c). Er du udsat for vold? Hentet via:
<https://danner.dk/forside/hjaelp-og-rad/er-du-udsat-for-vold> (03.06.23)

Danske Love (u.å. -a). *Serviceleven § 109*. Danskelove.dk. Hentet via:
<https://danskelove.dk/serviceleven/109> (26.03.23)

Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (2014). Vold mod kvinder: en EU-undersøgelse: Oversigt over resultater. Publikationskontoret.
<https://data.europa.eu/doi/10.2811/60029>.

Den Sociale Skadestue (u.å.). Hjælpen du får. Hentet via:
<https://www.densocialeskadestue.dk/hjaelpen-du-faar> (03.06.23)

Dokkedahl, S.B., Elklit, A. (2018). Undersøgelse af indbyrdes vold. Videnscenter for Psykotraumatologi: Syddansk Universitet.

Dutton, Hamel, J., & Aaronson, J. (2010). The Gender Paradigm in Family Court Processes: Rebalancing the Scales of Justice From Biased Social Science. *Journal of Child Custody*, 7(1), 1–31. <https://doi.org/10.1080/1537941090355481>

Edwards, K. M. (2015). Intimate Partner Violence and the Rural–Urban–Suburban Divide: Myth or Reality? A Critical Review of the Literature. *Trauma, Violence & Abuse*, 16(3), 359–373. <https://www.jstor.org/stable/26638364>

Folketinget (2022) B 73 Forslag til folketingsbeslutning om en national handlingsplan mod partnerdrab på kvinder. Hentet via: <https://www.ft.dk/samling/20211/beslutningsforslag/B73/122/afstemninger.htm> (27.05.23)

Feeley, M. & Simon, J. (1998): Actuarial Justice: “The Emerging New Criminal Law.” I O’Malley (Ed.) *Crime and the Risk Society*. Dartmouth: Ashgate, S. 375-403

Feeley, M. & Simon, J. (1992). The new penology: notes on the emerging strategy of corrections and its implications. *Criminology*, 30(4), 449-474.

Gaardhøj, S.S. (2021). Ny efter- og videreuddannelse: Politifolk skal have mere viden for at forebygge bedre i svære sager. *Dansk Politi*, d. 15. december. Hentet via: <https://dansk-politi.dk/nyheder/ny-efter-videreuddannelse-politifolk-skal-have-mere-viden-forebygge-bedre-svaere-sager> (26.05.23)

Garland, D. (2001) The new culture of crime control. Chapter 7 in D. Garland: *The Culture of Control*. Oxford: Oxford University Press. S. 167-192.

Gulliver, P., & Fanslow, J. L. (2015). The Johnson typologies of intimate partner violence: An investigation of their representation in a general population of New Zealand women. *Journal of Child Custody*, 12, 25-46.

Hayes, B. E., & Boyd, K. A. (2017). Influence of Individual- and National-Level Factors on Attitudes toward Intimate Partner Violence. *Sociological Perspectives*, 60(4), 685–701. <https://www.jstor.org/stable/26579829>

Helweg-Larsen, K. (2012). Vold i Nære Relationer: Omfanget, karakteren og udviklingen samt indsatsen mod partnervold blandt kvinder og mænd - 2010. Syddansk Universitet. Statens Institut for Folkesundhed.

Henze-Pedersen, S. & Ottosen, M. (2021). Fysisk vold og seksuelle overgreb mod børn - En vidensopsamling. *VIVE – Viden til Velfærd Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd*

Honor, G. (2005). Domestic Violence and Children. *Journal of Pediatric Health Care, Volume 19, Issue 4*, 2005, Pages 206-212, ISSN 0891-5245, <https://doi.org/10.1016/j.pedhc.2005.02.002>.

Hansen, S. W., Hansen, K. M., Andersen, L. B., Andersen, B. L., Hansen, M. K., & Hansen, W. S. (2021). *Metoder I statskundskab* (3 udgave). Kbh: Hans Reitzel. 106-111

Hesselbæk, B. (2005). Pædagogiske dage Morten Ejrnaes om social arv. Hentet via: <https://socialpaedagogen.sl.dk/arkiv/2005/paedagogiske-dage-morten-ejrnaes-om-social-arv/> (04.05.23)

Jessen, Lisbeth (2017). CRIMINALISE COERCIVE CONTROL IN DENMARK! *Danner, d. 12. Juli 2017*

JSTOR (u.å) *Home - about JSTOR*. Hentet via. <https://about.jstor.org/> (04.06.2023).

Johnson, M. (2008). A typology of domestic violence: Intimate terrorism, violent resistance, and situational couple violence. Boston, MA: Northeastern University Press.

Johnson, M. (2011). Gender and types of intimate partner violence: A response to an antifeminist literature review. *Aggression and Violence*, 16, 289-296.

Justitsministeriets Forskningskontor (2020a). Typer af drab i Danmark 2020. København: Justitsministeriets Forskningskontor

Justitsministeriets Forskningskontor (2020b). *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet Offerundersøgelserne 2005-2019*. København: Justitsministeriet

Justitsministeriets Forskningskontor (2021). *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet Offerundersøgelserne 2005-2020*. København: Justitsministeriet. Hentet via: <https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2021/12/Udsathed-for-vold-og-andre-former-for-kriminalitet.-Offerundersogelserne-2005-2020-WT.pdf> (05.06.23)

Justitsministeriets Forskningskontor (2022). *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet: Offerundersøgelserne 2005-2021*. Justitsministeriets Forskningskontor.

Jørgensen, T.T., Kyvsgaard, B., Pedersen, A.J.B., Pedersen, M.L. (2015). PRÆVENTIVE EFFEKTER AF STRAF OG ANDRE TILTAG OVER FOR LOVOVERTRÆDERE – EN FORSKNINGSOVERSIGT. Justitsministeriets Forskningskontor.

Krabbe, O.H. & Rasting, C. (1931) Borgerlig Straffelov AF 15. April 1930 og lov af S. D. om ikrafttræden af Borgerlig Straffelov. København: G.E.C. Gads Forlag. Hentet via: https://jura.ku.dk/jurabog/pdf/juridiske-monografier/Krabbe_Borgelig_straffelov_1931.pdf (26.03.23)

Kropp, P. R. (2008). Development of the Spousal Assault Risk Assessment Guide (SARA) and the Brief Spousal Assault Form for the Evaluation of Risk (B-SAFER). In: Baldry, A. C., Winkel, F. W. (ed.) *Intimate Partner Violence Prevention and Intervention: The Risk Assessment and Management Approach*. Nova Science Publishers, Inc. p. 19-31

Kropp, P. R., Hart, S. D. & Belfrage, H. (2017). *Vurdering af risiko for samlivsrelateret vold SARA:SV - Brugervejledning*. Rigspolitiet, Nationalt Forebyggelsescenter. s. 4-64.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Interview - Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. Kapitel 1 & 10. København: Hans Reitzels Forlag.

Lev Uden Vold (u.å.). Om os. Hentet via: <https://levudenvold.dk/om-lev-uden-vold/om-os/> (03.06.23)

Lev Uden Vold (2018). Notat om Englands lovgivning om psykisk vold. Maj 2018, *Lev uden Vold*.

Lev Uden Vold (2019a). Risikovurdering af vold i nære relationer. Et inspirationshæfte til fagpersoner. November 2019, Lev Uden Vold

Lev uden vold (2019b). Straffelovens § 243 – den nye straffelovsbestemmelse om psykisk vold.

Lev uden vold.

LOKK (2023). Voldens dynamik. Hentet via: <https://www.lokk.dk/viden-om-vold/hvad-er-vold/voldens-dynamik/> (15.05.23)

LOKK (u.å.). Er du udsat for vold? Hentet via: <https://www.lokk.dk/hjaelp-og-rad/er-du-udsat-for-vold/> (03.06.23)

Lov om tilhold. (lov nummer 1724 af 27/12/2016). Lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Hentet via. *Lov om ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning* (5.6.2022)

Lynnmarie, Sardinha, Mathieu Maheu-Giroux, Heidi Stöckl, Sarah Rachel Meyer, Claudia García-Moreno (2022): *Global, regional, and national prevalence estimates of physical or sexual, or both, intimate partner violence against women in 2018*. Hentet via:

<https://www.thelancet.com/action/showPdf?pii=S0140-6736%2821%2902664-7>.

Mandecentret (u.å.). *Mandecentrets historie*. Hentet via: <https://mandecentret.dk/om-mandecentret/historie/> (09.02.23)

Monckton Smith, J. (2020). Intimate Partner Femicide: Using Foucauldian Analysis to Track an Eight Stage Progression to Homicide. *Violence Against Women*, 26(11), 1267–1285.

<https://doi.org/10.1177/1077801219863876>

Monckton Smith, J. (2022). *In control. Dangerous Relationships and How They End in Murder*. 1st ed. Bloomsbury publishing.

Mødrehjælpen (u.å.). Det gør vi. Hentet via: <https://moedrehjaelpen.dk/forside/det-goer-vi/> (03.06.23)

NSW Government (2023). Criminalising coercive control in NSW. Hentet via:

<https://dcj.nsw.gov.au/children-and-families/family-domestic-and-sexual-violence/police--legal-help-and-the-law/criminalising-coercive-control-in-nsw.html> (19.04.23)

Oldrup, H. (2020). *Vold i familien – Viden for fagfolk*. Kapitel 2. København: Akademisk Forlag.

Ottosen, M. H., & Østergaard, S. V. (2022). *Partnervold i Danmark 2020*. København: VIVE – Viden til Velfærd Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Ottosen, M.H. & Østergaard, S.V. (2018). Psykisk partnervold. En kvantitativ kortlægning. *VIVE– Viden til Velfærd Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd*

Pape, H. (2011). Alkohol og Vold I Nære Relasjoner, *Rus & samfunn*, 5(5), s. 14–16.
<https://doi.org/10.18261/issn1501-5580-2011-05-07>.

Pedersen, A.-J., Kyvsgaard, B. and Balvig, F. (2017) *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet- Offerundersøgelserne 2005-2016*. Justitsministeriet.

Poulsen, J., Thomsen, J. & Martin, H. (2022). LGBT+-forhold Oplevelser af partnervold og erfaringer med støttetilbud. – Viden til Velfærd Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Rasmussen, N., Nørregård-Nielsen, E. & Westermann-Brændgaard, N. (2016). Forebyggelse af drab og dødelig vold i nære relationer.

Regeringen (2002). Handlingsplan til bekæmpelse af vold mod kvinder.

Regeringen (2005). Handlingsplan til bekæmpelse af mænds vold mod kvinder og børn i familien 2005–2008. København: Ligestillingsafdelingen

Regeringen (2010). National strategi til bekæmpelse af vold i nære relationer. København: Ligestillingsafdelingen

Regeringen (2014). Indsats mod vold i familien og i nære relationer. København: Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold

Regeringen (2022). Handlingsplan mod partnervold og partnerdrab. København: Transportministeriet, Ligestillingsafdelingen.

Renland, A. Voldstriggeren. *Rus & samfunn*, vol. 8, no. 2, 2014, pp. 39–40,
<https://doi.org/10.18261/ISSN1501-5580-2014-02-16>.

Retsinformation (2009). *Forslag til folketingsbeslutning*. Hentet via:
<https://www.retsinformation.dk/eli/ft/20091BB00016> (15.03.23)

Retsinformation (2020). *Bekendtgørelse af straffeloven*. Hentet via:
<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2022/1360#P243> (15.03.23)

Retsinformation (2021) Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Psykisk vold. Hentet via:
<https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2021/9179> (15.03.23)

Risikovurderingskurser (u.å.). Gratis undervisning og supervision i SARA-V3 for kommuner og specialiserede tilbud. Hentet via: <https://risikovurderingskurser.dk/undervisningsforl%C3%B8b>
(03.06.23)

Serious Crime Act, Section 76 (2015). Hentet via:
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2015/9/section/76/enacted> (3.6.23)

Scottish Government (2019). Domestic Abuse Act in force. 1. April 2019, *Scottish Government*.
Hentet via: <https://www.gov.scot/news/domestic-abuse-act-in-force/> (19.04.23)

Scurich, N. (2016). An Introduction to the Assessment of Violence Risk. I J. P. Singh, S. Bjørkly, & S. Fazel, *International Perspectives on Violence Risk Assessment* (s. 3-15). Oxford University Press.

Skjørten, K. (2009). Partnervold blant eldre. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*, 6(2), 120-128.
Lidén, H., & Skjørten, K. (2007). Ungdom og delt bosted.

Socialstyrelsen (9. September 2019). *Definition*. Hentet via: <https://vidensportal.dk/voksne/vold-i-naere-relationer/definition> (5.6.2022)

Socialudvalget (2014). *Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forholdspuljeadministration*. Kammeradvokaten.

Sonne, F. G. (23. Marts 2021). 25 års danske skuddrab er kortlagt ned til mindste detalje. Videnskab.dk. Hentet via: <https://videnskab.dk/kultur-samfund/25-aars-danske-skuddrab-er-kortlagt-ned-til-mindste-detajle> (5.6.2022)

Stark (2009). *Coercive Control: How Men Entrap Women in Personal Life*. Introduktion & kapitel 4,6. Oxford: Oxford University Press

Straffeloven. (LBK nr 1360 af 28/09/2022). *Bekendtgørelse af straffeloven*. Hentet via: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2022/1360> (5.6.2022)

Stenager, K. & Stevenson, G. (2013). *Voksne, som lever med vold i nære relationer*. *Voksne, som lever med vold i nære relationer*. Odense: Socialstyrelsen

Stevenson, G. (2015). *Interventionscenter ved partnervold - Beskrivende evaluering af et forsøgsprojekt*. Odense: Socialstyrelsen.

Thomsen, Asser Hedegård (2020). *Homicide in Denmark 1992-2016*. *Health*, Aarhus University 2020.

Udenrigsministeriet (2019). *Handlingsplan til bekæmpelse af psykisk og fysisk vold i nære relationer*. *Udenrigsministeriet*.

Universiteit Leiden (2023). *European Homicide Monitor*. Hentet via: <https://www.universiteitleiden.nl/en/research/research-projects/governance-and-global-affairs/european-homicide-monitor#tab-1> (03.02.23)

Udenrigsministeriet (2014). *Bekendtgørelse af konvention af 11. maj 2011 til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet*. (2014, BKI nr 11 af 01/08/2014). Retsinformation.dk. hentet via: <https://www.retsinformation.dk/eli/lte/2014/11>. (5.6.2022)

Vaaben, Line & Asser Hedegård Thomsen 2022. *En forudsigelig forbrydelse. Kvindedrab i Danmark*. København: Forlaget 28B